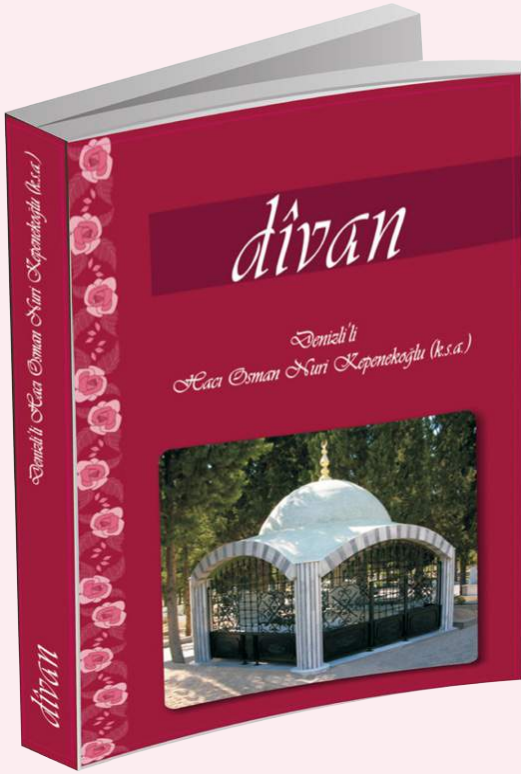

kepeňek

HACI OSMAN NURİ KEPENekoğLU

Muhterem Okuyucumuz!

Sizlere takdim etmekle Şeref duyduğumuz DİVAN isimli bu eserimiz, ebat bakımından vasat bir eser ise de ihtiva ettiği mana bakımından yüzlerce cilt kitap telif etmek ve okumaktan daha çok faydalı bir eser olacağı kanaatindeyiz. Bu eserin müellifi Mübarek, Muhterem Mürşid-i Kamil Merhum Hacı Osman Nuri KEPENekoğLU Hazretleri:

“İlim amel gerektirir, amel ise ihlas gerektirir” prensibini düstur edinmiŐ olup, ihlas olmadan amel, amelsiz de ilmin hiç fayda vermeyeceğini okuyucularına aŐađıdaki Őu mısralar ile anlatmıŐtır.

Kalbi sađır olan duymaz aşk kokusun,
İsterse öylesi yüz bin kitap okusun,
Kıymeti yok, desinler sen iyisin sofusun,
Feyzi İlahidir gönülleri mest eden.

Hacı Osman Nuri Kepenekoğlu Vakfı
T/ 0 258 242 48 74

www.kepenekogluvakfi.com

Hacı Osman Nuri Kepenekoğlu Eğitim Öğretim Derneği Adına
İmtiyaz Sahibi
Burak BAŞARAN
burak.basaran@kepenekdersisi.com

Editör
Osman COŞKUN
editor@kepenekdersisi.com

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Kudret ÇOKER
yazisleri@kepenekdersisi.com

Redaksiyon
Erhan AYDOĞMUŞ
Engin DALCI
redaksiyon@kepenekdersisi.com

Yayın Danışmanı ve Tasarım
İlker TANDOĞAN
Selin TANDOĞAN
tandogan.ilker@gmail.com

Fotoğraf
Bilal BİLALOĞLU
0 505 603 51 52

Reklam / Abone Servisi
0 (258) 211 58 58 - abone@kepenekdersisi.com

Yönetim Yeri:
Cumhuriyet Mah. 3361 Sok. No: 24/1
Pamukkale /Denizli T/ 0 (258) 211 58 58
e-posta: kepenek@kepenekdersisi.com

Baskı Tarihi: 15.09.2015

Baskı:
Impress Baskı Tesisleri
Rüzgarlı Caddesi Plevne Sokak No:14/4
Ulus /Ankara
T/ 0 312 387 25 40 • F/ 0 312 387 25 60

Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yayın Aralığı: 3 Aylık / Sayı 2

Temsilciliklerimiz:

Ankara / İlker TANDOĞAN
T/ 0 507 503 97 19

Istanbul / Ercan GÜNEŞ
T/ 0 536 033 30 12

Antalya / Mesut ÖZKAYA
T/ 0 534 435 92 60

Izmir / Doruk KADIOĞLU
T/ 0 505 617 86 34

Aydın / Süleyman YARIMCA
T/ 0 532 724 86 09

Muğla (Milas) / Fahri ACAR
T/ 0 532 155 29 87

Balıkesir / Muharrem SAYAN
T/ 0 542 304 2690

Avrupa Temsilciliği
Frankfurt – Almanya
Faik KORKMAZ
T/ 00 49 157 855 30 000

Bursa / İzzet ARGİN
T/ 0 533 416 44 66

* Gönderilen yazılarda editör değişikliği yapılabilir. Gönderilen yazılar iade edilmez. Yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazı ve reklamların sorumluluğu eser sahibine aittir.

Bismillahirrahmanirrahim

Değerli okuyucularımız yeniden merhaba;

İkinci sayımız ile yine yanınızdayız.

Öncelikle içinde bulunduğumuz, şu imtihanı büyük acılı günlerde, tüm şehitlerimizi saygı ile anıyor, Allah'tan rahmet diliyoruz. Geride kalan yakınlarına da sabır ve başsağlığı dileklerimizizi iletiyoruz.

Duamız ümmetin birliğidir.

İlk sayımızın ardından sizlerden aldığımız övgülerden dolayı çok mutlu ve gururluyuz. Bu sayımızda da kendimizi daha da geliştirerek sizlerin ilgisini çekebilecek, faydalanmanızı sağlayacağını düşündüğümüz konuları ele almaya çalıştık.

Değerli yazarlarımız bu sayımızda, başta Hac ve Kurban ibadeti üzerine yine titiz bir çalışma sergilediler. Özellikle kurban çok büyük bir ibadet olup, sevabı da bir o kadar büyüktür. Hz. İbrahim Aleyhisselam'ın imtihanını hatırlayınca iman ne kadar da önemli olduğu ve şüphesiz olması gerektiği ortaya çıkar. Gerçek iman zaten şüphesizdir. Şüphe kalmayınca, bu dünyada her türlü nimeti veren Yüce Allah'a ancak şükür edilir. Kurban ibadeti büyük bir şükürdür. Kurban bu dünyanın sonsuz olmadığını da hatırlatır. Geçici dünyada ancak "kurban" olan sonsuz sevaba muttali olur. Ve ardından bu dünyada da bayram olur...

Şimdiden kurban bayramınızı kutlarız.

İyiliğin, güzelliğin, doğruluğun ve hoşgörünün hüküm sürdüğü, adaletin koruyuculuğuyla harmanlanan, bir olmanın gücüne ulaşmış, hakkın üstünlüğü için çalışan, içinden güvenin, iman ve fedakârlığın fişkırdığı bir neslin yetişmesi en büyük amacımızdır. Her kelimesinde bir ulvi düşünce, bir kalp atışı heyecanı, bazen telaşlı, bazen aşırı ihtimamlı yazılarla bezenen, yazarlarımızın gecelerini gündüzlerini birbirine katarak Allah'a mahcup olmama hassasiyetiyle kullandıkları kalemlerinin eseri olan bu yeni sayımızın hayırlara vesile olmasını Yüce Allah'tan dilerim. Bir amacımız da KEPENEK dergimizi daha çok kişiye ulaştırmak olacaktır. Bununla ilgili olarak sizlerin desteği ile dergimizi Türkiye'mizin en ucra köyüne dahi ulaştırmaya çalışıyoruz. Her zaman yanımızda olduğunuz için sizlere minnettarız. Gelecek sayımızda görüşebilmek temennisiyle...

Av. Burak BAŞARAN

BÜYÜKLERİN HAYATI
HACI OSMAN NURI KEPENKOĞLU (K.S.A).....4

TEFSİR
TEFSİRİN RUHU EL-BEYAN.....10

KAPAK KONUSU
ZİLHİCCE AYININ FAZİLETİ.....14

FIKİH/HACC
HACC İBADETİNE DAİR BİLGİLER.....16

FIKİH/KURBAN
KURBAN.....24

HACC
HACCA DAİR BİRKAÇ KELİME.....28

KURBAN
KURBAN İBADETİ.....32

TASAVVUF
ESRARI DİVAN-2
SİDK İLE EDELİM BU EMRİ EDA (HACC).....36

PEYGAMBERLER TARİHİ
ADEM ALEYHİSSELAM-2
HZ. HAVVA'NIN YARATILMASI.....42

SİYER-2
ABDULMUTTALİB'İN RÜYASI.....46

AHDİMİZ AKİDEMİZ
AHDİMİZ AKİDEMİZ-2.....50

SİLSİLE-İ ALİYYE
HZ. EBUBEKİR (R.A) VE FAZİLETLERİ.....54

EHLİBEYT
HZ. HATİCE (R.A).....58

TEFEKKÜR VAKTİ
BİR TEFEKKÜR BİN TEZEKKÜR.....64

HADİS
CİBRİL HADİSİ.....66

AİLE VE GELİŞİM
GELECEĞE DOĞRU BAKAN ÇOCUKLAR.....70

TARİH
İSLAM DÜNYASININ YENİ LİDERİ
ERTUĞRUL GAZİ.....72

OKUYOR MUYUZ?.....78

ZİLHİCCE AYININ FAZİLETİ

SİDK İLE EDELİM BU EMRİ EDA (HACC)

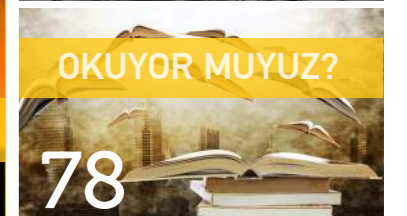
KURBAN İBADETİ

ABDULMUTTALİB'İN RÜYASI

ERTUĞRUL GAZİ

OKUYOR MUYUZ?

**HACI OSMAN NURİ
KEPENEKOĞLU (K.S.A)**

BÜYÜKLERİMİZİN HAYATI

*Meclisinde Mevlam hikmet söyler,
Evlîyanın nişanesi böyledir,
Haq yolunun gizli sırrını öğretir,
Nur Hacı Osman (k.s.a) gibi mürşid bulunmaz.*

O güzel anne ve babasının terbiyesiyle yetişmişti. Hacı Nazire Sultan... İleride devrinin büyüklerinden olacak olan bir muhteremle dünya evine girmişti. Hani Hz. Mevlana (k.s) ne güzel söylemişti: "Hamdım, piştım, yandım." diye. İşte bu güzel evlilik, manevi tekâmüllerinde (olgunlaşmalarında) çok önemli bir yere sahip olacaktı bu iki mübareğimizin. Bu hayırlı evlilik, Türkiye'de belki de İslam coğrafyasında karı-koca irşad vazifesinin nasıl ihlasla yürütüldüğünün ender örneklerinden biri olacaktır. Aynı zamanda sabrın, muhabbetin, ilahi aşkın, irfanın harmanlandığı bir hayat hikâyesidir Onlar'ın (k.s) hayatı. Gerçek odur ki: "Alimler, Peygamber varisleridir" hadisi şerifindeki veraset, sadece ilimde veraset olmayıp; amel ve ihlasta da onlara varis olmaya işaret etmektedir. Zâten gerçek manada ilim amelsiz (ibadetsiz), amelde ihlassız pek mana taşımamaktadır.

İşte peygamberlerin (aleyhimusselam) güzel huylarının başında sabır, tevekkül ve teslimiyet gelmektedir. Mübareklerimiz yaşanmış oldukları şu hadise gerçekten buna çok güzel bir örnektir. Hacı Nazire Sultan (k.s)'in hamilelikleri sırasında bir evladı anne rahmindeyken vefat etmiştir. Lakin mübareke annemiz henüz bunun farkında değillerdir. Ciddi anlamda rahatsız oldukları bir vakit, Cuma gününe ve Cuma namazı vaktine denk gelmiştir. Mübarek Zevce Hacı Osman Efendi (k.s) ilahi rızaya canı gönülden bağlılığının ve teslimiyetinin bir ifadesi olarak, sıkıntılı bir durumda olan mübareke zevcelerine "Sultan, ben seni Allah'a emanet ettim" buyurarak câmiye Cuma namazını kıldırmaya ve câmide bekleyen müminlere hutbe irşad etmeye gitmişlerdir. Cuma vakti sonrası hastaneye kaldırıldığında doktorların ifadesi "Biraz daha geç kalsaydınız eğer zevcenizi kaybedecektiniz" olmuştur. İşte bu Eshabın (ranhum) "Anam, babam, canım sana ve senin yoluna feda olsun" hitabının bir parçasıdır. Belki birçoklarına göre deliliktir lakin Hasan-ı Basri Hz.leri ne güzel buyurmuşlardır: "Biz öyle insanlar gördük ki (sahabe ve tabiinden zatlar kastediliyor) siz onları görseydiniz eğer "bunlar mecnun (deli)" diyecektiniz. Onlar sizi görseydi şayet "bunlar şeytandır" diyeceklerdi." (Ihya 3/217)

Hacı Osman Efendi (k.s)'deki bu duruş, teslimiyet ve tevekkül, Din-i İslam'a hizmet şuurunun bir

parçası olarak tarihe geçmişti. Aynı sabır ve sebatla mübarek zevcine (kocasına) uyararak nice manevi makamları kat etmişti Hacı Nazire Sultan. Nice imtihanlara adeta bir çınar edasıyla göğüs germişt mübareklerimiz. Onlar "kahrında hoş, lütfunda" mertebesinin tecellilerini yaşıyorlardı. Mübareklerimiz sekiz çocuklarından ancak iki tanesi hayatta kalmıştı. Diğer çocuklarının kimisi doğup vefat etmiş, kimisi doğmadan vefat etmiş, kimisi de çocuk iken vefat etmişlerdi. Bunlardan Firdevs isimindeki evlatları bir buçuk yaşındayken, Muhammed isimindeki oğulları on günlükken ve Muazzez isimindeki yavruları beş-altı yaşlarındayken Mevla'larına anne ve babalarından önce kavuşmuşlardı. Hayatta kalan evlatlarının isimleri sırasıyla Mukaddes ve Muzaffer Hanımannele olup, Mukaddes anne (raleyn) hakkın rahmetine yürümüştür. Mübareke kerimelerinden Muzaffer Hanımannemiz hâlâ hayatta olup, babalarının manevi mirası olan hizmetlerine devam etmektedirler.

Evlatlarının anlattığına göre mübarek Hacı Osman Efendi (k.s) ve Hacı Nazire Sultan (k.s), evlatları arasında Muazzezi biraz fazlaca sevmekteydiler. Zira mübarek Hacı Osman Efendi (k.s) onu Yusuf (aleyhisselam) diye severlerdi. Hem yüzünün güzelliği hem nurunun fazlalığı insanların da gözünden kaçmıyordu. Zekâ ve istidadı gayet fazlaydı. Nitekim mübarek Hacı Osman Efendi Hz.leri (k.s) bir gün sofrada ailesi ile birlikte yemekte iken çocukluk haliyle yavruları Muazzez, yemeği birazcık üstüne dökünce, mübarek Efendi Hz.leri (k.s) "Yavrum dikkat etsene" diye ikaz ettiğinde küçük Muazzez "Hiç iki buçuk yaşındaki çocuğa böyle söylenir mi?" diye mukabele etmiş. Hacı Osman Efendi (k.s) bu hadise üzerine Mevla'sına karşı çok hayâ etmişler, kendi ifadeleriyle "Sanki o cümle karşısında başımdan aşağı kaynar sular döküldü, çok mahcup oldum, ne diyeceğimi bilemedim yavrum" buyurmuşlardır.

Mevlâ'mızın âdeti, kulunu en sevdiği şeyle imtihan etmektir. İşte mübareklerimiz de yine çetin bir imtihandan geçmekteydi. Çünkü onlar güzel Peygamberimiz' in sabrına da varistiler. Zira Allah Resülü (s.a.v) de mübarek evlatlarını kaybetmişlerdi. Bir gün ateşli bir hastalığa tutulmuştu nur yüzlü yavruları Muazzez ve çok geçmeden Yüce Mevlâ'sı emanetini almıştı. Ev halkı hiçkırıklara boğulmuş lakin asla

KEPENEKOĞLU CAMİİ

isyan etmemiş bilakis sabrı cemil ile karşılamışlardı bu güzel imtihanı, Yakup (a.s) misali. Teyzeleri Şükriye Hanım şehir dışından gelmiş, yeğenlerine oyuncak bebek getirmiş ve mübareke kardeşi Nazire Hanım (ks)'a bunu arz edince Hacı Nazire Sultan gerçekten manevi sultanlığının göstergesi olan şu sözü söylemişlerdir: "Biz Muazzezi gelin ettik hem de Rabbimize" İşte ölümü Şeb-i Aruz olarak gören taifenin yirminci yüzyıldaki yıldızlarıydı mübareklerimiz. Mahallede dahi insanlar işine gitmeyecek kadar çok sevmişlerdi onu ve vefatında mahalleyi derin bir hüznü kaplamıştı. Hacı Osman Efendi (k.s) çok müteessir olmuşlar ve Rabbisine el açarak "Ya Rabbi! Bu evladımızın acısını içimden aliver" diye dua etmişlerdi. Haddi zatında onlar da birer beşerdiler. Bu halleriyle bize ne güzel örnek olmuşlardı kutlu Nebimiz Muhammed Mustafa (s.a.v) misali.

SEHAVETLİ ÇİFT MÜBAREKLERİMİZ

Edep timsali olan büyüklerimiz sahavet ve evlerinin kapılarını müminlere daima açma konularında da biz muhiplerine (sevenlerine) örnektirler. Zira Hacı Osman Efendi (k.s) Peygamberimizin sünneti olduğu üzere misafir ağırlamayı pek severlerdi. Muhtereme annemiz de bu duygu ve düşünceye sonuna kadar ortaklar. Her gün ikinci vakti evlerine gelen Hacı Osman Efendi (k.s) haftanın birçok gününde evine misafir getirirlerdi. Kâh bir âlim, kâh bir hafız, kâh bir âşik ve yahut gurebadan bazıları hiç eksik olmazdı

nurlu evlerinde. Ne zaman bir misafir getirecek olsaydı Efendi Hz.(k.s) "Sultan, şu kadar misafirimiz var" buyururlardı. Hacı Nazire Sultan da hiç itiraz etmeden "Peki Osman Efendi" buyururlardı. Çünkü O güzel annemiz de gelenleri Mevlâ'mızın gönderdiğinin şuurundaydı.

Gelen misafirlerine hak rızası için sohbet ederdi mübarek Hacı Osman Efendi (k.s). Hatta bazen misafirlerinin sıkıldığını düşündüğü zamanlarda mübareke zevcesi Nazire Sultan "Hacı Efendi, bazen dünya kelamı da konuşsanız da misafirler sıkılmasalar" buyurduğunda Mübarek Hacı Osman Efendi (k.s) "Sultan ne yapayım, benim rafımda sadece bunlar var" buyururlardı.

Yine evlatlarının ve torunlarının anlattığına göre mübarek Hacı Osman Efendi (k.s)'nin evinin kapısı hiç kapalı olmazdı. Musa evindeyken bir sabah namazı esnasında Muhterem Hacı Osman Efendi (k.s) önde, evlatları ve torunları arkada sabah namazını cemaatle eda ediyorlardı. Tam selam verdiklerinde komşularından, aynı zamanda dervişlerden olan bir teyzenin arkalarında namaz kılp selam verdiğini görmüşlerdi. Mübarek Hacı Osman Efendi (k.s) sordular: "Yavrum senin ne işin var burada?" O teyzemiz "Efendim, sizin Hacı Annemle Kâbe'de namaz kıldığınızı görünce koştum size yetiştim" diyerek içinde buldukları manevi hâli bildirmişti.

Şüphesiz ki bunlar bastı zaman ve tayyı mekan gibi tasavvufi hallerin birer örnekleridir. Bunlar Cenab-ı Allah'ın sevdiği kullarına birer ihsanıdır.

BÜYÜKLERİMİZİN AHLAKINDAN BAZI HALLERİ

Onlar "Din, güzel ahlakıdır" (Deylemi) buyuran ve hakında "Şüphesiz sen büyük bir ahlaka sahipsin" [Kalem 4] buyrulan Kutlu Peygamber (s.a.v)'in seçkin ümmetlerindendi. Kalpleri aynı o nurlu Nebi (s.a.v) gibi merhametle doluydu. Onlardaki bu güzel ahlak sadece insanları hayran bırakmıyor belki melekleri dahi imrendiriyordu. Onların birbirine ve insanlara hitabı kendileri gibi ne kadar da şirin ve latifti. Örneğin Hacı Nazire Sultan, muhterem zevci Hacı Osman Efendi (k.s.)'ye daima "Hacı Efendi" diye hitap ederlerdi. H. Nazire Sultan (k.s) da bu hallerini "Ben hiç zevcime Osman diye hitap etmedim, hep Osman Efendi dedim" diyerek bizlere örnek olması için bildirmiştir. Mübarek Hacı Osman Efendi (k.s) de kendilerine "Sultan" diye mukabele ediyordu. Hatta muhtereme evlatları şu kısa ve tatlı muhavereyi (karşılıklı konuşma) paylaşmışlardır. Bir gün Hacı Nazire Annemiz (k.s) "Hacı Efendi biz size daima Hacı Efendi diyoruz siz ise bize Hacı Hanım demiyorsunuz?" diye sorar edince mübarek Hacı Osman Efendi (k.s) "Biz size Hacı Hanım demiyoruz çünkü hacı hanımlık herkese nasip olabilir lakin Sultan bir tane olur" buyurarak, muhtereme zevcelerini taltif edip övmüşlerdir. Mübareklerimiz insanlara hitap ederken de ya "filan bey" veyahut "filan efendi" diye hitap ederek, onlara verdiği değeri belli etmekteydi. İç güzelliklerinin dillerine ve konuşma şekline yansımaları gibi manevi hayatlarında da gayet titiz, gayretli ve prensip sahibi idiler. Muhterem Hacı Osman Efendi (k.s) her gün en az bir cüz Kur'an-ı Kerim okur, talebelerine ve evlatlarına "yavrum sakın Kur'an okumadan güne başlamayın veyahut gününüzü tamamlamayın. Günde bir cüz okuyamazsanız yarım cüz, onu da okuyamazsanız üç sayfa, onu da yapamazsanız yarım sayfa okuyunuz. Hiç olmazsa Kur'an-ı Kerim'i açıp yüzüne bile baksanız kârdasınız" buyurmuşlardır.

Güzeller güzeli Efendimiz (s.a.v)'in "Gözümün nuru namaz" diye beyan buyurdıkları o ulvi (yüce) ibadete verdikleri önemde onların büyüklüklerine bir başka delildi. Beş vakti cemaatle kıldıkları gibi teheccüd namazını dahi kaçırmaktan imtina ediyordu Muhterem büyüklerimiz. Biz bildik bileli teheccüde kalkmadıklarını hiç hatırlamıyoruz diye teyit ediyordu evlatları. Nice geceler gözyaşlarıyla evlerinin üst katından Mübareklerimiz "Ya Rabbi!" haykırışlarıyla ettikleri dualar hâlâ çınlamaktaydı kulaklarında. Her hafta Pazartesi ve Perşembe günleri Rasulullah (s.a.v)'in sünneti üzere oruçlu geçirirlerdi. Ayrıca halk arasında üç aylar diye maruf (bilinen) "Recep, Şaban ve Ramazan-ı Şerif" aylarını da hep oruçlu geçirirlerdi, hudu ve huşu ile. Duha,

evvabin ve sair namazları da bırakmamışlardı ömürleri süresince. Ramazan-ı Şerif'te teravih kıldırmak ve gençlik yıllarından itibaren itikafa girmek de adeti idi mübarek Efendi Hz.'nin (k.s).

Manevi iklimlerden bir başka örnek te yatsıya müteakip fazla oyalanmadan istirahate geçmeleridir. Hatta mübareke zevceleri latife ederek "Hacı Efendi, askeriyenin bile yat sireni çalması" buyurmuşlardı. Yine sabah namazından sonra yatmayı Duha vaktine kadar da uyanık olmak ve ibadetle meşgul olmak ta güzel Peygamber (s.a.v)'in sünnetine ne kadar âşık olduklarının ve ondan milim ayrılmadıklarının bir başka deliliydi.

Onlar birbirlerini karı-koca değil, adeta birer muallim (erkek öğretmen) ve muallime (bayan öğretmen) olarak görüyorlardı. Aslında bu ahlak Peygamberimiz (s.a.v)'in "Beşikten mezara kadar ilmi talep ediniz" emrinin bir yansımasıydı. Çünkü kibirli insan öğrenemezdi ve talebeliği kabul etmezdi. Nitekim mübareke annemiz Nazire Sultan "Yavrum Osman Efendi benim hem hocam, üstadım hem de kocamdır" buyurarak bunu ifade etmişlerdi. Onlar "Yolumuz sünnete tâbi olmaktan ibarettir, sahabenin (r.anhum ecmain) yolunu takipten başka gayemiz yoktur" buyuran Evliyullahın Piri Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaaddin (k.s)'in yolunun kıymetli rütbelilerindendi. Yine o mübareğin (Şah-ı Nakşibend) "Birimiz bine bedel" methine layık olmuşlardı. İşte bu altın silsilenin devamı olan muhteremlerimiz kimseyi incitmemeye azami gayret gösterirlerdi. Çünkü onlar müminin kalbinin Allah'ın evi olduğu şuuruyla yaşamışlar ve yaşatmışlardı. Ancak kırıldıklarını yüz ifadesiyle belli ederdi Hacı Nazire Sultan da. Sevenleri oradan anlayıverirler mahcup olurlardı sahabe misali.

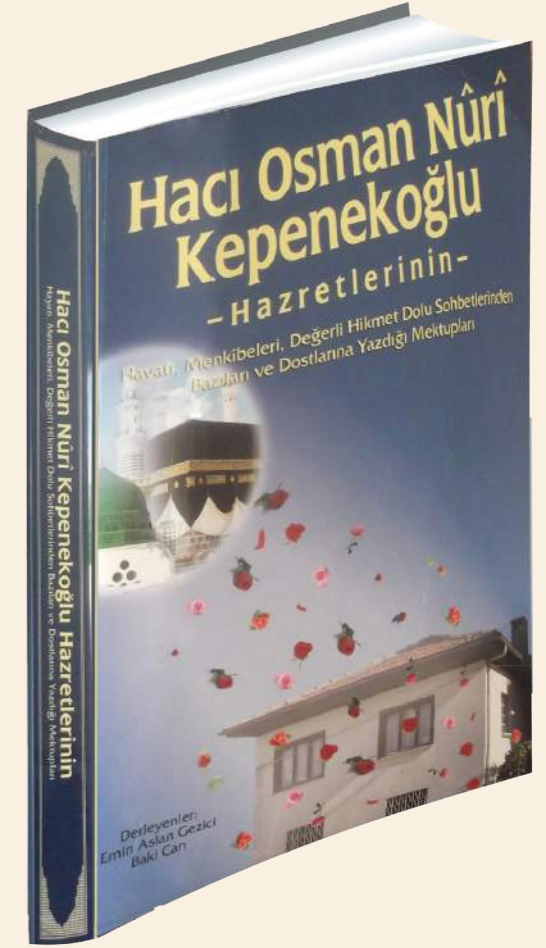
İşte ileride, az önce nakletmeye çalıştığımız güzel sıfatlarıyla muttasıf olacak olan mübareklerimiz, henüz altın silsileye dâhil olmamışlardı şehadet âleminde. Belki ruhları Elest Bezmi (Allah'ın ruhları yarattıktan sonra "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" sorusuna karşı bütün ruhların "evet" dediği hadise)'nde söz verirken komşusuydu diğer mübarek ruhlarla. Mübarek Hacı Osman Efendi Hz.'nin (k.s) mayası da aşkla yoğrulanlardandı. İlmi zâhir (arapça, mantık, kelam, fıkıh, tefsir, hadis vesair ilimler) tatmin etmiyordu gönül âlemini ve tasavvufa olan meyli onu derişliğe ve dervişlere sevk ediyordu. Osmanlı'nın son gülleri bir bir soluyordu âdeta ve hakiki tasavvuf ehli de pek az kalmıştı. Mübarek Hacı Osman Efendi (k.s)'nin yaşadığı diyarlarda. Bir müddet Çallı Hacı Emin Efendi'nin ziyaret ve sohbetlerine devam etti mübareğimiz. Arayışa devam ediyordu ruhu. Çünkü o ruhu Sultan yolunun Sultanının peşindeydi.

kepenek

Mürşidi Kamil Üstadımız Hacı Osman Nuri Kepenekoğlu (k.s.a.) Hazretleri'nin bildiğimiz kadarıyla deryadan damla misali hayatı, menkıbeleri, kerametleri, hikmetli sözleri nazımlar şeklinde bu eserde toplanmıştır. Menkıbelerde geçen kerametler hakıdır. Böyle olaylar Peygamberden zuhur ederse mucizedir, Evliyullahtan zuhur ederse keramettir.

*Meclislerde Mevlam hikmet söyler,
Evliyanın nişanesi böyledir,
Hak yolunun gizli sırrını öğretir,
Nur Hacı Osman (k.s.a) gibi mürşid bulunmaz.*

HACI OSMAN NURİ KEPENEKOĞLU (K.S.A)

MENKİBELER

Hacı Osman Nuri Kepenekoğlu Vakfı

T/ 0 258 242 48 74

www.kepenekoglugludernegi.com

TEFSİR 'İN RUHU EL-BEYAN

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd, her türlü güzel övgü Allah-u Teâlâ'ya mahsustur. Salat-ü Selam, Hatemül Enbiya, iki cihan güneşi, Server-i Kâinat Efendimiz Hazreti Muhammed Mustafa Salallahu Aleyhi Vesellem'edir.

Birinci sayımızda tefsirin ruhu olan Ruhul Beyan tefsirine az da olsa bir girizgâh yaptık. İnşallah bu sayımızda da, istiaze ve besmele bahsine değineceğiz. Tefvik (başarı) Allah'tandır.

İSTIAZE

**"Ezübillehimineşşeytanirracim"
"Racim (kovulmuş, dışlanmış) olan
şeytandan Allah'a sığınırım."**

İstiaze (Ezü) ile başlamaktan murad; izin istemek ve kapıyı çalmaktır. Bir devlet büyüğünün kapısına gelen bir kişi nasıl ki, izin almadan içeri giremiyorsa, Kur'an-ı Kerim'i okumak isteyen kişi de Cenab-ı Allah ile baş başa konuşmaya (münacata) istiazesiz giremez. Dilin temizlenmeye ihtiyacı vardır. Masiva, malayani ve iftiralarla kirlenmiş olan dil istiaze ile temizlenir. Marifet sahipleri, bu kelime hakkında "Allah-u Teâlâ'ya yakınlaşmanın aracıdır ve yine Allah'tan hakkıyla korkanların, dönüş yapanların, Allah-u Teâlâ'ya gerçek manada sevenlerin eşidir, demişlerdir. "Kur'an okuduğun zaman, o kovulmuş olan şeytandan Allah'a sığın." (Nahl:16/98) ayetini gereğince yerine getirmektir istiaze.

Her bir kitabın, konunun, yazının ve yayının bir mukaddimesi olduğu gibi istiaze de Kur'an-ı Kerim'in mukaddimesidir. "Estezübilleh" diye başlamak ta faziletli olduğu gibi "Ezübilleh" diye başlamasına yönelik rivayet daha

kuvvetlidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v)'e Cebrail Aleyhisselam tarafından ilk indirilen de istiaze, besmele ve Alak suresinin ilk beş ayetidir.

"Ezü" iltica ediyorum, sığınıyorum, korunmak istiyorum manalarına gelir. "İyaz – Avz" fiilinin köküdür. "Ezü" demek, te Arapça dilbilgisinde inşai cümleden ihbari cümleye geçişle vuku bulacak her şey için hayır ummak niyetine karşılık gelir. Buradaki hikmet, kulun Rabbisiyle arasındaki ahdin ve anlaşmanın varlığını haber verir.

Mealen: "Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki, ben de size vadettiklerimi vereyim." (Bakara:40) ayetinin manasıyla tasdik olunur. (Yâ Rabbi sen benim Rabbim olarak verdiğin sözü kesinlikle yerine getirmeye ve beni korumaya keremin ve lütfun ile daha layıksın)

"Billehi" Allah'a (sığınırım). Allah, kelimesinin künhünü (türevini, kökünü) bilmeye imkân yoktur. Mevlana Celaleddin-i Rumi (k.s) Mesnevi'de der ki: "Can güneşi (Allah) zihinlere sığmaz ki; O'nun misali, tasavvur ve tahayyül edilebilirsin."

İstiaze; sıfat, fiil ve zat olmak üzere üçtür. Rasulüllah (s.a.v) şöyle buyurmuşlardır: "Senin gazabından rızana, cezalandırmandan affına ve senden sana sığınıyorum. Yâ Rabbi! Sen kendini övdüğün gibi ben seni övemem. Bu sebeple istiaze de Allah ismi (zâtı) seçilmiştir, çünkü istiazenin her çeşidini içine alır.

"Be" harfi ise, ilsak için, kulu Allah'a ulaştırmaya vasi-tadır. "Çünkü bütün ilimlerden maksat kulun Rabbisine ulaşmasıdır." (Tefsir-i Kebir)

"Mineşşeytani", şeytandan. Allah-u Teâlâ'nın rahmetinden ebediyen uzaklaştırılan o kör şeytandan Allah-u Teâlâ'ya sığınırım. İbni Abbas (r.a)'den rivayetle öncesinde ismi Azazil veya Nail olan şeytan, Allah'a isyan ettikten sonra lanetlenerek kovulduğu için şeytan diye isimlendirilmiştir. Şeytan denmesinden murad umumi bütün şerlerinden sığınmak niyetiyledir.

"Ravdatü'l Ahbar" isimli eserde, "Şeytanlar erkek ve dişidirler. Doğarlar, ölmezler belki kıyamet sabahına kadar ebedidirler. Cinler, erkek ve dişidirler, doğarlar ve ölürlür. Melekler ise, ne erkek ne dişidirler, doğmazlar, yemezler ve içmezler."

Cin ve şeytanların varlığını inkâr edenler için hakiki nesnelere dair bir delildir. Şeytan ile murad edilen iblis ve yardımcılarıdır. Şeytan kelimesi için, insanları tereddütte bırakan, doğru yoldan saptıran, azgın ve haddi aşan insan ve cinlerin hepsi için kullanılır, denilmiştir.

"Er-racim"; lanete uğradığında melekler tarafından göklerden atılan veya gökyüzünün birinci kat semasındaki alevli ateşlerle uzaklaştırılıp, kovulan manasındadır. Şeytan için Kur'an-ı Kerim'de birçok kötü sığma ve isme yer verilmiştir. Bütün kötülükleri isim ve sıfatlarıyla kendisinde toplayan şeytan ismidir. Bu sebeple istiaze'de Racim (kovulmuş) sıfatıyla şeytan kelimesi söylenmektedir.

İstiaze'nin hakikatinin zahir olması için, yani şeytandan Allah'a sığınmanın gerçekleşmesi için dil ile kalp beraber olmalıdır. Sözü, hal ve fiile uygun olması gerekir.

Hasan-ı Basri Hazretleri buyurdu ki; "Kim hakiki bir şekilde şeytandan Allah'a sığınır, (bu da huzuru kalp ile mümkündür) Cenab-ı Allah, onunla şeytanın arasına üç yüz perde gerer. Perdenin arası yer ile gök arası gibidir."

Efendimiz (s.a.v) Hazretleri'ne şeytanın vesvesesi ile ilgili soruldu. Cevaben: "Hırsız içinde bir şey olmayan eve giremez. İşte bu da imanın ta kendisidir." buyurdular.

Şeytan genellikle, yeme-içme sebebiyle musallat olur. Şeytanı ıslah etmenin yolu kişinin midesine ve beline hâkim olmasından geçer. Nefs-i Emmare'nin ıslahı da beş

vakit namaz iledir. Zira namazda üç ayrı lezzet vardır.

Bunlar;

- 1- Yüce Allah'ın huzurunda el bağlamak.
- 2- O'nun için rükûa varmak
- 3- O'nun için secde etmek. Nefs, boyun eğmek (hudu), huşu ve tevazu ile ıslah olur, vesselam.

Cenab-ı Hak, bizleri şeytanın her türlü hile ve desiselerinden muhafaza eylesin. İyilerle haşr-u cem eylesin. Amin.

BESMELE-İ ŞERİFE

Bismillahirrahmanirrahim
Rahman ve Rahim olan Allah'ın
adıyla.

Besmele-i Şerife, İmam-ı Taftazani Hazretleri'nden sonra gelen Hanefi mezhebinin müteehhirin âlimlerine göre surelerden bağımsız müstakil bir ayettir. Her hayırlı işe onunla başladığımız gibi teberrüken (bereketlenmek niyetiyle) Kur'an-ı Kerim'i okumaya başlarken de Besmele ile başlarız.

İstiaze'den sonra başlamasının sebebi de kalp kötü şeylerden uzaklaştırılıp temizlendikten sonra besmele ile kalbin güzel şeylerle beslenip süslenmesidir.

"Bismillahi", Allah'ın adı ile. Kâfirlerin kendi ilahlarının ismi Lat ve Uzza ile bir işe başlamalarından dolayı, mü'minlerin Cenab-ı Allah'a mahsus bir isimle başlamaları vacip oldu. Bu sebeple Allah-u Teâlâ'nın ismi takdim (öne alınmış) yapılacak olan fiil tehir (sonraya bırakılmış) oldu. Yani, Allah'ın adıyla okuyorum, yiyorum, ibadet ediyorum vb. şekilde.

Denildi ki; bütün ilimler "Be" harfinin içindedir. Cenab-ı Allah'ın Kur'an-ı Kerim'inin açılışını "Be" harfi ile yapmasının sebep ve hikmetini soracak olursak; Ruhul Beyan'da bunun için 10 farklı üstün olma alameti sıralanmıştır. Burada teberrüken bir tanesini zikredeceğiz. İlgilenen dostlarımızın 1.ciltte Besmele-i Şerife bahsine bakmaları yeterlidir.

"Be" harfinde düşüklük ve tevazu vardır. "Elif" te ise, yükseklik, kibir ve uzunluk vardır. Kim ki, Allah rızası için tevazu olursa Allah-u Teâlâ onu yükseltir. Ve buna ilaveten 9 ayrı açıdan tefsirde izah edilmiştir. Allah-u Teâlâ onlardan razı olsun.

"Allah" ismi şerifi genel görüşe göre İsm-i Azam'dır. İsm-i Azam ile yapılan dualar hemen kabul olunur ve istenilen şey verilir. Fakat çoğu zaman İsm-i Azam ile dua

ediyoruz. Duamız kabul olmuyor diyorsak eğer, duanın şartlarını yerine getirmiyoruz demektir. Nasıl ki, namazın kabul olma şartları varsa, duanın ilk şartı da, helal lokma ile mideyi temizlemektir. "Dua semanın anahtarı, o anahtarın dişlileri de helal lokmadır." buyruldu. Duanın sonuncu şartı ise, ihlas ve huzuru kalp ile yalvarmaktır.

"Rahman ve Rahim", er-Rahman rahmet, kalp inceliği ve şefkat olarak tanımlanmıştır. Rahim de aynı maddeden gelir. İçinde bulunan cenine şefkat ve merhamet beslediği için ana rahmine bu manada 'rahm' denilmiştir. Rahman'dan murad, ihlasla bulunmak ve memnun etmektir.

Er-Rahman; tam olarak, yarattıklarına rızık veren, onlar üzerinden belaları uzaklaştıran, takva sebebiyle takva ehlinin rızıkını artırmayan, facir (günahkâr) kişinin de günahından dolayı rızıkını eksiltmeyen, bilakis herkese dilediği gibi rızık veren Allah demektir.

Er-Rahim ise; esirgeyip bağışlayan, istenildiği zaman veren, istenilmediği zaman gadaplanan demektir. Bu durum kulda tam tersidir. Rahmet, ilahi sıfatlardan bir sıfattır. Hakikatte birdir. Fakat zati ve sıfati kısımlarına bölünür. Yani esma-i zat (umumi) ve esma-i sıfat (husus) olur.

Rasulullah (s.a.v) hadis-i şeriflerinde bu hususu şöyle açıklamışlardır. "Allah-u Teâlâ'nın yüz rahmeti vardır. Bunlardan sadece bir tanesini dünyadaki herkese vermiş, doksan dokuzunu da ahirete bırakmıştır. Kullarına ahirette bunlarla rahmette bulunacaktır." Ne güzel bir müjde Yâ Rabbi!

Cenab-ı Allah'ın 3.000 ismi vardır, buyruldu. Bu üç bin isimden bin tanesini meleklerle, bin tanesini de peygamberlere öğretti. Ve onlardan başkası da bilmez. Üç yüz tanesi Tevrat'ta, üç yüz tanesi İncil'de, üç yüz tanesi Zebur'da doksan dokuz tanesi de Kur'an-ı Kerim'de mevcuttur. Bir tanesini de Cenab-ı Allah kendisine ayırmıştır. Bu üç bin ismin manasını da Besmele-i Şerif'te toplamıştır. "ALLAH – RAHMAN – RAHİM". Kim besmeleyi öğrenir ve söylerse, sanki Cenab-ı Hakk'ın bütün isimlerini zikretmiş olur. Ne büyük bir nimet!

Peygamber Efendimiz (s.a.v) hadis-i şeriflerinde şöyle müjdeler vermiştir. "Kim 'Bismillahirrahmanirrahim' ya-

zılı bir kâğıdı, Rabbisine hürmeten ve saygısından ötürü kirlenmemesi için yerden kaldırırsa, Cenab-ı Allah'ın yanında Sıddıklardan olur. Müşrik olsalar bile, anne ve babasından azap hafifletilir." Ne büyük bir lütuf!

Menkıbeye şöyle anlatılır: "Rum meliklerinden Kayser, Hz. Ömer (r.a)'a bir mektup yazar. 'Bende baş ağrısı var. Doktorlar ağrıma çare bulamadılar. Eğer sizde baş ağrısına iyi gelen bir ilaç varsa bana gönderirseniz iyi olur.' der. Hz. Ömer (r.a) kendisine bir fes gönderir. Kayser fesi giyer giyemez ağrısı kesilir, fesi çıkarınca ağrısı tekrar başlar. Rumlar hayret içinde kalırlar. Fesin içinde ne olduğunu merak ederler. Açıp baktıklarında bir kâğıt bulurlar. Ve o kâğıdın üzerinde de 'Bismillahirrahmanirrahim' yazılıdır. Yâ Rabbi bütün hasta kullarına Besmele-i Şerif'in hürmetine şifa nasip eyle. Âmin.

Bu sayıdaki yazımızın hitamını şu kıymetli müjdeyle noktalayalım İnşallah.

Şeyhu'l Ekber Muhyiddin-i Arabi Hazretleri, 'Futuhat-ı Mekkiyye' isimli eserinde şöyle buyurdu: "Sen Fatiha-i Şerife'yi besmele lafızıyla beraber ara vermeden bir nefeste okursan, Hazreti Muhammed Mustafa (s.a.v)'den yeminle, Cebrail (a.s)'dan yeminle, Mikail (a.s)'dan yeminle, İsrail (a.s)'dan yeminle Cenab-ı Allah'ın şöyle buyurduğu rivayet edildi: 'Ey İsrail, keremim, varlığım, celalim ve izzetim hakkı için kim Bismillahirrahmanirrahim kavli şerifini Fatiha-i Şerife bitişik okursa, siz şahid olunuz ki, ben onu mağfiret ettim (günahlarını bağışladım). Onun hasenatını (iyiliklerini) kabul ettim. Onun kötülüklerini geçtim, onun dilini cehennemde yakmayacağım, onu kabir azabından, cehennem ateşinden, kıyamet gününün azabından ve büyük korkudan onu korurum. O kişi bana, Peygamberler ve Evliyanın bulunduğu taraftan gelir. Yani evliya kullarımla bana gelir."

Rabbim cümlemizi O Yüce Kitabı'nın, içindeki hikmetlerinin ve Besmele-i Şerife'deki sırrının ve sonsuz rahmetinin bereketine iki cihanda da afv-u mağfiret eylesin.

Mutlak olan Cenab-ı Zül Celal'dir. Tefvik (başarı) Allah'tandır. Selametle efendim.

(Tefsir bölümündeki yazılarımız Fatih Yayınevi ve Gül Neşriyate ait olan Ruh'u'l Beyan Tefsiri 1. Cilt tam tercüme kitabından faydalanılarak sizlerin istifadesine sunulmaktadır.)

KÂMİL İNSAN

MUKADDES
KEPENEKOĞLU

Hacı Osman Nuri Kepenekoğlu (k.s) Hazretleri'nin ve Hacı Nazire Sultan Hanımefendi Hazretleri'nin kerimesi...
Silsile-i Aliyye Büyüklerimiz'den, Esseyyid Muhammed Hafid Arvasi (k.s) Hazretleri'nin gelini ve Esseyyid Halis Arvasi (k.s) Hazretleri'nin zevcesi...
Büyüklerin çeşmesinin membaında yetişmiş, onların suyu ile sulanmış, Kâmil insan olma yolunda; hangi merhalelerden geçmek gerektiğinin sırlarını, ipuçlarını veren örnek şahsiyet...
Mübarek Hacı Mukaddes Annemiz...

*"Doğruyu emreder kitap,
Eğriye var çok itab,
Güç olur sonra hisab,
Kâmil insan böyledir."*

1. BASKI

13,5 x 21 cm
60 gr. Enzo Krem Kağıt
156 Sayfa
10 bin Adet

kepenek

Hacı Osman Nuri Kepenekoğlu Eğitim ve Öğretim Derneği
Cumhuriyet Mah. 3361 Sok. No:24/1 Pamukkale/Denizli
T/ 0 258 211 58 58

bilgi@kepenekogludernegi.com
www.kepenekogludernegi.com

ZİLHİCCE AYININ FAZİLETİ

Euzübillahimeşşeytanirracim

Bismillahirrahmanirrahim

Elhamdulillahi rabbil alemin vessaletu
vessalemu ale seyyidine ve nebiiyine
Muhammed'in (s.a.v) ve ale alihi
ve ashabihi ve etbaihi ve cemi'il
mü'minine ecmain."

KAPAK KONUSU

Sevgili Kardeşlerim;
Kurban bayramının bulunduğu aya zilhicce
ayı denir. Hürmetli ayların dördüncüsüdür. Zil-
hicce ayının ilk on gününde yapılan ibadetlerin
kıymeti, fazileti çoktur.

Bu konuda ki hadis-i şeriflerden bazıları şöyledir: "Zil-
hiccenin ilk günlerinde tutulan oruç bir yıl oruca bedeldir.
Bir gecesini ihya etmek yani ibadetle geçirmek kadir gec-
cesini ihya etmek gibidir." (İbni Mace)

"Zilhiccenin ilk on gecesinde yapılan amel için yedi yüz
misli sevap verilir." (Beyhaki)

"Arifeden bir gün önce oruç tutan, günah söz söyleme-
yen Müslüman cennete girer." (Ramuz)

"Zilhiccenin ilk dokuz günü oruç tutan, her günü için
100 köle azat etmiş veya cihad edenlere de teçizatı ile
100 at hediye etmiş veya Kâbe'ye kurban için 100 deve
göndermiş gibi sevap kazanır." (R. Nasihin)

"Zilhiccenin ilk on günü fazilette bin güne, arife günü ise

on bin güne eşittir." (Beyhaki) "Zilhiccenin ilk on gününde
yapılan amellerden daha kıymetlisi yoktur." (Taberani)

Ashab-ı Kiram: "Ya Rasulüallah! Bu ayın ilk günleri yapı-
lan ameller Allah yolunda ki cihad'dan daha mı kıymetli-
dir?" diye sorduklarında Rasulüallah (s.a.v): "Evet, cihad'dan
daha kıymetlidir. Ancak canını, malını esirgemenen sava-
şıp şehit olanın cihadı daha kıymetlidir" buyurdu. (Buhari)

Zilhiccenin ilk dokuz günü oruç tutmalı, sadaka ver-
meli, çok dua etmeli, çok istiğfar etmelidir. Çünkü Rasu-
lullah (s.a.v): "Bu on günün hayır ve bereketinden mah-
rum kalana yazıklar olsun" buyurdu. Zilhiccenin ilk dokuz
günü oruç tutanın ömrü bereketli olur, malı çoğalır, çocuk
çoğu, belalardan muhafaza olur, günahları af olur, iyi-
liklerine kat kat sevap verilir, ölümler kolay can verir, kab-
ri aydınlanır, Cennet'te yüksek derecelere kavuşur. (Şir'a)

Bu on gün içerisinde hasta ziyaret eden Allah dostları-
nın hatırını sormuş, ziyaret etmiş gibi olur. Mevla cümle-
mizi bu faziletlerden mahrum bırakmasın. Buraya kadar
anlattıklarımız faziletler, ramazana riayet eden her Müs-
lüman için geçerlidir. İnşallah şimdi de hacıların bu ayda
ki fazladan kazanmış oldukları faziletlerden bahsedelim.

Arife gününün ve gecesinin şerefi

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: "Arife günün-
den üstün bir gün yoktur. O gün Allah-u Teâlâ yer yüzünde
olanlarla gök yüzünde olanlara övünüp "Ey gök ehli! Benim
kullarıma bakınız. Toz toprak içerisinde, rahmetim için ve
azabımdan korkarak uzak yerlerden dünyanın her tarafın-
dan bana geldiler." Cehennemden azad olan kullar arasında
arife gününden çok azad edilen bir gün yoktur. Yine Pey-
gamber Efendimiz (s.a.v) Arafat'ta bulunun Müslümanlara
yaptığı hitapta: "Deve ve atı koşturmak ibadet ve taat de-
ğildir. İbadet ve taat; güzel ve rahat yürüyüştedir ki zayıflarla
beraber gelir, hiçbir Müslümana eziyet etmemiş olursunuz"
buyurmuşlardır. Yine Efendimiz (s.a.v) "Allah-u Teâlâ arife
günü kullarına nazar eder. Kalbinde zerre kadar imanı olan
kimseyi mağfiret eder." buyurmuşlardır.

Talha bin Abdullah (r.a)'tan rivayet eden bir hadis-i şerif-
te "İblis, arife günü hacılar üzerine inen rahmeti ve onların
kavuştuğu aff-ı mağfireti gördüğünde, hiçbir zaman kendi-
sinde görülmeven alçaklık ve aşağılığa düşer. Bundan daha

çok zelil olduğu gün Bedir'de Müslümanların galip gel-
diği gündür." Arife günü vakfeye durulduğunda Cenab-ı
Hak, kul hakkından başka bütün günahları affeder.

Said bin Cubeyr (r.a)'in bildirdiği hadis-i şerifte: "Hacı-
larla beraber Arife günü Arafat'ta ellerimi gökyüzüne
kaldırıp yüksek sesle yalvarmak ve yakarmakta iken
aniden Cebrail (a.s) geldi. "Ya Muhammed! Allah-u
Teâlâ sana özel olarak selam söylüyor ve buyuruyor
ki: "Şuan bu makamda bulunan kullar benim hanemin
hacıları ve ziyaretçileridir. Ziyaret edilen kendini ziyaret
edenlere ikram etmelidir. Ey habibim! Sen ve melek-
lerim şahit olunuz ki onların hepsini mağfiret ettim"
buyurdu.

"Hz Ali (ra) der ki: "Arife günü Rasulüallah Efendimiz
(s.a.v) vakfede iken mübarek yüzünü insanlara dönüp
üç defa sürür ve sevinç Allah'ın şu misafirleri içindir ki
istedikleri şeyler kendilerine verildi. Harcadıkları şeye
karşılık Ahirette Allah (c.c) katında bir dirhemine bin
katı vardır" buyurdu. Sonra insanlara "Size müjde ve-
reyim mi?" diye sorduğunda insanlar "Evet Ya Rasulül-
lah!" dediler. Rasullullah (s.a.v): "Arife günü akşamüstü
Allah-u Teâlâ meleklerle emreder. Onlar da yeryüzüne
öyle kalabalık halinde inerler ki iğne atılsa yere düş-
mez, bir meleğe isabet eder. Bu esnada Allah-u Teâlâ
meleklerle; "Ey benim meleklerim! Kullarıma bakınız,
uzak memleketlerden toz toprak içerisinde bana geldiler.
Siz onların istediklerini istiyor musunuz?" buyurdu-
ğunda melekler "Senden af ve mağfiret isterler" derler.
Allah-u Teâlâ üç kere "Ey benim meleklerim! Şahit olu-
nuz ki onları af ve mağfiret ettim. Ve ey kullarım! Vak-
fede durduğunuz Arafat'tan af ve mağfiret olunmuş
olarak dönünüz buyurur" dedi.

Arafat dönüşünde Müzdelife'de durulan vakfede kul
haklarının da affedileceği buyurulmaktadır. Şöyle riva-
yet edilir ki; Allah (c.c) Müzdelife vakfesinde affedeceği
kulunda hakkı olan kulunu huzuruna çağırır ve ona "Ey
kulum! Başını kaldır bir bak" buyurduğunda o kul başını
kaldırır ve çok güzel dereceler görür. Onları hayranlıkla
seyreder ve sorar: "Ya Rabbi! Bu güzel makamlar ki-
mindir?" Allah-u Teâlâ "Ey kulum! O makamların senin
olmasını ister misin?" O kul: "İsterim ya Rabbi" dediğin-
de güzel Mevla'mız o kuluna hitaben: "Ey kulum! Fa-
lan kulunun üzerinde bulunan hakkını helal edersen
o makam ve dereceler senindir" buyurduğunda o kul
sevinerek "Helal ettim ya Rabbi" der. O hayran olduğu
makama kavuşmuş, üzerinde kul hakkı bulunan kim-
se de böylece kurtulmuş olur.

Mevla'mız cümlemizi dünyada iken yapmış oldu-
muz tövbe ve istiğfarlarımızı kabul buyurup günahsız
olarak huzuruna varan kullarından eylesin. Âmin.

HACC İBADETİNE DAİR BİLGİLER

Elhamdülillahi Rabbil âlemin, vessaletu vesselemu ale seyyidine ve nebiyyine Muhammed'in (s.a.v) ve ale alihi ve ashabihi ve etbaihi ve cemi'l mü'minine ecmain.

İnşallahu Teâlâ fıkıh bölümünde 2.sayımızın Hac ve Kurban mevsimine tevafuk etmesi sebebiyle Hac ve Kurban bahsine Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle değineceğiz. Rab-bim en hayırlı şekilde istifade etmemizi nasip eylesin. Âmin.

HACC İBADETİ NEDİR?

Hac kelimesi, lügatte kasd ve teveccüh mânasına gelir. Dinî mânası ise, belli bir yeri, muayyen bir zamanda, belli hareketlerle ziyaret etmektir. Belli bir yer, Kâbe-i Muaz-zama ve Arafat'tır.

Muayyen zaman; Şevval, Zilka'de ve Zilhicce ayının ilk 10 günüdür.

Belli hareketler ise; Kâ'be'yi tavaf, Arafat'ta vakfe, sa'y gibi hacca mahsus hareketlerdir.

HACCIN HÜKMÜ NEDİR?

Hac ibâdeti, İslam'ın 5 temel esasından biridir. Hem be-den, hem de mal ile yapılan bir ibadettir.

Hicretin 9. yılında farz kılınmıştır. Farziyeti Kitab, Sünnet ve İcma' ile sabit olmuştur.

Kur'ân-ı Kerîm'de haccın farziyetini bildiren âyet-i kerîme ve meâlî şöyledir:

"Ona (Kâbe'ye) bir yol bulabilenlerin (gücü yetenlerin) Beyti hac (ve ziyaret) etmesi Allah'ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır." (Âl-i İmrân, 97).

Hac, şartlarına haiz olan her erkek ve kadına, ömürde bir defa olmak üzere farzdır.

Bu husus hadis-i şerîf'te şu şekilde belirtilmiştir:

"Ey insanlar, sizin üzerinize hac farz kılınmıştır. O halde hac ibâdetini yerine getirin."

(Ashâbının içinden) bir adam sordu:

– Ey Allah'ın Rasulü (s.a.v), her sene mi?

Adam aynı soruyu üç defa tekrarlayınca kadar Pey-gamber (s.a.v) sustu. Sonra şöyle buyurdu:

"- Eğer ben 'evet' deseydim, her yıl farz olurdu ve buna gücünüz yetmezdi..."

HACC NE ZAMAN FARZ OLUR?

Hac bir kimse üzerine şartları tahakkuk edince farz olur. Üzerine hac farz olan kimse hemen o yıl hacca gitmesi gerekir. Bu ibâdeti daha sonraki yıllara bırakırsa günahkâr olur. 3 Mezheb İmamı bu hususta müttefiktir. Bununla beraber hayatta iken bu vazifeyi yerine getiren kimse günahattan kurtulur. Fakat hac etmeden ölürse, hac için vasiyet etmiş bile olsa, günahkârdır.

HACCIN ŞARTLARI NELERDİR?

Haccın şartları üçe ayrılır:

- 1 - Vücubunun şartları,
- 2 - Edâsının şartları,
- 3 - Sihatının şartları.

Haccın Vücubunun Şartları Nelerdir?

Haccın bir kimseye vâcib, yani, farz olması için o kimsede şu şartların bulunması gereklidir:

- 1 - Müslüman olmak.

2 - Âkıl ve bâliğ olmak.

3 - Hür olmak.

4 - Yol masraflarını karşılayacak ve gidip gelinceye kadar başkalarına muhtaç olmayacak şekilde ailesinin, çoluk çocuklarının ve kendisinin geçimini te'min edecek maddî imkâna sahip olmak.

5 - Haccın farz olduğunu bilmek.

Haccın Edâsının Şartları Nelerdir?

Kendisine hac farz olan bir kimse, bu hac farzasını yerine getirebilmesi, edâ edebilmesi için şu şartların da bulunması gerekmektedir:

1 - Sihat. Hacı adayının hac farzasını yerine getirebilecek kadar sıhhatli olması şarttır. Kötürüm, ayakları kesik, felçli, yolculuğa dayanamayacak kadar yaşlı kimselere zengin bile olsalar hac farz değildir. Başkalarını kendi yerlerine hac ettirmek de üzerlerine gerekmez. Hapiste bulunanlar için de durum böyledir. İki gözü âmâ olanların kendilerini hacca götürecek kimseleri yoksa bunlara da hac farz değildir. Ancak vücudu sağlam, sıhhati yerinde iken kendisine hac farz olup da haccetmeyen, sonra da bu şekilde hacca mâni bir hastalığa yakalanan kimseye ise hac farz olmaktan düşmez. Çünkü hac kendisine sağlıklı yerinde iken farz olmuş, o ise gitmeyip haccı te'hir etmiştir. Bu bakımdan kendisi gidemeyecek bir hastalığa yakalanmış olsa bile, kendi yerine başkasını hacca göndermesi ve hac farzasını mutlaka yerine getirmesi şarttır.

2 - Yol emniyeti. İster kara, ister deniz, isterse hava olsun yolda selâmet ve emniyet bulunduğu takdirde haccın edâsı farz olur. Yolda harb veya başka bir sebeple emniyet olmadığı takdirde ise haccın edâsı farz olmaktan çıkar.

3 - Kadının yanında kocasının veya bir mahremi-nin bulunması. Hacca gidecek kadının bulunduğu yerle Kâbe arasında bir sefer mesafesi (90 km.'lik yol) veya daha fazla mesafe bulunduğu zaman kadın ister genç, isterse yaşlı olsun, beraberinde kocası veya bir mahremi bulunmadan hac edemez. Kadına mahrem sayılanlar, onun ebedî olarak kendileriyle evlenemeyeceği kimselerdir. Bununla beraber bu kimselerin âkıl, bâliğ ve kendilerine güvenilir kimseler olmaları da şarttır. Kadını hacca götürecek olan kocanın veya mahremi yol ve nafaka masrafları, kadın tarafından ödenir. Kendisini hacca götürecek mahremi bulunup kendisinin o mahremi yol ve nafaka masraflarını karşılayabilecek malî imkânı da olsa kadına kocasının izni olmasa bile hac farz olur. Fakat nafila hac için kocanın izni şarttır.

4 - Kadınlar için iddet hâli olmamak. Kocasından boşanmış veya kocası vefat etmiş kadınlar, iddet hâli içine girmiş olurlar. İddet müddeti, kocanın vefatı dolayısıyla 4 ay 10 gün, boşanmalarda ise üç aylık bir zamandır. İddet hâlinde bulunan kadınlar evlenemeyecekleri gibi, hacca da gidemezler.

Haccın Sahih Olmasının Şartları Nelerdir?

Haccın sahih olmasının şartı 3'tür:

1 - Zaman (vakt-i mahsus): Haccın rükünleri, kendilerine mahsus zaman içinde yapıldıkları takdirde sahih olur. Başka zamanlarda yapılırsa hac sahih olmaz; bozulmuş, bâtil olmuş olur. Zamandan murad, ziyaret tavafının ve Arafat'ta vakfenin vaktidir. Çünkü haccın rükünleri bu ikisidir. Arafat'ta vakfenin vakti, Arefe günü öğleden sonra Kurban bayramının 1. günü fecrin doğuşuna kadardır. Kâbe'yi ziyaret tavafının vakti ise, kurban bayramının 1. günü fecrin doğuşundan itibaren ömrün sonuna kadardır.

Bir de Şevval ve Zilkâ'de ayları ve Zilhicce'nin ilk 10 günü haricinde hac işlerinden herhangi birini yapmak sahih olmaz. Meselâ bu aylar dışında hac için tavaf veya sa'y yapılmış olsa, sahih olmaz. Ancak ihrama girmek kerahetle câiz olur.

2 - Mekân (Mekân-ı mahsus): Vakfe için şart olan mekân, Arafat dağı; ziyaret tavafı için, şart olan mekân ise, Mescid-i Haram'dır.

3 - İhram: Hac için niyet edip ihrama girmediği hac sahih olmaz. İhrama mîkatta veya mîkattan önce girilmesi şarttır.

HACCIN RUKÜNLERİ NELERDİR?

Haccın rukünleri ikidir:

- 1 - Arafat'ta bir müddet beklemek. Buna vakfe denir.
- 2 - Ziyaret tavafı yapmak.

Bu ikisinden birisi yapılmadığı takdirde hac fâsîd olur, bozulur. Vakfe, tavafdan daha kuvvetli bir rukündür. Çünkü Arafat'ta vakfeden önce cinsî münasebet yapılırsa hac bozulur. Fakat ziyaret tavafından önce yapılırsa, hac bozulmaz, ceza gerekir.

HACCIN VACİBLERİ NELERDİR?

- 1 - Safâ ile Merve arasında yürümek (sa'y etmek).
- 2 - Müzdelife'de vakfe yapmak. Bu vakfenin vakti, kurban bayramının birinci günü fecrin doğuşundan itibaren gün ağarınca kadar geçen süredir. Bu süre içinde az bir vakit dahi olsa Müzdelife'de bulunulursa vacib yerine gelmiş olur.
- 3 - Mina'da şeytan taşlamak, Mina'da taş atılacak üç tane yer vardır. Bunlara Cemre-i Akabe, Cemre-i Vusta ve Cemre-i Suğra denir. Birinci gün sadece Akabe Cemresine taş atılır. Kurbanın ikinci, üçüncü ve dördüncü günleri ise, her üç cemre de taşlanır. Önce Cemre-i Suğra'dan başlanır, sonra Vusta'ya, daha sonra da Akabe'ye atılır. Her bir cemreye, 7 tane taş atılır.
- 4 - Başa traş etmek veyahut saçları kısaltmak.
- 5 - Veda (Sader) tavafını yapmak.
- 6 - Mikatlardan ihrama girmek de vacibdir. Hacca niyet

edip ihrama girmek farz ise de, bunun mikatlarda yapılması vacibdir. Mikatlarda ihrama girilmezse vacib terk edilmiş olacağından kurban kesmek gerekir. Veya geri dönülüp mîkatta ihrama girmek gerekir.

- 7 - Arefe günü öğleden itibaren güneş batıncaya kadar Arafat'ta beklemek.
- 8 - Farz olan ziyaret tavafının farz olan dört şavtına üç şavt daha ilâve ederek yediye tamamlamak.
- 9 - Ziyaret tavafını bayram günleri içinde yapmak.
- 10 - Tavafa Hacer-i Esved'den başlayıp Hacer-i Esved'i sola alarak Hatîm arkasından yaya olarak Kâbe'yi tavâf etmek.
- 11 - Tavaflardan sonra, Harem-i Şerîf'te iki rek'at namaz kılmak.
- 12 - Kıran ve Temettü haccı yapanlar için, Harem dâhilinde kurban kesmek.

HACCIN SÜNNETLERİ NELERDİR?

Haccın başlıca sünnetleri şunlardır:

- 1 - İhrama niyet edileceği zaman gusletmek.
- 2 - İki parça hâlinde olan özel ihram örtüleriyle vücudunu örtmek.
- 3 - İki rek'at ihram namazı kılmak.
- 4 - İhrama girdikten sonra telbiye getirmek.
- Telbiye şudur:** "Lebbeyk, Allahümme lebbeyk. Lebbeyk lâ şerîke leke lebbeyk. İnnel-hamde ve'n-nimete leke ve'l-mülk. Lâ şerîke lek (*).
- 5 - Kudüm tavâfı yapmak.
- 6 - Farz ve vacib tavafı dışında çokça tavaf yapmak.
- 7 - Sa'y yaparken iki yeşil direk arasında koşmak.
- 8 - Zilhicce'nin 8. günü Mina'ya çıkıp orada geceleme.
- 9 - Arefe günü güneş doğduktan sonra Arafat'a çıkmak.
- 10 - Müzdelife'den Mina'ya güneş doğmadan önce dönmek.
- 11 - Kurban bayramının gecelerini Mina'da geçirmek.
- 12 - Müzdelife'de geceleme.
- 13 - Mina'da cemrelere taş atarken sırayı gözetmek.
- 14 - Arafat'ta huzur ve huşu' içinde Allah'a dua edip yalvarmak.
- 15 - Kurban bayramının birinci günü Mina'da ilk taş atmayı güneşin doğuşu ile öğle vakti arasında yapmak.
- 16 - Tavaflardan sonra Zemzem kuyusuna gidip su içmek.
- 17 - Hacer-i Esved'i öpmek veya istilâmda bulunmak.

HACCIN ADABLARI NELERDİR?

Haccın edebleri çoktur. Önemli bazıları şunlardır:

- 1 - Hacı adayının mevcut borçları varsa hacca gitmeden evvel onları ödemesi.
- 2 - Tecrübeli ve bilgili kimselerle konuşup onlardan bilgi almak. Haccın fiil ve hareketlerini güzelce öğrenmek.
- 3 - Dargin olduğu kimselerle barışıp helâllaşmak.
- 4 - İbadetlerindeki noksanlarını tamamlayıp gidermek. Kaza namazları ve kaza oruçları varsa onları yerine getirmek.

- 5 - Günahlarından samimi ve hâlis bir niyetle tevbe etmek.
- 6 - İyi bir arkadaş edinmek.
- 7 - Akraba ve dostlarla vedalaşmak ve dualarını istemek.
- 8 - Evden yolculuğa çıkmadan evvel iki rek'at namaz kılmak.
- 9 - Hacdan dönüşte evde iki rek'at namaz kılmak.
- 10 - Evden sevinçle çıkmak ve yolda zamanı dua ile zikirle geçirmek.
- 11 - Evden çıkarken Besmele çekip Âyete'l-Kürsî'yi, İhlâs'ı ve Muavvizeteyn'i okumak.
- 12 - Elde emanetler varsa sâhiplerine iade etmek.
- 13 - Fakirlere bol bol sadaka dağıtmak.
- 14 - Daima abdestli bulunmaya gayret etmek.
- 15 - Haremeyn'de hiç olmazsa bir hatim indirmek.

İHRAM NEDİR?

İhram haccın ve umrenin sıhhat şartıdır. İhrama girmeden hac ve umre yapılamaz. İhram, hac ve ömre yapmak niyetiyle, serbest olduğu zaman kendisine helâl olan bâzı şeyleri haram kılmak demektir. İhramın şartı, hacca veya umreye niyet edip telbiye getirmektir. İkisi birlikte yapılmalıdır.

İHRAMA NEREDE GİRİLİR?

Kâbe merkez olmak üzere bunun yaklaşık olarak 10 ve 15 km. lik mesafelerle çevrili bölgesine harem denilir ki bu bölge özel sınırlarla işaretlenmiştir. Harem çevresinde 5 yer vardır ki hacı adaylarının bu yerleri ihramsız olarak geçmeleri yasaktır. Bu yerlere mîkat denir. Mîkat yerleri ile Harem hududu arasında kalan bölgeye ise, Hill adı verilir. Hacı adayları mîkata varmadan önce de ihrama girebilirler. Önceden ihrama girilmemişse, mutlaka mîkatlarda veya o mîkatların hizasında ihrama girilmelidir. Mîkatta ihrama girilmeden geçilirse ceza olarak bir kurban kesmek veya tekrar geri dönüp mîkattan ihrama girmek gerekir.

Mîkat Yerleri

İhramsız geçilmesi câiz olmayan 5 mîkat şunlardır:

- 1. Zü'l Huleyfe:** Mekke'ye Medine istikametinden gelenlerin mîkatıdır. Resûlullah Efendimiz (s.a.v) Veda Haccında ihrama buradan girmiştir. Bugünkü adı Ebyar-ı Ali'dir. Mekke'ye en uzak mîkat budur, Medine'ye 11, Mekke'ye ise 450 km. mesafededir.
 - 2. Zâtü İrk:** Iraklıların ve Irak yönünden gelenlerin mîkatıdır.
 - 3. Cuhfe:** Şam'dan ve Şam yönünden gelenlerin mîkatıdır. Mekke'ye 187 km. mesafededir. Türkiye'den gidenlerin mîkatı budur.
 - 4. Karn veya Karnü'l Menâzil:** Necid bölgesinde oturanlarla bu yönden hacca gidenlerin mîkatıdır. Mekke'ye mesafesi 94 km. dir.
 - 5. Yelemlem:** Yemen'den ve Yemen yönünden gelenlerin mîkatıdır. Mekke ile arası 54 km. dir. En yakın mîkat budur.
- Kızıl Deniz, Süveyş tarafından gelenler Cuhfe yakınındaki Rabiğ hizasında ihrama girerler. Geliş istikametine göre Cidde de mîkat sayılmaktadır. Rabiğ Mekke'ye yaklaşık 200 km. mesafededir. Eğer yasaklarına riayet edebileceğine güveniyorsa hacı adayının mîkata varmadan, hatta hac için yola çıkarken ihrama girmesi daha faziletlidir. Kendi mîkatını ihramsız geçen bir kimse

başka bir mîkattan da ihrama girebilir. Fakat kendi mîkâtında ihrama girmek daha faziletlidir. Mevcut bu 5 yoldan değil de başka yol ve istikametlerden Mekke'ye girmek isteyenler, bu 5 mîkâtın herhangi birinin hizasından ihrama girebilirler. Hava ve deniz yolculuklarında da durum böyledir. Mekkelilerin hac için mîkatları Harem'dir. Umre için ise, Hill'dir. Yani Mekke'de oturanlar, ömre için ihrama gireceklerinde Harem hududundan çıkıp Hill bölgesinin herhangi bir yerinde ihrama girerler.

İHRAMA NASIL GİRİLİR?

Ihrama girileceği zaman gusledilir, gusletmek imkânı yoksa abdest alınır. Ihrama girerken yapılacak gusül sünnet-i müekkededir. Bu gusül, hadesten taharet için değil, maddî temizlik içindir. Bu bakımdan hayız ve nifas hâlindeki kadınlar bile gusledebilirler. Tam bir temizlik için, ayrıca tırnaklar kesilir, bıyıklar kısaltılır, koltuk altları ve kasıklar traş edilir. Bu temizlikleri yolda ihrama girerken yapmak imkânı olmayacaksa, evde yola çıkmadan evvel yapmak lâzımdır. Bundan sonra ayakkabılar ve dikey elbiseler çıkarılır. İzar ve rida adı verilen iki parçadan ibaret bir örtü ile vücut örtülür. Göbekten diz kapakları altına kadar sarılarak giyilen parçaya izar ve belden yukarı omuzlar üzerine alınana da rida denilir. Bu örtülerin beyaz ve yeni olması güzeldir. Yeni olmasa bile temiz olması şarttır. Kadınlar el ve yüzleri ve saçları görülmemek kaydıyla açık olarak günlük kıyafetleriyle ihram vaziyeti alırlar. Sonra güzel kokulardan bir koku sürünür. Ancak kokunun ihrama girdikten sonra vücutta veya elbisede renk ve izi kalmamalıdır. Kokusu kalabilir. Ihrama sarılıp kokulandıktan sonra iki rek'at namaz kılınır. Vakit kerahet vakti ise namaz kılınmaz. Kılınan bu namaz, sünnettir. Birinci rek'atında Fâtiha'dan sonra Kâfirûn sûresini, ikinci rek'atta da İhlâs sûresini okumak faziletlidir.

Namazın sonunda Allah'tan hac için yardım ve kolaylık istenir.

"Allahümme innî ürîdü'l-hacce fe-yessirhü lî ve tekab-belhü minnî."

Yani, "Allah'im, hac etmek istiyorum, onu bana kolaylaştır ve benden kabul buyur" diye dua edilir.

Bu umresiz sadece hac yapmak niyetiyle ihrama girildiği takdirdedir. Temettü hacı yapmak isteyenler hacca değil umreye niyet ederler. Kıran hacı yapmak isteyenler ise, umre ile hacı birlikte niyet ederler. Bu niyet ve duayı müteâkip telbiyeye başlanır. Telbiyenin sözlerini daha önce yazmıştık. Telbiye, hacının Allah'ın emrine âmâde ve onu yerine getirmek için can attığını ifade eder. "Buyur Allahım, emrine âmâdeyim" demektir. Böylece ihrama girilmiş olur. Artık yol boyunca Peygamber Efendimize (s.a.v) bol bol salâvatlar getirilir, dualar yapılır; zikir, tesbih ve tehlilde bulunulur. Farz namazların ardından da çokça telbiye getirilir. Telbiyeleri yüksek sesle söylemek, erkek-

ler için müstehabtır; kadınlar ise seslerini yükseltmeden söylerler.

İHRAMLIYA YASAK OLAN HUSUSLAR NELERDİR?

İhramlı kimseye bazı hususlar haram, bazı hususlar da mekruhtur.

Şöyle ki:

- 1- Ailesi yanında olanların hanımıyla cinsî münasebette bulunmaları veya cinsî yaklaşıma sebep olabilecek söz, fiil ve hareketlerde bulunmaları haramdır.
- 2- Kafiledaki arkadaşlarıyla, kafile idarecisi veya vasıta şoförleriyle kavga etmek, yersiz münakaşa ve mücadelede bulunmak, sövüp saymak, hakaret etmek de haramdır.
- 3- Avlanmak veya bir avcıya işaretle bile olsa yardımda bulunmak haramdır. Ancak deniz avı serbesttir.
- 4- Harem dahilinde bulunan yeşil otları koparmaktan, çiğneyip ezmekten, budamaktan ve zararsız hayvanları öldürmekten de sakınmalıdır.
- 5 - İhramlı iken koku sürünmek, traş olmak, tırnaklarını kesmek veya vücudunun herhangi bir yerinden kıl koparmak da haramdır. Bu bakımdan başın kaşınmaması gerekir. Çünkü saç dökülebilir. Fakat saçı dökmeden hafifçe kaşımada bir mahzur yoktur.
- 6 - Başa takke giymek veya sarık sarmak da haramdır. Ancak başa değirmeden sıcağından korunmak için başın üstünde şemsiye taşınabilir.
- 7 - Pantolon, palto, minton gibi dikişli elbiseler giymek de haramdır. Ancak erkeklerin üşüdüğü için veya başka bir zarurete binaen dikişli elbiseleri sırtlarına almalarında bir mahzur yoktur. Dikişli elbiseden kasit, vücut ölçülerine göre dikilmiş gömlek, pijama gibi elbiselerdir. Peştemal şeklindeki ihramların kenarındaki dikişlerin zararı yoktur, sökülmesi gerekmez.
- 8 - Vücudun neresine olursa olsun, ihramlı kimsenin kına sürmesi câiz değildir.
- 9 - Çorap ve ayakkabı giyilmesi de câiz değildir.

İHRAMLIYA MÜBAH OLAN ŞEYLER NELERDİR?

- 1 - İhramlının kan aldırması.
- 2 - Kıl koparmadan vücudun herhangi bir yerini veya başını kaşınması.
- 3 - Kirlerden temizlenmek için başını veya vücudunu yıkamak da mübahdır. Bu esnada kokusuz sabun da kullanılabilir. Yalnız, başında bit, pire gibi parazitler varsa, onları öldürmek câiz değildir, tutup yere atabilir.
- 4 - Sıcaktan korunmak için bir ağaç, ev, çadır altına sığınabileceği gibi, şemsiye de taşınabilir. Yeter ki şemsiye başa değdirilmesin. Bir anlık dokunmanın ise, bir zararı yoktur.

5 - Kemer takmak, silâh kuşanmak, yüzük ve saat takmak, kokusuz sürme çekmek de ihramlıya mübah olan hususlardandır. Ayağa, topukları ve üzeri açık nalın şeklinde bir ayakkabı giymek de câizdir.

İHRAMDAN NASIL ÇIKILIR?

Ihramdan çıkmak için erkekler saçlarını ya ustura ile traş ettirirler veya en az parmak uçları kadar 1,5-2 santim kısalttırırlar. Başı traş ettirmek, kısalttırmaktan efdaldır. Kadınlar ise traş olmazlar, uçlarından kısalttırırlar. Böylece ihramdan çıkmış olur.

TAVAF NEDİR?

Tavaf, lügatte, bir şey'in etrafında dolanmak demektir. Dinî mânası ise, Kâbe'nin etrafında 7 kere dolanmak demektir. Kâbe'nin etrafında her bir devire şavt denir. 7 şavt bir tavaf olur.

TAVAFIN VACİBLERİ NELERDİR?

1. Tavafa Hacer-i Esved'den başlamak.
2. Tavafı Kâbe'yi sol tarafına alıp rükn-ü Irakî yönüne ilerleyerek yapmak.
3. Özürlü değilse tavafı yürüyerek yapmak.
4. Tavafı Hatîm denen Kâbe etrafındaki duvarın dışından yapmak.
5. Tavafta bulunurken abdestli olmak.
6. Tavaf bitince iki rek'at namaz kılmak.

★ **Tavafın vaciblerinden herhangi birinin terki, cezayı gerektirir. Tavaf yeniden yapılırsa ceza düşer.**

TAVAFIN SÜNNETLERİ NELERDİR?

- 1 - Sadece Kudüm ve Ziyaret tavafına mahsus olmak üzere tavafın ilk üç şavtında, belden yukarı sarılan ihramın bir ucunu sağ koltuk altına, diğer ucunu da sol omuz üzerine alarak sağ omuzu çıplak bırakmak. Buna ıztıba denir.
- 2 - Yine sadece Kudüm ve Ziyaret tavafına mahsus olmak üzere tavafın ilk üç şavtında erkeklerin remel denen omuzları silkererek çalınmış yürümeleri...
- 3 - Tavafın her şavtında Hacer-i Esved'i mümkünse öpmek, değil ise uzaktan istilâm etmek. İstilâm, Hacer-i Esved'i selâmlamak demektir.
- 4 - Tavaf namazından sonra Makam-ı İbrahim arkasında dua etmek. Tavafın sünnetlerinin mazeretsiz terki mekruhtur. Fakat mazeretsiz de terk edilmiş olsa cezayı gerektirmez.

KAÇ ÇEŞİT TAVAF VARDIR?

5 çeşit tavaf vardır:

1 - Ziyaret tavafı: Haccın rüknünden biri olan farz tavafıdır. Yapılış zamanı, Kurban bayramının birinci günü fecrin

doğuşundan itibaren ömrün sonuna kadardır. Ancak bu tavafın, Kurban bayramı günleri içinde yerine getirilmesi vâcibdir. Tamamıyla terki hâlinde, hac bozulur, bâtil olur.

2 - Kudüm tavafı: Mekke'ye ayak basıldığı zaman yapılan sünnet bir tavafıdır. Hariçten Mekke'ye gelenler tarafından yapılır.

3 - Vedâ tavafı: Bu tavaf vâcibdir. Buna Sader tavafı, Vâcib tavaf, Kâbe'yi son ziyaret tavafı adı da verilir. Mina'daki cemrelerin taşlanması işi bitip Mekke'ye döndükten sonra, Mekke'den memlekete dönmek istendiğinde son vazife olarak Vedâ tavafı yapılır. Mekkelilere bu tavaf vâcib değildir. Hayız ve nifas hâlindeki kadınlar için de, vâcib olmaktan çıkar, üzerlerinden sâkit olur.

4 - Umre tavafı: Umrenin rüknü olan tavafıdır. Bu tavaf yapılmadan umre yerine getirilmiş olmaz.

5 - Tatavvu tavafı: Farz, vâcib ve sünnet tavafın dışında yapılan nafîle tavafıdır.

SA'Y NEDİR?

Sa'y, Kâbe'nin doğusundaki Safâ ile Merve denilen iki tepe arasında koşarak yürümek demektir.

SA'Y'İN VACİBLERİ NELERDİR?

1. Sa'y'in tavaftan sonra olması.
2. Sa'y'i 7 şavt yapmak. Safâ ile Merve arasında hem gitmek, hem de gelmek birer şavt sayılır.
3. Sa'y'i bizzat yürüyerek yapmak.
4. Sa'y'e Safâ'dan başlayıp Merve'de bitirmek.

SA'Y'İN SÜNNETLERİ NELERDİR?

1. Tavaftan hemen sonra sa'y'e başlayıp arasını açmamak.
2. Abdesti yoksa abdest almak, sa'y'i abdestli olarak yapmak. Hayız ve nifas hâlindeki kadının sa'y'i, özürlüden dolayı kerahetsiz sahihtir.
3. Meyleyn-i ahbareyn adı verilen iki yeşil direk arasında hervele yapmak. Hervele, koşma ile yürüme arasında bir yürüyüş tarzıdır ki, buna canlı, hararetili yürüyüş de diyebiliriz. Hanımlar hervele yapmazlar.
4. Sa'y esnasında tekbir, tehlil ve salâvat getirmek. Dua etmek.
5. Her şavtta Safâ ile Merve'de yüzünü Kâbe'ye dönüp tekbir, tehlil ve dua etmek. (Duada elleri semaya kaldırmak müstehabdır.)

VAKFE NEDİR?

Mekke civarındaki Arafat dağının bulunduğu yerde bir miktar durmaya vakfe denir ki haccın rükünlerindedir. Bu rükün yerine getirilmeden hac bozulur, sahih olmaz. Bu sebeple Peygamberimiz (s.a.v): **"Hac, Arafat'tır"** buyurmuştur.

Vakfenin şartı vakittir. Vakitten kasid ise, Zilhicce'nin 9.

günü yani arefe günü öğleden itibaren Kurban bayramının 1. günü fecrin doğuşuna kadar olan süre içinde Arafat'da bir müddet bile olsa bulunmaktır. Bu süre içinde Arafat'a ulaşamayanların hacı bâtil olur, bozulur. Arafat'da vakfe için niyet şart olmadığı gibi, vakfede bulunduğu yerin Arafat olduğunu bilmek de gerekmez. Yeter ki vakit içinde orada bulunsun.

VAKFENİN VACİBLERİ NELERDİR?

Arafat'a gündüzden gelenler için, orada güneş batıncaya kadar kalmak, güneş batmadan bir tarafa ayrılmamak vâcibdir. Gece gelenler için bu vâcib düşer.

VAKFENİN SÜNNETLERİ NELERDİR?

Vakfenin başlıca sünnetleri şunlardır:

- 1 - Vakfe için gusletmek.
- 2 - Hacıların o günkü öğle ve ikindi namazlarını öğle vaktinde birleştirerek kılmaları (cem'-i takdim).
- 3 - Vakfeyi bu namazın akabinde yapmaya başlamak.
- 4 - Oruçlu olmamak.
- 5 - Abdestli bulunmak.
- 6 - Kalb ve ruhu dünyevî meşgale ve düşüncelerden uzak bulundurmamak.
- 7 - Elleri açık olarak havaya kaldırıp bol bol tekbir, tesbih ve salâvatta bulunmak. Kendisi, ana-babası, yakınları ve bütün mü'minler için bol bol dua etmek.
- 8 - Vakfe esnasında kible istikametine yönelmek.

Vakfenin ayakta yapılması şart değildir. Oturarak da yapılabilir. Fakat özür yokken oturarak yapmaktan, ayakta yapmak daha faziletlidir. Vâcib olan, Arafat'da vakfenin, gündüz güneş batıncaya kadar yapılmasıdır. Mazeretsiz olarak vakfeyi geceye bırakmamalıdır. Arafat vâdisinin Urene vadisi dışında her yerinde vakfe yapılabilir. Urene vadisi, Arafat bölgesinden değildir. Burada bulunan Nemire mescidinin güney kısmı da vakfe dışında kalmaktadır. Vakfenin Cebel-i Rahme denilen tepenin eteklerinde yapılması ise sünnettir.

REMY-İ CİMAR NEDİR?

Cemre adı verilen yerlere ufak taşlar atmak demektir. Buna dilimizde Şeytan Taşlama denir.

Mina'da taş atılacak üç yer vardır.

Bunlar da:

1. Cemre-i suğra (Küçük şeytan).
2. Cemre-i vusta (Ortanca şeytan).
3. Cemre-i akabe (Büyük şeytan). Adını taşımaktadır.

★ Kurban bayramının 4 günü boyunca buralara taş atmak, hacin vâcibleri arasında gelmektedir.

HACCIN BOZULMASINA SEBEP OLAN FİİLLER NELERDİR?

2 sebepten dolayı hac bozulur:

1 - Arefe günü öğleden itibaren bayramın 1. günü fecir vaktine kadar olan süre içinde Arafatta vakfe yapılmazsa hac bozulur.

2 - Arafat'ta vakfeden evvel ailesi ile cinsî münasebette bulunmak da hacı bozar, ifsad eder. Bu iki sebepten dolayı hacı bozulan kimse, ertesi sene kazâ ederek hacını tamamlar. Hacı bozulan kimse, "nasıl olsa hacım bozuldu" diyerek kalan hac vazifelerini yapmamazlık etmez. Cinsî münasebet (cima') sebebiyle hacları bozulan karı-kocanın her ikisine de, ceza olarak en az birer koyun kesmeleri vâcib olur. Arafat'ta vakfeden sonra cima' yapılırsa hac bozulmaz, her ikisine de birer deve kurban etmek ceza olarak gerekir. Tıraş olup ihramdan çıktıktan sonra daha ziyaret tavafını yapmadan cima' edilirse, ceza olarak bir koyun kesilmesi gerekir. Ziyaret tavafı yapıldıktan sonra cima' yapılmasında ise, bir mahzur ve ceza yoktur.

CEZA KURBANİ KESMEYİ GEREKTİREN HALLER?

- ★ Cinsî münasebete yol açabilecek, öpme, okşama gibi fiillerden dolayı hac bozulmaz, ancak bir ceza kurbanı kesmek vâcib olur. İhtilâm olmaktan dolayı bir ceza gerekmez. Gusledilerek temizlenilir.
- ★ El, yüz, kol gibi bir uzvun bütününe koku sürmek de, bir ceza koyununu gerektirir.
- ★ Başının tamamına veya yarıdan fazlasına kına sürmek.
- ★ Tam bir gün veya tam bir gece dikişli elbise giymek veya başını sarık, takke gibi bir şeyle örtmek.
- ★ Koltuk altlarından birini veya ikisini veya ensesinin tamamını traş etmek.
- ★ El ve ayak tırnaklarının tamamını bir başlayışta ve aynı yerde kesmek gibi hususlar da ceza kurbanı gerektirir.

Ayrıca şu hususlar da ceza kurbanını gerektirir:

- ★ Haccın vâciblerinden birini terketmek.
- ★ Kudüm ve Vedâ tavafını cünüp olarak yapmak.
- ★ Ziyaret tavafını abdestsiz olarak yapmak.
- ★ Arafat'tan güneş batmadan inmek.
- ★ Safâ ile Merve arasında sa'yı terk etmek.
- ★ Müzdelife vakfesini özürsüz terk etmek.
- ★ Şeytan taşlama işlerini terk etmek.
- ★ Tertibe riayet etmemek. Meselâ şeytan taşlamadan traş olmak.
- ★ Hastalık veya şiddetli soğuk gibi bir özürle dikişli elbise giyen kimse ve yahut başındaki bir hastalıktan dolayı rahatsız olarak saçlarını kestiren kimse, isterse bir koyun keser, isterse üç gün oruç tutar, dilerse 6 fakire birer fitre tutarında sadaka verir.

SADAKA VERMEYİ GEREKTİREN SUÇLAR NELERDİR?

- ★ Herhangi bir âzasının tamamına değil de bir kısmına koku sürünmek.
- ★ Bir günden az olmak üzere başını örtmek veya dikişli elbise giymek.
- ★ Saç ve sakalının dörtte birinden azını, avret mahalli ve koltuk altlarının bir bölümünü traş etmek.
- ★ El ve ayak tırnaklarının bir kısmını kesmek.
- ★ Abdestsiz olarak Kudüm ve Vedâ tavafını yapmak.
- ★ Abdestli olarak tekrar yaparsa ceza düşer.
- ★ Cemrelere bir taş noksan atmak.
- ★ Verilecek sadaka, bir fitre miktarıdır.

SADAKADAN AZ BİR ŞEYİ VERMEYİ GEREKTİREN SUÇLAR NELERDİR?

Çekirge öldürmektir.

KIYMETİ VERİLMESİNİ GEREKTİREN SUÇLAR NELERDİR?

Av hayvanlarından herhangi bir hayvan öldürüldüğü takdirde, itimada şâyan iki kişi tarafından hayvanın kıymeti takdir edilir. Bedel bir kurban parasına ulaşıyorsa kurban alınarak kesilir. Kurban kesmeyerek o para ile yiyecek alıp fakirlere birer fitre miktarı dağıtmak da olabilir. İsterse her fitre karşılığında bir gün oruç da tutabilir. İhrama girdikten sonra Harem'de ve Harem haricinde öldürülen av hayvanları için gereken ceza aynıdır. Değişmez. İhramda iken, av hayvanı öldürmek haram olduğu gibi, onu öldürmeye yardımcı olmakta haramdır. Av hayvanı olmayan koyun, keçi, siğir, deve, kaz, tavuk, ördek

gibi hayvanları ihramda iken kesmek helâldir. Harem dahilindeki insanların yetiştirdiği cinsten olmayan ve kendi başına yetişip büyüyen ot ve ağaç gibi yeşilliklerin koparılması, kesilmesi hâlinde bunların değerleri sadaka olarak dağıtılır. Bedelleri kurban bedelini buluyorsa, kurban da kesilebilir, fakat oruç tutulmaz. Kurumuş ot ve ağaç dallarını kırıp koparmakta bir beis yoktur.

İnsan eliyle yetiştirilen, ekilip büyütülen bitkilerin koparılmasından dolayı ise bir ceza gerekmez.

Kuduz köpek, kurt, kartal, leş yiyen karga gibi hayvanları öldürmekte bu beis yoktur. Ayrıca yılan, akrep, fare, yaban arısı, karınca, yengeç, karasinek, sivrisinek, kaplumbağa, kene, kirpi ve kertenkele, solucan gibi yer haşeratını öldürmekten de bir şey lâzım gelmez.

KAÇ ÇEŞİT HAC VARDIR?

Üç çeşit hac vardır:

- 1 - Hacc-ı ifrad,
- 2 - Hacc-ı kıran,
- 3 - Hacc-ı temettü.

Hacc-ı ifrad, yalnız hac için ihrama girilerek yapılan hacca denir. Hacc-ı kıran, hac ile umreyi tek ihram içinde yapmaya denir. Hacc-ı temettü ise, umre ve hac için ayrı ayrı ihrama girerek ikisini birlikte yapmak demektir.

En faziletli hac şekli, Kıran, sonra Temettü, sonra da İfrad'tır.

Efendim Kurban bahsine de değineceğimizden Hac ile ilgili kalan detayları diğer yazılarımızda işleyeceğiz İnşallah.

KURBAN

“Elhamdülillahi Rabbil âlemin, vessaletu vesselemu ale seyyidine ve nebiyyine Muhammed'in (s.a.v) ve ale alihi ve ashabihi ve etbaihi ve cemi'ül mü'minine ecmain.”

KURBAN NEDİR?

Allah-u Teâlâ'ya mânen yaklaşmak (kurbiyet) için, ibâdet niyetiyle hususî bir vakitte kesilen hayvana kurban denir.

KURBANIN DİNİ HÜKMÜ NEDİR?

Kurban kesmek, hicretin 2. yılında meşru' kılınmıştır. Meşrûiyeti, Kitab, Sünnet ve İcma' ile sâbittir.

Kurban kesmenin Kitaptan, yani, Kur'an'dan delîli, Kevser suresidir.

Bu sûrede Cenâb-ı Hak, Resûlüllah Efendimize hitaben: “Rabbin için namaz kıl ve kurban kes” buyurmaktadır. Hanefî fakihler, bu âyetten, kurban kesmenin vâcib olduğu ve emir Peygamber Efendimize ise de umum mü'minlere de şâmil bulunduğu hükmünü çıkarmışlardır. Kurban kesmeyi şiddetle emreden bâzı hadîs-i şerîfler vardır. Ebû Hüreyre'nin şu rivayeti bu hususta ibretli ve düşündürücüdür: “Hâli vakti yerinde olup da kurban kesmeyen kimse bizim mescidimize yaklaşmasın...” Görüldüğü gibi, hadîs'te, madî durumu müsait olanın kurban kesmesi şiddetle emredilmektedir. Bu durumdaki kimselerin, kurban kesmezlerse, her türlü namazları ve ibâdetleri Allah tarafından kabûl olunmayacağı, “mescidimize yaklaşmasınlar” ifadesinden anlaşılmaktadır. Hazret-i Enes de, Resûlüllah Efendimizin bizzat kendi elleriyle iki koç kurban ettiğini beyan etmektedir. Kurban kesmenin uhrevî mükâfat ve faydasına ise, bir hadîs-i şerîf'te şu şekilde işaret buyurulmaktadır: “Kurbanlarınızı büyük büyük kesin. Muhakkak ki onlar, Sırat'ta sizin binek hayvanlarınızdır.” Bu hadîs-i şerîfte, deve, inek gibi büyük baş hayvanları kurban etmeğe teşvik vardır.

KURBAN KESMEK KİMLERE VACİBTİR?

Bir kimseye kurban kesmenin vâcib olması için, şu şartların bulunması gerekir:

- 1 - Müslüman olmak.
- 2 - Hür olmak.
- 3 - Mukîm olmak. Seferî (yolcu) olmamak.
- 4 - Fıtır sadakasını vâcib kılan zenginliğe sâhip olmak.
- 5 - Âkil ve bâliğ olmak.

Bu beşinci şart, İmamlar arasında ihtilâfıdır. Bâzılarına göre kurbanın vâcib olması için âkil ve bâliğ olmak şart değildir. Zengin olan çocuk ile akıl hastalarına da kurban düşer. Velîleri onlar namına onların kurbanlarını keserler. Zekât ve fıtır sadakası için nisab miktarı 80 gram altın ile 561 gram gümüşdür.

KURBAN KESMENİN SAHİH OLMASININ ŞARTLARI NELERDİR?

Kurbanın rüknü, kesilmesi caiz olan bir hayvanı kesmektir. Kesilen bu kurbanın sahih olabilmesi için iki şart lâzımdır:

1 - Vakit: Kurbanın kesim vakti, Kurban bayramının birinci günü fecrin doğuşundan itibaren, üçüncü gün güneş batıncaya kadarki üç günlük süredir. Bu müddet içinde kurbanın kesilmesi şarttır. Bu vakitler dışında kurban kesilmesi sahih olmaz. Kurbanı gece kesmek mekruhtur.

2 - Kesilecek hayvanın ayıplardan sâlim olması: Allah'a kurbiyet ve ibâdet maksadıyla kesilecek hayvanların kusursuz ve ayıpsız olmasına Müslümanların dikkat etmeleri, Peygamberimizin birçok hadîslerinde emredilmiştir.

Bu ayıplar iki kısma ayrılır:

- 1 - Çok ayıp sayılan ve o hayvanın kurban edilmesine dânen mâni olan büyük özürler.
- 2 - Az ayıp sayılan ve hayvanın kurban edilmesini kerahetle câiz kılan küçük kusurlardır.

ÇOK AYIP SAYILAN ÖZÜRLER NELERDİR?

Çok ayıp sayılan özürlerin başlıcaları şunlardır:

- 1 - İki gözü veya bir gözü kör.
- 2 - Kesilecek yere yürümeye gücü yetmeyecek derecede topal.
- 3 - Kulakları veya sadece bir kulağı kesik.
- 4 - Tamamen dişsiz veya dişlerinin çoğu dökmüş.
- 5 - Boynuzlarının ikisi veya biri kökünden kırılmış.

- 6 - Kuyruğunun yarısı veya 3'te birinden fazlası kesilmiş.
- 7 - Hayâları veya memelerinin uçları kopmuş.
- 8 - Kemiklerinde ilik kalmayacak kadar zayıf ve düşkün hayvan.
- 9 - Doğuştan kulağı ve kuyruğu olmayan.
- 10 - Zapt u rabt altına alınıp sürüye gönderilemeyecek kadar çok deli hayvan.
- 11 - Pislik yiyen hayvan. Bunlar da usûlü üzere temizlenmedikçe kurban edilmeleri câiz olmaz.

AZ KUSURLU SAYILAN HALLER NELERDİR?

- 1 - Gözleri şaşığı veya zayıf gören hayvan.
- 2 - Bir ayağı topal, fakat diğer üçü ile aksayarak da olsa yürüyebilen hayvan.
- 3 - Doğuştan boyunsuz veya boynuzu az kırılmış hayvan.
- 4 - Kulakları delik ve yarık veya uçları sarkmış ve kesilmiş hayvan.
- 5 - Dişlerinin bâzısı düşmüş hayvan.
- 6 - Otlamasına mâni olmayacak derecede az deli hayvan.
- 7 - Kuyruğunun veya hayâlarının veya kulağının bir kısmı kesik (üçte ikiden fazlası var) hayvan.
- 8 - Doğuştan küçük kulaklı hayvan.
- 9 - Uyuz, fakat toplu hayvan.
- 10 - Tenasül uzvu iptal edilmiş, yani, burulmuş hayvan...

KURBAN EDİLECEK HAYVANLAR VE VASIFLARI NELERDİR?

Kurban şu üç cins hayvandan olur:

- 1 - Koyun ve keçi.
- 2 - Sığır. Mandalar da sığır cinsinden sayılır.
- 3 - Deve.

Bunlar dışında kalan hayvanlardan kurban olmaz. Bu üç cins hayvanın hem dişisinden, hem de erkeklerinden kurban olur. Fakat koyun ve keçinin erkeği daha efdaldır. Koyun ve keçi bir yaşını, sığır iki yaşını, deve ise 5 yaşını doldurmadan kesilmemelidir. Ancak koyun 6 aylık olduğu halde bir yaşındaki gibi cüsseli ve gösterişli ise, kurban edilmesi câizdir. Keçinin ise bir yaşını doldurması şarttır. Kurbanlık hayvanın toplu, gösterişli ve semiz olması da şarttır. Bir koyun ve keçi yalnız bir kişi adına kurban edilebilir. Sığır cinsinden bir hayvanı veya bir deveyi, bir kişi kurban edebileceği gibi, 7'ye kadar (yedi de dahil) kişi de ortaklaşa kurban edebilirler. Bu yedi kişinin de Allah rızası için kurban kesmek niyetinde olmaları şarttır. İçlerinden biri kurbana niyet etmeksizin sırf et almak için iştirâk etse, hiçbirinin kurbanı sahih olmaz. Katılanların sayısının tek veya çift olması mühim değildir. Ortaklar kurbandan hisselerini tartarak ayırmalıdır. Götürü usûlü ile taksim câiz olmaz.

ETİ YENEN HAYVANLARIN YENMEYEN KISIMLARI NELERDİR?

Eti yenen hayvanlardan 7 şey yenmez. Haramdır.

- 1) Hayvanlardan akıp çıkan kan,
- 2) Erkeklik âleti,
- 3) Dişilik âleti,
- 4) Erkeklerde yumurtalar (husyeler),
- 5) Et içinde toparlak guddeler,
- 6) İdrar torbası (mesane),
- 7) Öd kesesi...

KURBAN NASIL KESİLİR?

Kurbanlar dînimizin tayin ettiği hayvan boğazlama şekline ve usûlüne uygun olarak kesilirler. Şer'î boğazlama şekline tezkiye adı verilmektedir.

Tezkiye işlemi iki şekilde yapılır:

1 - Ya boğazın çeneye bitişik tarafı kesilmek suretiyle olur ki buna zebh denir. Bu şekilde kesilen hayvana da zebîha adı verilir. Mezbeha kelimesi de aynı kökten gelmektedir.

2 - Veya boğazın göğse bitişik olan kısmından kesilir, buna da nahr denilir. Koyun, keçi ve sığır cinsi zebh usûlü ile; develerin ise nahr yoluyla boğazlanması sünnettir. Aksini yapmak ise mekruhtur.

Hayvanı keserken şer'î yönden ayrıca şu hususlara da dikkat edilmesi şarttır:

Evdac adı verilen şu 4 kısmın tamamen kesilmesi şarttır:

- 1 - Nefes borusu,
- 2 - Yemek borusu,
- 3, 4 - Boyunun iki yanında bulunan iki şah damarı...

Bu 4 kısım tamamen kesilmeden şer'î yönden kesim işlemi ifa edilmiş olmaz. Bu şekilde kesilen kurban sahih olmaz, eti de yenmez. Bunlardan birinin kesimi eksik kalırsa durum ihtilâfıdır. Bir görüşe göre, bu 4 şeyden nefes borusu dahil 3'ü kesilmiş olursa, kesim işlemi sahih olur. Diğer bir görüşe göre ise, bu 4 kısmın tamamı ve her birinin de yarısından fazlası kesilmeden, kesim işlemi olmaz, o hayvanın eti sahih olmaz. Fakat müftâbih olan (kendisiyle fetva verilen) birinci görüştür. Bu şekilde kesilen bir hayvan, şer'î usûle uygun olarak kesilmiş sayılır. Buna

hakikî ve ihtiyarî tezkiye denir. Bir de zarurî tezkiye adı verilen kesme şekli vardır. Bu kesme, kesilecek hayvanın herhangi bir yerinden yararlanarak kanını akıtmak suretiyle öldürmek demektir. Eti yenen vahşî hayvanlar bu usûlle öldürülünce hükmen boğazlanmış sayılırlar. Ehlî hayvanlar ise, ancak yabanileştiği veya tutup kesmek mümkün olmadığı takdirde bu şekilde zarurî tezkiye yoluyla öldürülerek eti yenilebilir.

KURBANLARIN KESİMİ HANGİ ALETLERLE YAPILIR?

Kurbanların kesme işlemi kesici âletlerle yapılır. Kesici âletler de keskin olanlar ve keskin olmayanlar diye 2'ye ayrılır.

- Keskin olanlarla, ister demir, ister başka bir maddeden olsun tezkiye câizdir.
- Demir veya başka bir maddeden yapılmış keskin olmayan kesici âletlerle tezkiye ise, câiz olsa bile mekruhtur.

KURBAN KESECEK KİMSEDE BULUNMASI GEREKEN ŞARTLAR NELERDİR?

Kurbanı kesecek kimsede bulunması gereken şartlar şunlardır:

- 1 - Kesenin Müslüman veya Yahudi ve Hristiyan gibi Ehl-i Kitaba mensub birisi olması.
- 2 - Kesmeye yetecek kadar akli ve kesme işini hatırlı tutacak kadar hâfıza gücü olması.
- 3 - Hayvanı kesebilecek gücü ve kuvveti olması.
- 4 - Kurban keserken Allah'ın ismini anması, yani, besmele çekmesi. Buna tesmiye denir.

► **Kurban ancak Allah adına kesilir. Bu yüzden keserken Allah'ın Yüce adını anmadan kesilen hayvanın eti yenmez.**

Bu sebeple putperest ve diğer bâtil din sâhiblerinin, dinsizlerin kestikleri et yenmez. Çünkü bunlar keserken tesmiyede bulunmazlar. Ehl-i Kitaba mensub birinin kestiğinin yenme sebebi, onların da aynı Allah'a inanmalarıdır. Kitâbîler Allah'tan başka bir şey'in adını zikretseler, onların kestiği de yenilmez. Kesme işlemi sırasında Besmele çekmek unutulmuş ise, bir beis yoktur. Kesim câizdir. Tesmiyeden maksad, hayvanı boğazlarken bismillâh demektir. Keserken Allah-u

Ekber demekle, Allah-u A'zam demekle veya sadece Allah demekle de tesmiye yerine getirilmiş olur. Tesmiye kasten terkedilirse kesilen hayvanın eti yenilmez. Ancak kurbanlık hayvanı, kitâbî bile olsa Müslüman olmayana kestirmek mekruhtur.

KURBAN SÜNNETE UYGUN OLARAK NASIL KESİLİR?

Kurbanlık hayvanı usûlüne uygun olarak rahatça ve fazla eziyet vermeden kesebilmek için, önce keskin ve büyük bir bıçak hazırlanır. Hayvanın göremeyeceği bir yere konur. Sonra kurbanlık hayvan, kesileceği yere eziyet verilmeden götürülür. Hayvanın yüzü ve ayakları kibleye gelecek şekilde sol tarafı üzerine yatırılır. Sağ arka ayağı serbest bırakılarak, diğer üçü bağlanır ve kibleye karşı durularak şu âyetler kurban sahibi veya vekili tarafından okunur:

“İnnî veccehtü vecchiye lillezi fatare's-semâvâti ve'l-arda hanîfen...” (el-En'âm, 79).

“İnne salâtî ve nüsükî ve mahyâye ve memâtî lillâhi rabbi'l-âlemin.” (el-En'âm, 162).

Bu ayetlerden sonra: **“Allah-ü Ekber Allah-ü Ekber. Lâ ilâhe illâllahü Vellahü Ekber. Allah-ü Ekber ve Lillâhil Hamd”** şeklinde Tekbir getirilir ve **‘Bismillâhi Allahü Ekber’** denilerek hazırlanan keskin bıçak hayvanın boynuna çalınır. Damar ve borular tamamen kesilerek kan iyice akıtılır. Hayvan böylece kesildikten sonra tamamen ölüncüye kadar beklenir. Sonra kafa koparılır. Ve usûlüne uygun olarak yüzülür. Karnı açılır, iç organlar çıkarılır ve gövde ve etler parçalanır. Hayvan tamamen

ölmeden kafa ve ayaklarını koparmak, derisini yüzmeğe kalkmak, kibleden çevirmek veya hayvana azab vermek mekruhtur. Kurbanın, sahibi tarafından kesilmesi mekruhtur. Başkasına da kestirilebilir. Tesmiyeyi kesen yapar. Kesen ve sahibi eli üzerine elini koyarak keserlerse tesmiyeyi ikisi birden yapması şarttır.

KURBAN ETİ VE DERİSİ NE YAPILMALIDIR?

Kesilen hayvanın eti, yaklaşık olarak 3'e ayrılır. 3'te bir kısmı ev halkı için ayrılır, üçte biri akraba ve komşulara dağıtılır. Kalan üçte biri de fakir ve muhtaçlara yollanır. Bu taksim şekli mendubtur. Fakat kesen şahıs zenginse, tamamını veya çoğunu fakirlere dağıtabileceği gibi, orta halli veya kalabalık ise, çoğunu veya hepsini evinde kendi için de bırakabilir. Kurbanda esas olan kan akıtmaktır. Bu yapılmadan kurban vecibesi yerine getirilmiş olmaz. Bu sebeple kurbanlık koyunu alıp kesmeden canlı olarak tasadduk etmekle kurban borcu ifa edilmiş sayılmaz. Kurban etinden Müslümanlara yedirmek lâzımdır. Kâfire yedirmek ise mekruhtur. Fakat kesilirken veya yenirken üzerine gelmişse yedirilmesinde kerahet yoktur. Kurbanın etini ve derisini satıp parasını almak da mekruhtur. Yapıldığı takdirde alınan para tasadduk edilmelidir. Kurban derisi çeşitli hayır yerlerine verileceği gibi, evde bırakılıp seccade de yapılabilir.

Rabbim haccımızı mebrur, kurbanlarımızı ahsen-i kabul ile dergâhında kabul eylesin.

Selam ve dua ile.

HACCA DÂİR BİRKAÇ KELİME

Ma'lûm olduğu üzere, "Ka'be-i Muazzama"yı ziyaretle ilgili iki temel ibâdet vardır. Bunlardan biri: "Hac", diğeri ise: "Umre (Ömre)" dir. Bilindiği gibi, İslâm'ın beş şartından sonuncusu (ya'nî beşincisi) olan "Hac" ibâdeti, hem bedenî, hem de mâlî bir ibâdetdir. Hac ibâdeti, "belli bir yeri, belli bir zamanda, belli şeyleri yaparak ziyaret etmek" şeklinde tarif edilmektedir.

Hanefî mezhebine göre, gücü yeten Müslümanlara, ömürlerinde bir defa olmak üzere, "Hac" farz, "Umre (Ömre)" ise sünnet-i müekkede (kuvvetli sünnet) dir. [Mâlikî mezhebinde umre de, gücü yeten Müslümanlara, ömürlerinde bir kere 'müekked sünnet' dir. Fakat Şâfiî ve Hanbelî mezheplerinde, şartlarını taşıyanlara umre de, hac gibi, ömürde bir kere farzdır.]

Bu ibâdetde, bir takım meşakkatler/zorluklar bulunduğu için, Sevgili Peygamberimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), hac yapacağı zaman, "Allah'ım onu bana kolaylaştır ve benden kabûl buyur" diye duâ buyurmuştur. [Umre (Ömre) ibâdeti için de aynı duâyı yapmıştır.]

Ayrıca, Peygamber Efendimiz (aleyhi's-salâtü ve's-selâm), "Hac menâsikinizi benden alınız (öğreniniz ve benim yaptığım gibi yapınız)" buyurmuştur. Bu bakımdan, hac ve umre ibâdetlerinin, bütün şart ve rükünlerine, vâciplerine, sünnet ve müstehablarına, mendûp ve edeplerine riâyet edilerek ve yasaklarından kaçılarak yapılabilmesi için, hacca gitmeden önce, uygun, faydalı, makbûl ve mu'teber bir "Hac ve Umre Rehberi"ni, dikkatli bir şekilde okumalı, yapılacak ve yapılmayacak işleri iyice öğrenmelidir.

Hac ve Umre (Ömre) ibâdetleri, ayrı ayrı yapılabileceği gibi, hac ayları içerisinde, bunların ikisi birlikte de yapılabilir. Hac, ancak, "Hac Ayları" adı verilen belli zaman içerisinde yapılabilir. Hac ayları, Şevvâl-i Şerîf, Zil-ka'de

ve Zil-hicce aylarıdır [Zil-hicce ayının da ilk on günüdür]. Bu aylar girmeden önce veya bu aylar geçtikten sonra, hac ile ilgili menâsikten herhangi biri yapılamaz.

Yine Zilhiccenin 9. günü olan Arefe gününde, Arafât'ta bulunmayan ve vakfe yapmayan bir kimsenin hacci sahîh olmaz. Eğer vakfe, "Arefe Günü"nden bir gün önce veya bir gün sonra yapılacak olursa, tekrâr Arafât'a çıkmak gerekir. Çıkmazsa, "Haccın Farzları" ndan birinin yapılmaması sebebiyle hac sahîh olmaz. Sonraki senelerden birinde tekrâr hac yapmak gerekir. Bu, Cuma namazını Perşembe gününde kılmak gibi olur. Cuma günü, Cuma namazını tekrâr kılmak lâzım gelir.

Yine Arefe günü boyunca, Arafât hudûdu dışında bulunan kişinin de, vakfe farzı yerine gelmediğinden hacci sahîh olmaz. Çünkü ihrâm, Arafât'ta vakfe ve tavâf-ı ifâda/ziyâret haccın farzlarındandır.

"Umre(Ömre)" nin belli bir zamanı olmayıp, bu ibâdet, Arefe günü sabahından, Kurban Bayramının dördüncü günü akşam vaktine kadar olan beş gün müstesnâ olmak üzere, hac aylarında da, hac ayları dışında da, bütün yıl boyunca, her zaman yapılabilir. Şayet fakîr bir kimse, hac aylarında umre için gelmiş ise, ona hac farz olur. Zikredilen beş günde, umre (ömre) yapmak Hanefî mezhebine göre tahrîmen mekrûhtur. Bu günlerde sadece hac yapılır.

Hac ayları girdikten sonra, hacdan önce umre yapıp yapılmaması, yapılacaksa umre ve haccın aynı ihrâmı mı, yoksa ayrı ayrı ihrâmlarla mı yapılacağı durumuna göre üç türlü hac vardır: Bunlar ifrâd, Temettu' ve kırân haclarıdır. Şimdi kısa kısa, konunun muhtelif yönlerini ele alalım:

HACCIN TA'RÎFİ, HÜKMÜ VE KISA TARİHÇESİ

"Hac" lügatte, kasd etmek, yapmak, istemek mânâlarına gelir. İstîlâhta (İslâm dîninde bir terim/deyim/ta'bir olarak) ise, "Hac: Belli bir yeri, belli bir zamanda, belli şeyleri yaparak ziyaret etmek" demektir. Bu belli şeylere "Menâsik" denir. Menâsikden herbirine "mensek" veya "nüsük" denilir. "Nüsük", ibâdet demektir. Hac ve umre'ye de "nüsük" denir.

"Hac", yukarıda da belirtildiği gibi, İslâmın beş şartından biridir. Ya'nî, gücü yetenlerin, ömürlerinde bir kerre, Ka'be-i Muazzamaya gidip, oraya mahsûs ibâdetleri yapmaları farzdır.

Allâh-ü Teâlâ, Âdem aleyhisselâma Ka'be'yi inşâ etmeyi emredince, o da Mekke'ye geldi ve Meleklerle Beytullah'ı inşâ eyledi. Ka'be, yeryüzünde yapılan ilk ma'beddir. Yeryüzünün en kıymetli yeridir. Ka'be, görünüşte dünyadaki evlerden biridir; hakîkatte ise âhirettendir. Ka'be, dünyâ ve âhireti kendinde toplamıştır. Beytullahdır; Rabbimizin üstün ve faziletli kıldığı eşsiz yerdir. [Muhammed el-Ezrakî, "Ahbâru Mekke" adlı eserinde Ka'be'yi, yeryüzünde Âdem aleyhisselâmın inşâ ettiğini genişçe anlatmaktadır.]

İbrâhîm aleyhisselâm, baba-oğul, Ka'be'yi yapıp bitirince, Bakara sûresinin 127. âyet-i kerîmesinde meâlen bildirildiği gibi; "Yâ Rabbî! Bizden bu hayırlı işi kabûl et! Muhakkak ki Sen, duâmızı işitici, niyetimizi bilicisin" diye niyâzda bulundular.

Ka'be-i Muazzama yapılmış, Cebrâîl aleyhisselâm: "Ey İbrâhîm! Beyti yedi def'a tavâf et" dedi. İbrâhîm aleyhisselâm, oğlu İsmâîl aleyhisselâmla birlikte, Ka'be'yi tavâf etmeye başladı. Her tavâfta rükünlerin hepsinde istilâm yaptılar. Yedi tavâfı bitirdikten sonra, Makâm-ı İbrâhîm'in arkasında ikişer rek'ât namaz kıldılar.

Bundan sonra Cebrâîl aleyhisselâm, İbrâhîm aleyhisselâma "Hac" ile ilgili bütün ibâdet yerlerini; Safâ, Merve, Minâ, Müzdelife ve Arafât'ı gösterdi. Cebrâîl aleyhisselâm, Arafât'a kadar olan her yerde yapılacak ibâdetleri tek tek öğretti ve yaptırdı. Arafât meydanına geldikleri zaman; "Ey İbrâhîm! Hac vazifelerini yapacağın yerleri öğrendin mi?" diye sordu. İbrâhîm aleyhisselâm da; "Evet öğrendim" diye cevap verdi.

İbrâhîm aleyhisselâm, haccın erkânını yerine getirdikten sonra, oğlu İsmâîl'e Ka'be'ye bakması ve onu koruması için tenbîhâtta bulundu. Şâm'a dönmeyen bir gün önce Arafât'a çıkarak Mekke-i Mükerreme'ye baktı. Burası bir vâdî içinde olup taşlı ve kumlu bir yerd. Oğlu İsmâîl aleyhisselâmı ve evlâdını düşünerek şefkatle mübârek ellerini kaldırdı ve "Yâ Rabbî! İsmâîl'in evlâdına rahmet eyle" diye duâ buyurdu. Şâm'a gideceği sırada kendisine vahiy gelerek; "Bütün insanlara hacca ilân et. Gerek yaya olarak, gerek her uzak yoldan zayıf develer (binekler) üzerinde tavâf için Ka'be'ye gelsinler" (Hac sûresi, 27) buyuruldu.

Bunun üzerine İbrâhîm aleyhisselâm: "Yâ Rabbî! Benim sesim nereye kadar ulaşır ki?" dedi. Cenâb-ı Hak'dan: "Seslenmek senden, seni insanlara duyurmak Ben'den. Tâ ki, insanlar gelip bu evi ziyaretle şereflensinler" emri-İlâhîsi geldi.

İbrâhîm aleyhisselâm mübârek yüzünü Yemen tarafına çevirip: "Ey insanlar! Allâh-ü Teâlâ, bir ev binâ ettirdi ve bu evi ziyâret etmenizi emreyledi. Geliniz, Ka'be'yi ziyâret ediniz" diye seslendi. Her yöne doğru yönelerek birer def'a bağırdı. Hak Teâlâ, İbrâhîm aleyhisselâmın sesini bütün dünyâyâ duyurdu. İnsanlar da bu sesi duyunca: "Lebbeyk! Allâhümme Lebbeyk (Emrine âmâdeyiz Allâh'ım!) diye cevâb verdiler. Bir def'a hac yapacak olanlar bir def'a, iki def'a hacca gidecekler, iki def'a, daha fazla yapacaklar da daha fazla cevap verdiler.

HACC İBÂDETİNİN FARZİYYETİ VE FAZİLETİ

Hac, Hicret'in dokuzuncu yılında farz oldu. Resûlullâh Efendimiz, o sene Hazret-i Ebû Bekr'i (radiyallahü anh) emîr ta'yîn ederek Eshâb-ı Kirâmını (radiyallahü anhüm) hacca gönderdi. Ertesi yıl da, yüz tâne kurbânlık deve hazırlayıp kendisi hacca gitti. Bu, Peygamberimizin hem ilk, hem de son haccıdır; buna "Vedâ Haccı" denilmektedir.

Peygamber Efendimiz bir gün, Eshâbından birine Ka'be-i Muazzamayı ziyâretle ilgili buyurdular ki: "Şüphesiz sen, Beytullah'ı ziyâret kasdıyla evinden çıktığın zaman, bindiğin deve, ayağını her kaldırıp indirdikçe, Allâhü Teâlâ, sana bir sevâp yazıp bir günâhını da siler. Cenâb-ı Hak katındaki mevkiin dahî bir derece yükselir.

Ka'be-i muazzamayı tavâf esnâsında, ayağını her kaldırıp indirmende, Hak Teâlâ yine sana bir sevâp verir, bir hatâni yok eder. Allâh-ü Teâlâ katındaki mevkiin de bir derece yükselir. Tavâftan sonra kılacağın iki rek'at namazın sevâbı ise, İsmâîl'in (aleyhisselâm) neslinden yetmiş köle âzâd etmekle birdir.

Safâ ile Merve arasında dolaşman/sa'y yapman/koşman, bir köle âzâd etmek kadar sevâbdır.

Allâhü Teâlâ, siz Arafât'ta iken, Meleklerine karşı sizinle öğünerek buyurur ki: "Bu benim kullarım, engin vâdîleri aşarak, toz, toprak içinde benim emirlerimi yerine getirmeye geldiler. Benim rahmetimi istiyorlar. Onların günâhları; denizdeki kumlar, yağmurlardaki damlalar yâhut denizlerdeki dalgaların köpükleri kadar çok olsa da, günâhlarını mağfiret edeceğim. Hem sizleri, hem de şefâatçi olduğunuz kimseleri affediyorum."

Cemreleri taşlarken attığınız taşlar, günâhlarınızı yok eder. Kestiğin kurbân da, Allâh-ü Teâlâ katında senin için saklanacaktır.

Başından tıraş ettiğin veya kısalttığın saç kıllarının her biri, senin için bir sevâbdır. Her kıla karşılık olarak da Allâh-ü Teâlâ, senden bir hatâyı siler."

Bu müjdeyi alan o kimse; "Yâ Resûlallâh! Eğer günâhlar daha az ise ne olacaktır?" diye suâl edince de buyurdular ki: "Kıyâmete kadar hasenâtin senin için saklanır. Bu işlerden sonra, Beytullah'ı tekrâr tavâf ederken, tamâmen günâhsız olarak tavâf edersin. Sonra bir Melek gelip: "Geçmiş bütün günâhların affedilmiştir. Artık istikbâlin için amel et" der."

Sevgili Peygamberimiz, Ka'be'ye bakmanın fazîletiyle ilgili olarak da:

"Her gün ve her gece, Allâh-ü Teâlâ, Beytullah'ın üzerine yüz yirmi rahmet indirir. Bunlardan altmışı tavâf edenlere, kırkı namaz kılanlara verilir; yirmisi de Ka'be'ye bakanlar içindir" buyurdu.

Ebû Sâib (radiyallahü anh) de buyurdu ki: "Kim, Allâh-ü Taâlâyâ inandığı ve tasdik ettiği için Ka'be'ye bakarsa, ağacın yaprakları döküldüğü gibi, günâhları da ondan dökülür. Mescid-i Harâm'da oturup tavâf etmese ve namaz kılmasa, sadece Beytullah'a bakarsa, ona bakmayıp evinde nâfile ibâdet ve namaz kılmakla meşgûl olan kimseden daha çok sevâb kazanır."

İbn-i Abbâs (radiyallahü anhümâ) şöyle rivâyet etti: "Dünyâda, Hacer-i Esved ile Makâm-ı İbrâhîm'den başka Cennet varlığı yoktur. Zirâ onlar Cennet cevheridir. Eğer onlara müşrikler elleri ile dokunmasalardı, onlara dokunan dert sahiplerine, Allâh-ü Teâlâ mutlakâ şifâ verirdi."

Sevgili Peygamberimiz hadîs-i şerîflerinde buyurdu ki: "Hac, suyun kirleri temizlediği gibi, günâhları yok eder." (Taberânî)
"Arafât'ta vakfeye durup da günâhlarının affedilmediğini zanneden, büyük günâha girmiş olur." (Hatîb)

Haccin kabûl olması için, niyeti düzeltmeli, işlere riyâ karıştırmamalı, ihlâsla hareket etmeli ve helâl para ile gitmeli; haccin farzlarını, vâciplerini ve sünnetlerini eksiksiz yapmaya çalışmalıdır.

Resûlullâh Efendimiz iki hadîs-i şerîfinde buyurdu ki: "Haccedin ki, muhtâc olmayasınız. Yolculuk edin ki, sıhata kavuşasınız." (Taberânî)
"Hac zenginliğe, zinâ fakîrliğe sebep olur." (Şir'atü'l-İslâm)

Hacca giderken, orada ölmekten korkmamalıdır. Hatâta hac yolunda ölmeyi ganîmet bilmelidir. Çünkü hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

"Hacca giderken veya gelirken ölenin geçmiş günâhları affolur. O kimse, hesâba çekilmeden ve azâp görmeden Cennete girer." (İsfehânî)

Hacca giden, başkalarına sıkıntı vermediği gibi, onlardan gelecek sıkıntılara da katlanmalı, yumuşak davranmalıdır. Bir hadîs-i şerîfte:

"Yumuşak davranmayan, hayır yapmamış olur" buyurulmuştur. Sert, kırıncı olmaktan kaçınılmalıdır!

Haccin fazîleti, üstünlüğü, meşakkatine göre artmaktadır. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

"Şeytân, Bedir günü hâric, hiçbir zaman, Arefe gününden daha zelîl, daha hakîr ve daha öfkeli görülmemiştir. Çünkü şeytân, o gün inen İlâhî rahmeti ve Allâh-ü Teâlânın, büyük günâhları affedişini görür." [İlmâm Mâlik]

"Hacca giderken yolda ölene, kıyâmete kadar haccetmiş gibi sevâp yazılır. Umreye giderken ölene de, umre yapmış gibi sevâp yazılır. Cihâd etmek üzere giderken, yolda ölene de, kıyâmete kadar cihâd etmiş gibi sevâb yazılır." (Ebû Ya'lâ)

"Hac veya umre niyetiyle evinden çıkıp yolda ölenin defterine, kıyâmete kadar, hac ve umre sevâbı yazılır. Mekke ve Medîne'de ölene, hesâb sorulmaz, haydi Cennete gir, denir." (Beyhakî)

"Bir hâci ile karşılaşıncı, ona selâm verin, onunla müsâfeha edin, eve girmeden önce, kendiniz için duâ, istiğfâr etmesini isteyin; çünkü hâci, mağfiret olunmuş kimsedir." (Taberânî)

"Hâci, Allâh yolundadır. Hac yolunda sarfettiği mal için, bire yedi yüz sevâb kazanır." (Taberânî)

"Hâci, yakınlarından dört yüz kişiye şefâat eder." (Bez-

zâr)

"Hâcılarla, gâzîlerle kucaklaşın, Peygamberlerle kucaklaşmış gibidir." (Şir'atü'l-İslâm)

"Hâcinin ve onun duâ ettiği kimsenin günâhları affolur." (Bezzâr)

"Yâ Rabbî, hâcinin ve onun affolması için duâ ettiği kimsenin günâhlarını affet!" (Hâkim)

Bir kimse, "Yâ Resûlallâh! Ben, hac arzûsuyla yola çıktım; fakat hac vaktine yetişemedim. Şimdi bana öyle bir şey emrediniz ki, onunla hacca yetişmiş, hac sevâbı almış olayım" dedi. Bunun üzerine, Peygamber Efendimiz: "Eğer Ebû Kubeys dağı kadar altın olsa ve sen de bunları Allâh yolunda sarfetsen, yine de haccin sevâbına kavuşamazsın" buyurdu.

Hacca gidip şeytân taşlamanın fazîleti ile ilgili hadîs-i şerîflerden bazıları da şöyledir:

"Atılan her taş, kıyâmet gününde senin için bir nûr olur." (Bezzâr)

"Atılan her çakıl taşı, büyük günâhlara keffâret olur." (İbn-i Hibbân)

Haccin hükmü, fazîleti, şartları, edepi, farzları, vâcipleri, sünnetleri, çeşitleri, ihrâm ve hükümleri, hac ve umrenin yapılışı teferruâtı bir şekilde dikkatli bir şekilde okunup öğrenilmelidir. Peygamber Efendimizi ziyâret etme âdâbının doğru bir şekilde öğrenilmesi de çok mühimdir.

Gerek Mekke-i Mükerrreme'de, gerekse Medîne-i Münevver'e'de bulunan "Ziyâret Yerleri" öğrenilmeli, "Hac Duâları"nın orijinaleri ya'nî Arabî metinleri birkaç defa okunup temrînât/egzersiz/alıştırma yapılmalıdır.

Bütün Müslüman kardeşlerimize, sahîh ve makbûl ibâdetler temennî ediyoruz.

Gayret bizden, tevfiğ ve hidâyet Allâh-ü Teâlâdandır.

KURBÂN İBÂDETİ

“ Bilindiği üzere, bazı zamanlar benzerlerine nazaran çok daha kudsî, mukaddes ve mübârekdir. Allah-ü Teâlâ, kullarına çok merhamet ettiği, acıdığı için, bazı gecelere, günlere ve aylara husûsî kıymet vermiş; bu gece, gün ve aylardaki, duâ, tevbe, namaz, oruç, kurbân ve hac gibi ibâdetleri kabul edeceğini bildirmiştir. Kullarının çok ibâdet yapmaları, duâ ve tevbe etmeleri için böyle gece, gün ve ayları birer sebep kılmıştır. Böyle gece ve günleri ihyâ etmeli ve saygı göstermelidir. Saygı göstermek, harâm işlemekle olur. ”

“Cinnîleri ve insanları, ancak (beni bilmeleri, tanımaları) bana ibâdet etmeleri için yarattım” (Zâriyât, 56) âyet-i kerîmesinde belirtildiği vechile, Allah-ü Teâlâyâ ibâdet için yaratılan insanlar, Allah-ü Teâlânın râzı olduğu işleri yaparlarsa, “İbâdet” etmiş olurlar. Allah-ü Teâlânın rızâsı da, yapılmasını kesin olarak emrettiği farzları yerine getirmekte ve yasak ettiği harâmlardan kaçınmaktadır.

En büyük ve en son Peygamber olan Hazret-i Muhammed (aleyhisselâm) tarafından teblîğ edilmiş olan îmân, ibâdet ve ahlâk esasları ile insanlar, ma’nen ve mâddeten yükselmeye, üstünlük ve şeref sâhibi olmaya, dünyâ ve âhiret saâdetlerine kavuşmaya dâvet edilmişlerdir.

Böylece insanlar, âlemlerin ve bütün mahlûkların yaratıcısı olan ve bütün ni’metleri, iyilikleri gönderen Allah-ü Teâlâyâ ibâdet etmeye, ancak O’na boyun bükmeye, O’na duâ etmeye, O’ndan yardım istemeye, O’na sığınmaya çağırılmışlardır.

HİCRETİN İKİNCİ YILINDA EMREDİLEN BAZI İBÂDETLER

Hicretin ikinci yılında, Müslümanlara bedenî ve mâlî ibâdetlerden bazıları emredildi. Hicretin 2. yılı olaylarından biri, müdâfaa için cihâda izin verilmesidir.

Bunun yanında, daha önce Kudüs’e, Mescid-i Aksâ’ya doğru namaz kılınırken, Allah-ü Teâlânın emriyle, Kâ’be-i şerîfe’ye doğru namaz kılınmaya başlanmıştır. Kiblenin Kâ’be-i muazzama, Mescid-i harâm olduğunu bildiren Bakara sûresinin 144. âyeti nazil olunca, Müslümanların kiblesi, Kâ’be-i şerîfe oldu. Kiblenin Kâ’be-i muazzama olmasından bir ay ve hicretten de 18 ay sonra, Şa’bân ayının 10. günü, Bedir gazâsından da bir ay önce, **oruç farz oldu**. Yine o senede (hicretin 2. senesinde), Ramazân ayında, **terâvîh namazı kılınmaya başlandı ve sadaka-i fitir vermek vâcip oldu**. Kezâ hicretin 2. senesinde Ramazân ayında zekât vermek de farz oldu. Yine hicretin 2. yılında Zilhicce ayında, **Kurbân kesmek ve bayram namazı kılmak vâcip oldu**. Kurban bayramının bulunduğu aya “Zi’l-hicce ayı” denir. Bu ay (Zi’l-hicce), hem “el-Eşhürü’l-hurum=Eşhür-i hurum” denilen “harâm aylar”dan, hem de “eşhürü’l-hac” denilen “hac ayları”ndandır.

“HARÂM AYLAR”: Muharrem, Recep, Zil-kâ’de ve Zil-hicce aylarıdır.

“HAC AYLARI” da: Şevvâl ve Zilka’de ayları ile Zilhic-

ce’den ilk on gündür. Allah-ü Teâlâ, âyet-i kerîmede (meâlen) buyurdu ki: “Hac (ayları), bilinen aylardır [Şevvâl, Zilka’de ayları ile Zilhicce’den on gündür.]....” (Bakara sûresi, 197)

KURBÂN İBÂDETİ

Bilindiği üzere kurbân ibâdeti, dünyâya gönderilen ilk insan ve aynı zamanda ilk Peygamber olan Hz. Âdem’den beri bilinen ve yapılagelen bir ibâdetdir.

Bazı ehliyetsiz ve konunun uzmanı olmayan kişilerin, zaman zaman, radyo ve televizyonlarda kurbân mevzûu ile alâkalı olarak gelişigüzel söyledikleri; kitap, dergi ve gazetelerde yazdıkları, nakle ve akl-ı selîme uymayan, indî söz ve yazılarına rastlıyoruz; tabî ki bu kıymetsiz söz ve yazılara itibâr edilemez.

Kurbân ibâdeti, Kur’ân-ı Kerîm’de [Bakara Sûresi, 67-71, 196; Mâide Sûresi, 2, 27, 95, 97, 103; Hac Sûresi, 34, 36-37; Sâffât Sûresi, 102-107; Fetih Sûresi, 25; Kevser Sûresi, 2] muhtelif yönleriyle beyân buyurulmaktadır. [Bakara 196; Mâide 2, 95, 97 ve Fetih 25’te hacda kesilecek kurbânlar; Mâide sûresinin 27. âyetinde, Âdem aleyhisselâmın 2 oğlunun kestikleri kurbân, 103. âyetinde adak kurbânı; Hac suresinin 36-37. âyetlerinde umûmî olarak kurbân ibâdeti; Sâffât suresinin 102-107. âyetlerinde de Hz. İbrâhîm aleyhisselâm’ın kestiği kurbân zikrolunmuştur.

Kevser sûresinde ise, Peygamber Efendimize farz olan, fakat (Hanefî mezhebine göre) ümmetinden zengin olanlara vâcip kılınan, (Mâlikî, Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre ise sünnet-i müekkede olan) kurbân beyân buyurulmaktadır.]

Bu konuda, Peygamber Efendimizin de birçok hadis-i şerîfleri vardır.

İslâm âlimleri de, gerek konuyla alâkalı âyet-i kerîme tefsîrlerinde ve hadis-i şerîf şerhlerinde, gerekse fıkıh kitaplarında kurbân hakkında çok değerli bilgiler vermişlerdir. 14 asırdan beri de, kurbânla mükellef olan bütün Müslümanlar bu ibâdeti yapagelmüşlerdir.

Son İllâhî kitap olan Kur’ân-ı Kerîmde **Hac sûresinin 34. âyet-i kerîmesinde** meâlen şöyle buyurulmaktadır: “Her ümmet için, Allah’ın kendilerine rızık olarak verdiği kurbânlık hayvanların üzerlerine O’nun adını anarak kurbân kesmeyi meşrû’ kıldık...”

KURBÂN İBÂDETİNİN ÖNEMİ VE KURBÂN KESMENİN FAZİLETİ

Kurbân nisâbına mâlik olan ve gerekli diğer şartları taşıyan her Müslümanın kurbân kesmesi [Hanefî mezhebine göre] vâciptir [diğer üç mezhebe göre sünnet-i müekkededir]; zarûretsiz kurbân kesmemek günâhtır. "Kurbân", "davar" [koyun, anası gibi gösterişli 6 aylık kuzu ve keçi], sığır [inek, dana, öküz, boğa, manda] veya deveyi, Kurbân Bayramının ilk üç gününde [Şâfiî mezhebinde 4. günde de kesmek câizdir], kurbân niyeti ile kesmek" demektir.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

"Sevâp umarak kurbân kesen, Cehennemden korunur." [Taberânî]

"Kurbân bayramında yapılan amellerden, Allah-u Teâlâ katında, kurbân kesmekten daha kıymetlisi yoktur. Daha kurbânın kanı yere düşmeden, Allah-ü Teâlâ, onu muhâfaza eder. Onunla nefsinizi tezkiye edin, onu seve seve kesin." [Tirmizî]

"Kurbânlarınızı gönül hoşluğu ile kesin! Çünkü hiçbir Müslüman yoktur ki, kurbânını kibleye döndürüp kessin de, bunun kanı, boynuzu, yünü, her şeyi kıyâmette kendi mîzânına konan sevâbı olmasın." [Deylemî]

"Kurbânın postunun her kılına ve her parçasına bir sevâp vardır." [Hâkim]

"Yâ Fâtîma, kurbânının yanına git! Kesilirken orada bulun! Yere akacak ilk kandamlası ile geçmiş günâhların affedilir." [İbn-i Hibbân]

"Kurbânın derisindeki her tüy sayısınca size sevâp vardır. Kanının her damlası kadar mükâfât vardır. O sizin mîzânınıza konacaktır. Müjdeler olsun." [İbn-i Mâce]

"Kesilen kurbân, Kıyâmette, etiyle, kanıyla 70 kat büyüyerek mîzâna konur." [İsfehânî]

"Kurbânlarınız, semiz olsun. Onlar, Sırâtta bineklerinizdir." [Zâdü'l-mukvîn]

"Kurbânların en hayırlısı boynuzlu koçtur." [İbn-i Mâce]

KURBÂN KESMİYEN KİMSENİN DURUMU

Hâli-vakti yerinde olan ve Allah-ü Teâlânın emrine uyarak kurbân kesen, kendisini Cehennemden âzâd etmiş olur. İki hadîs-i şerîfte: "Hasîslerin [Cimrilerin] en kötüsü, (kesmesi vâcib olduğu hâlde) kurbân kesmiyendir", "Hâli vakti yerinde olup da kurbân kesmeyen, namaz kıldığımız yere gelmesin" [Hâkim] buyuruldu.

Kurbân hayvânını fakîrlere veya hayır ve yardım cemiyetlerine diri olarak sadaka vermek kurbân olmaz. Kurbânlık hayvânı kesmek, kanını akıtmak şarttır.

İKİ DİNİ BAYRAMIMIZ

Hem Fitir (ya'ni Ramazân) Bayramı, hem de Adhâ (Kurbân) Bayramı, Allah-ü Teâlânın, Ümmet-i Muhammed'e ihsân buyurduğu iki dînî bayramımızdır. Nitekim Sevgili Peygamberimiz: "Allah-ü Teâlâ, size Câhiliye döneminden kalma bayramlardan daha hayırlı iki bayramı (Ramazân ve Kurbân Bayramlarını) ihsân etti" buyurmuştur.

Yine Sevgili Peygamberimiz: "Ramazân bayramı, Kurbân bayramı ve teşrîk günleri, biz ehl-i İslâmın bayramıdır; bugünler yeme ve içme günleridir" ve "Ramazân bayramında namaz ve sadaka-i fitir, Kurbân bayramında ise, namaz ve kurbân vardır" buyurmuşlardır.

Ma'lûm olduğu üzere, bayram günleri, günâhların affedildiği, birlik ve berâberlik duygularının pekiştirildiği, yoksulların sevindirildiği günlerdir.

HACI OSMAN NURI KEPENEKOĞLU VAKFI

0(258)242 48 74

Adak bağışı yaparak
yurtlarımızda eğitim görmekte
olan öğrencilerimize, ihtiyaç
sahibi olan ailelere ve bakıma
muhtaç bireylere yardımcı
olabilirsiniz.

HESAP NUMARALARIMIZ

Türkiye Finans Katılım Bankası
Bayramyeri Şubesi
(100) 99356394-1 Nolu Hesap
IBAN:TR16 0020 6001 0099 3563 9400 01

Türkiye Vakıflar Bankası
Denizli Şubesi
(049) 2025646 Nolu Hesap
IBAN:TR54 0001 5001 5800 7286 1612 45

ESRARI DİVAN-2

SIDK İLE EDELİM BU EMRİ EDA (HACC)

*Mevla'mızın yüce emirlerinden birisi, bu vazifesi
Bu güzel emir bizlere Mevla'mızın bir vediası
Cümle mü'minlere nasip olsun Rabbimizin bu âli farızası
Sıdk ile edelim bu emri eda*

âdeta hac ibadetini biz müminlere bir vedia, emanet olarak bırakmıştır. O emaneti en güzel şekilde ifa etmemiz, ondaki emir ve yasakları eksiksiz ve cânî gönülden yerine getirmemiz hâlinde emanetin sahibi bizden râzî olacaktır. Zâten kulluktan asıl gaye ve murat, Tasavvuf büyüklerimizin de buyurduğu gibi: "İlahi ente maksudi ve ridâike matlubî" Yani "Ya Rabbi benim hedefim, muradım, maksudum senin ve bütün talebim senin rızana ermektir" sözünü hayata geçirmektir.

*Hacılar aşk ile evinden çıkarlar
Çeşitli vesaitle Kâbe'ye doğru uçarlar
Her birerleri ferahla şevkle koşarlar
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Hz. İbrahim aleyhisselama Kâbe'yi inşa ettirdikten ve her türlü şirk ve küfür kirinden temizlettikten sonra Cenabı Mevlâ'mız Hz. İbrahim'e, insanları hacca davet etmesini emretmiş ve güzel Habibi Muhammed Mustafa (s.a.v) de bu çağrıyı yenileyerek bizlere öğretmiştir. İşte bu niyet ile maddi gücü, bu güzel emri yerine getirmeye yeterli olan müminler, büyük bir aşkla memleketlerinden, sevdiklerinden, malından ve sair dünya sevgilerinden uzaklaşıp Yüce Mevlâ'mızın bu çağrısına icabet ederler. Zamanın gerektirdiği vesaitle Kâbe'ye Allah (c.c)'nün evine doğru kuşlar misali süzülürler. Ahiretin âdeta bir provası, mahşerin ve haşrın bir canlandırması olan Hac, belki de bir nevi Şeb-i Âruz (Düğün Gecesi) dur. Hacılar için, âşığın maşuğuna kavuşması, hasretin bitmesi, çocukluk yıllarından bu yana baş her secdeye gittiğinde hayalinin kurulduğu Kâbe'yi baş gözüyle görme mutluluğuna erişilmesidir.

*Mikat yerinde giyerler, hacılar ihram
Buradan başlar çeşitli ikram
Gönülleri neşelidir, zahmette olsa da İslam
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Mülkün ve Mescidi Haremin yegâne sahibi, Vâhid ve Kahhar olan Yüce Rabbimizle buluşma zamanı, randevu vakti ve mekândır Mikat. Yıllardır beklenen vakit gelip çatmıştır. Hasret bitecek, Cenabı Rabb-il Âlemin'in evine yani hareme doğru misafirlik başlayacaktır. Lakin evin ve mülkün sahibi bizlerden makam, mevki, mal, mülk ve diğer kimliklerimizden arınarak onun istediği gibi gelmemizi istemektedir. "Ey kulum! Renksiz, dikişsiz, rozetsiz, bayraksız bu elbiseyle yanıma gel" yani "izar ve rida denilen iki parça bezi sarınarak beytimi ziyaret et ve misafirim ol" demektir. Güzel Efendimiz (s.a.v) "Müminin niyeti amelinden hayırlıdır." buyurmuşlardır. O sebeptendir ki Mevla'yı Zül-Celal'imizin ikramı, henüz niyet eder etmez başlamaktadır. Her ne kadar "hac meşakkattir" denilmiş ise de dosta giden yolculuk meşakkatsiz olmaz. Zira İmam-ı Rabbani (k.s) Hazretleri'nin de buyurduğu gibi dünya sıkıntıları ahiret sıkıntılarının yanında denizde damla misalidir.

*Kâbe'ye varınca Lebbeyk sesleri etrafı tutar
Melekler, bu aşklı sadayı tebriğe koşar
Tesbihli o güvercinler etrafta uçar
Sıdk ile edelim bu emri eda*

"Lebbeyk Allahumme lebbeyk! Lebbeyke Lâ şerike leke lebbeyk! İnne'l hamde ve'nimete leke ve'l mülk, lâ şerike lek!" (Buyur Allah'ım buyur! Buyur Allah'ım! Senin hiçbir ortağın yoktur.) Nidalarıyla her biri memleketini, evladını, rütbesini, malını, mülkünü geride bırakıp "Davetini duydum, emrine uydum, huzuruna geldim, bütün benliğim ve içtenliğimle emrindeyim Ya Rabbi!" diyen hacıların ortak haykırışıdır Telbiye. Renkleri farklı, dilleri farklı, ülkeleri farklı olan milyonlar, Yüce Mevlâ'sının davetine coşkulu bir şekilde icabet etmekte ve melekler tarafından tebrik edilmektedir.

Yüce Mevlâ'mız Kur'an-ı Azimuşşânında ve güzel Habibi'nin (s.a.v) hadisi şeriflerinde biz müminlere haccin farz olduğunu haber vermektedir. "İnsanlar için haccı duyur, gerek yaya gerekse uzak yollardan (derin vadilerden) gelen yorgun düşmüş develer üstünde sana gelsinler" (Hac, 27). "Orada apaçık deliller vardır, İbrahim'in makamı vardır; kim oraya girerse, güvenlik içinde olur; oraya yol bulabilen insana Allah için Kâbe'yi haccetmesi gereklidir. Kim inkâr ederse, bilsin ki; doğ-

rusu Allah âlemlerden müstağnidir." (Âli İmran, 97). İbni Ömer (r.a)'dan rivayet edildiğine göre Rasulüallah (s.a.v) şöyle buyurmuşlardır: "İslam beş temel üzerine bina kılınmıştır; Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed (s.a.v)'in Allah'ın Rasulü olduğuna şahitlik etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekatı hakkıyla vermek, Allah'ın evi Kâbe'yi haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak." [Buhari, İmân 1,2, Tefsiru Sure (2); Muslim, İmân 19-22; Tirmizi, İmân 3; Nesai, İmân 13] Güzel Mevlâ'mız

*Zengin, fakir Kâbe'yi tavaf ederler
Mübarek zemzemden kana kana içerler
Hem Safa ile Merve'de say ederler
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Allah (c.c)'nün evinde ne bir rütbe ne bir statü ne de zengin-fakir ayrımı vardır. Allah katında herkes eşittir ve üstünlük ancak takvadır. İşte bu şuur ile Allah'ın evini ziyaret eden hacılar, tavafın başlama noktası olan Hacer-ül Esved Taş'ını sol taraflarına yani kalp taraflarına alarak Kâbe ile Gönül Kâbe'si arasında bağlantı kurarlar ve Hacer-ül Esved'i selamlayarak tavafa başlarlar. Tavaf lügatte, bir şeyin etrafında dönmek ve dolanmak demektir. Nitekim evrende maddenin en küçük parçası olan atomdan, en büyük galaksilere varıncaya kadar her şey tavaf halindedir ve Allah (c.c)'yü tesbih etmektedirler. Haccın ve tavafın zorluğunu ilmi ezeliyle bilen Yüce Rabbimiz (c.c), Rahman isminin tecellisiyle zemzem suyunu müminlere lütfetmiştir. Zira Allah Rasulü (s.a.v): "Zemzem ne niyet ile içilirse o yararı sağlar" (İbni Mâce, Menâsik 78) buyurmuşlardır. Hacılar zemzem içerken şöyle dua ederler: "Allah'ım! Senden yararlı ilim, bol rızık ve her dert için şifa istiyorum." Haddi zatında diğer mü-

minler her zaman bu duayı yapabilirler. Zemzemlerini kana kana içen hacılar bir diğer mübarek görev olan say vazifesini yaparlar. İbrahim (a.s) tarafından Mekke'ye bir imtihan vesilesiyle bırakılan Hâcer Validemiz ve oğlu İsmail (a.s)'in yaşadıkları zahmet tefekkür edilerek, aynen Hâcer Validemiz 'in Safa ve Merve Tepelerinin arasında su araması ve Rabbisine yakarışı gibi Hacılarda Mevlâ'sına yakararak dua ederler ve adeta "Ya Rabbi! Nebin olan İsmail (a.s)'ı susuzluktan kurtardığın gibi bizi de manevi susuzluklarımızdan kurtar" diye yalvarırlar.

*Yevm-i terviyede hacılar, Mina'ya giderler
Ertesi gün yerlerini Arafat'a nakil ederler
Akşamdan sonraya kadar orada vakfede kalırlar
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Yevm-i terviyeye yani terviyeye günü, Arefe Günü'nden bir önceki güne denir. Allah Rasulü (s.a.v) "Allah-u Teâlâ, terviyeye günü oruç tutan ve günah söz söylemeyen Müslümanı elbette cennete koyar." (Ramuz) buyurmuşlardır. Bu mübarek günde Hacılar, sünnet-i seniyye olduğu için sabah namazından sonra Mekke'den Mina'ya, oradan da ertesi gün Arafat'a geçerler. Adeta mahşerin bir provasını, canlandırmasını yaşarlar. Arafat kelime olarak "bil-

me, anlama, tanıma" gibi manalara gelmektedir. Kul Arafat'ta Marifetullah'a yani Allah'ı bilmeye ulaşır ve ayn-el yakin bir şekilde ahiretin görüleceği o günün bir başka şeklini yaşar ve ölmeye önce ölme hissine sahip olur. Arafat vakfesi bir bekleyiş, bir duruştur ki sadece Allah için orada var olduğunu göstermektedir. Akşam vaktine kadar dua, münacat ve zikirle meşgul olan hacılar "Hac Arafat'ta olmaktır" (İbni Mâce, Menâsik 57) hadisi şerifindeki farziyete nail olurlar.

*Arafat öyle bir mahal ki, orada günahlar affolur
Hacıların duaları, hepsi kabul olur
Burada sevapların adedi gayetle bol olur
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Arafat'ta Arafat'ı anlayan ariflerin hürmeti Hâlik-i Zul-Celâl'imiz, hacıların dualarını kabul etmektedir ve güzel Habibi (s.a.v) bize şu müjdeleri vermektedir: "Duanın faziletlisi Arefe günü yapılandır." "Arefe gecesi ibadet eden Cehennemden azat olur" "Arefe günü kulağına, gözüne ve diline sahip olan mağfiret olunur." İşte bu müjdeleri bilen Allah'ın dostları da Arafat'ta gözyaşlarıyla Rabbisine yalvarmaktadır ve o gözyaşlarının hürmetine de hacları makbul ve mebrur olmaktadır. Ve şeytan ile yapacağımız mücadelenin bir ön hazırlığı niteliğindedir. Böylece vakitler ferahla geçer çünkü Yüce Mevlâ'sına sınıksız sarılmıştır artık hacılar.

*Bayram sabahı hacılar Mina'ya sevk olur
Hacıların kalpleri hep aşk-u zevk bulur
Kurban Mahallinde bin ayak bir ayaküstünde olur
Sıdk ile edelim bu emri eda*

*O mübarek gün develer, hem binlerce koyunlar kesilir
Hak için nice canlar zebh olunur eksilir
Cümle huccaca hesapsız rahmet saçılır
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Büyük bir coşku ve iştiaqla Mina'ya varan hacılar, haccın mahşeri kalabalığına aldırış etmeden, oradaki zorluklara takılmadan, vazifelerini bir asker edasıyla yerine getirirler. Nasıl ki Ramazan-ı Şerif ayını oruçlu geçirip Ramazan Bayramı yapıyorsa, hac ibadetinin sonunda da kurbanlarını kesen hacılar, sırf Allah rızası için yaptıkları ibadeti ve fedakârlığı göstermiş olurlar Yüce Mevlâ'larına. Çünkü kesilen sadece kurbanlar değil, heva ve hevesi, şehvetidir hacıların. Artık o hacca gelmeden önceki kötü alışkanlıkları, bidatleri ve haramları bırakmış, kesilen kurbanın kanıyla akıp gitmiştir kirleri.

*Akşamdan sonra Müzdelife'ye döner, hacılar
Orada taş toplarlar erkekler, bacılar
Vakitleri ferahla geçer, duyulmaz acılar
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Harem sınırları içinde, Arafat'la Mina arasında kalan bir bölgenin ismidir Müzdelife. Yüce Mevlâ'mızın Kur'an'ı Azimüşşan'ında "Arafat'tan akın edince Meş'ari Haram'da Allah'ı anın" (Bakara, 198) diye beyan buyurduğu, Hz. Peygamber (s.a.v)'in Arafat'tan ayrıldıktan sonra akşam ve yatsı namazını cem ettiği (birleştirerek kıldığı), gecenin bir kısmını istirahatle geçirdiği ve sabah namazının ardından vakfesini yaptığı nurlu mekân da burasıdır. Arafat'ta Arifliğin lezzetine varan müminler burada da şuurlanma ve bilinçlenme halindedirler. Hiç şüphesiz bu bilinçlenme insanın ilmi, ameli ve ihlası nispetindedir. Kâmil müminler Hz. Rasulüllah (s.a.v)'in bu topraklara bastığını tefekkür ederek sanki O'nunla (s.a.v) ve ashabıyla (r.anhum) beraber vakfelerini ve dualarını yaparlar. Mahşerin canlandırması olan bu yüce mekânların ahirette birer şahit olması için Mevlâ'sına dua ederler. Mina'ya geçmeden önce içindeki nefis ve ona vesvese veren şeytânı taşlamak için taşlar toplanır Müzdelife'de.

*Kurban kesisilince hacılar Mekke'ye dönerler
Farz olan tavafı icra ederler
İhramdan çıkıp Mina'da karar ederler
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Yaptığı ibadetlerin bir nevi Cenab-ı Allah'a sunumu niteliğindedir ziyaret tavafı. Yüce Mevlâ'mızın beytinde âdeta "Ya Rabbi Arafat'ta ve Müzdelife vakfelerinde seni anmaya gayret ettim, mahşerin mini bir halini içimde hissettim. Bu dünyada beni mahcup etmedin, hacımı tamamlamak için kapına geldim. Mahşerde de bizleri zafere erenlerden, sırttan geçenlerden eyle (âmin)" diye dua halindedir hacılar. Artık ihramdan çıkma zamanı gelmiştir. Saçlar tıraş olunur. Bu, hacının kendi varlığını Allah yolunda feda edebileceğinin de bir göstergesidir. Zira Hz. Peygamber (s.a.v) "Allah'ım başlarını kazıtanlara merhamet et" diye üç defa dua etmiş, sahabeden bazıları "Saçlarını kısaltanlara da dua etseniz ey Allah'ın Rasulü (s.a.v)" demişler. Efendimiz (s.a.v) de dördüncüsünde "Saçlarını kısaltanlara da" diyerek onlar için dua etmişlerdir. (Buhari, Hac, 127)

*Üç gün Mina'da şeytana atılır taşlar
Hem telaş, hem zevklidir hacı kardeşler
Sanki şeytanla onlar etmiş savaşlar
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Cenabı Allah Hz. İbrahim'e oğlu İsmail'i kendisi için kurban etmesini emretmiş ve bu ilahi emri yerine getirirken şeytan (aleyhillâneh) onu ve oğlunu (a.s) yoldan

çıkararak engellemeye çalışmıştır. Bu sebeple onlar da (a.s) o meluna taş atarak ona itibar etmemişlerdir. İşte hac vazifesinde de hacılar aynı titizlikle ve Cenâb-ı Allah'a buna benzer teslimiyetlerini göstererek şeytânı sembolik olarak taşlarlar. Her ne kadar taşlamanın kendisi sembolik de olsa mânâsı derindir. Zira huccac (hacılar) şeytânı taşlarken, nefislerinde bulunan şu kötü sıfatları da taşlarlar: "Kibir, riya, hased, ucub, gadap (öfke), hubbu cah (makam ve şöhret arzusu, baş olma sevdası) hubbu mâl (dünya ve mal, mülk sevgisi)" Böylece sanki şeytanla harp etmiş olurlar.

*Dördüncü gün hac vazifesini bitirmeye ettiler avdet
Bir de veda tavafını yapmaya ederler gayret
Anlayana bunda hesapsız var ibret
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Hacıların memleketine dönmeden önce Kâbe'yle vedalaşmak için yaptıkları tavafa veda (sader) tavafı denir. Bir daha ki buluşma ve toplanma yeri olan mahşere kadar ah-dine ve tevbesine sâdik kalacağına dair söz verilir. Ziyaret tavafında hacılar anneden doğmuş gibi tertemiz olduklarına itikat ederler, zira Allah Rasulü (s.a.v) "Kabul olan bir hac geçmiş günahları yok eder." (Beyhaki) ve "Hacedip kötü söz söylemeyen ve doğruluktan ayrılmayan anasından doğduğu günkü gibi günahsız olur" (Buhari) buyurmuşlardır. Bu hüznü ama ileriye dair bir o kadar ümitli bir ayrılıştır. Çünkü rahmeti sonsuz olan Padişahın yeryüzündeki nazargâhidir. İşte bu şuurla Nazargâh-ı İlahi olan Gönül Kâbe'sine ve Allah'ın evlyasına da muhabbeti ziyadeleşir. Artık hacılar, Allah'ın dostlarına dost; düşmanlarına da düşman olma sırrına ermiştir.

*Doğru Mekke'ye gelenler, Medine'ye dönerler
Yüce Peygamber'imizi vesaireyi ziyaret ederler
Peygamber'in şefaati uzmasına nâil olurlar
Sıdk ile edelim bu emri eda*

Hac vazifesini tamamlamış olan huccaca (hacılar) Kâinatın Efendisi, iki cihan serveri, nebilerin sonuncusu, her şeyden önce kendi nurunun yaratıldığını bizlere beyan eden Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)'i ziyaret ederler. Lakin ziyaret etmeden hatta güzel Medine'ye girmeden önce gusül abdesti alırlar, hoş kokular sürünürler. Eşyalarını yerleştirdikten sonra kendilerini murakabeye alarak az sonra kimin huzuruna çıkacaklarını tefekkür ederler, boynu bükük bir şekilde Allah Rasulü'nün Mescidi'ne yani Mescid-i Nebevi'ye yönelirler. Bab-ı Selâm'dan veya Cibril Kapısı'ndan ziyarete girip o güzel Mescid'de iki rekât Tahiyat-ül Mescid ve iki rekâtta şükür namazı kılarlar. Nice zamandır bekledikleri o güzel ânı yaşamaya az kalmıştır ve bu heyecanla Rasulüllah (s.a.v)'e yönelmişlerdir. Edeple ve yüksek olmayan bir sesle Rasulüllah (s.a.v) selamlanır (Buhari). Daha sonra el açılarak Mevlâ'ya dualar edilir. Bu ziyaret ile Rasulüllah (s.a.v)'in şefaati uzmasına nail olunur zira Allah Rasulü (s.a.v) "Sadece beni ziyaret için gelen, kıyamette şefaati hak etmiş olur" (Müslim) buyurmuşlardır. Bununla beraber Eshab Efendilerimizin kabirleri ve Peygamberimiz (s.a.v)'in hadisi şeriflerinde geçen ziyaretleri yapmak ta çok faziletli olup, fırsatı olan hacılar buralardaki manevi ikramlara kavuşurlar. Rabbim cümlemize mebrur, makbul hac ve umreler nasip eylesin. (âmin)

ÂDEM ALEYHİSSELAM-2

HZ. HAVVA'NIN YARATILMASI

Âdem (a.s) cennete girince, cennet yemeklerine ve meyvelerine rağbet eyledi. Cennet bağlarında, bahçelerinde ve cennet köşklerinde dolaşmaya başladı. Canı her ne isterse hemen hazır olurdu. Lakin yaratılışı icabı kendi cinsinden arkadaş bulup onunla yakınlık kurmak istedi. Bu düşüncede iken uyuyu verdi. O esnada Allah-u Teala Âdem (a.s)'ın sol kaburga kemiğinden Hz. Havva'yı yarattı. Âdem (a.s) uykudan uyandığında, başucunda ayakta duran bir kadın gördü ve ona "Sen kimsin? Ne için yaratıldın?" dedi. O' da "Ben sana zevce olarak yaratıldım" diye cevap verdi. Hz. Havva Validemizin yaratılmasından Âdem (a.s)'ın hiç haberi olmadı. Hz. Havva Âdem (a.s) suretinde, onun boyunda ve renginde idi. Müslim'in Ebu Hureyre (r.a)'den rivayet ettikleri bir hadis-i şerifte; "Kadınlar ile iyi geçinmenizi tavsiye ederim çünkü onlar Âdem'in kaburga kemiğinden yaratıldı" buyuruldu.

"Ey İnsanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve ikisinden pek çok erkek ve kadın meydana getiren Rabb'inize hürmetsizlikten sakının. Kendisi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'ın ve akrabasının haklarına riayetsizlikten de sakının. Allah şüphesiz hepinizi görüp gözetmektedir." (Nisa, 1)

Allah-u Teala Âdem (a.s)'a Hz. Havva ile birlikte cennete yerleşmelerini ve cennetin meyvelerinden diledikleri kadar yemelerini bildirdi fakat cennette bir ağaç için "Bu ağaca yaklaşmayın ve bundan yemeyin" buyurarak o ağacın meyvelerinden yemelerini yasakladı ve "Bundan yerseniz zahmete düşer, bedbaht olursunuz" buyurdu. Âdem (a.s) ile Hz. Havva cennette iken, şeytan onlara düşmanlık besleyip aldatmak ve oç almak için harekete geçti.

"Ey Âdem! Eşin ve sen cennette kal, orada olandan istediğiniz yerde bol bol yiye, yalnız şu ağaca yaklaşmayın; yoksa zalimlerden olursunuz dedik." (Bakara, 35)

"Ey Âdem! Sen ve eşin cennette kalın ve istediğiniz yerden yiye, yalnız şu ağaca yaklaşmayın yoksa zalimlerden olursunuz." (Araf, 19)

"Ey Âdem! Doğrusu bu, senin ve eşinin düşmanıdır. Sakın sizi cennetten çıkarmasın, yoksa bedbaht olursun. Doğrusu cennette ne acıırsın, ne de çıplak kalırsın; orada ne susarsın ne de güneşin sıcaklığında kalırsın, dedik. (Taha, 116-119)

Şeytanın, Âdem (a.s)'a secde etmeyip kibirlenmesi sebebi ile Allah (c.c) katından kovulduğu için Âdem (a.s) ve Hz. Havva'ya karşı önceden içinde filizlenen kını daha da büyüüp semirip güçlenmişti. Onları içinde buldukları nimetten mahrum etmek için sürekli hileler düşünüyordu, onları yanıltma yolları arıyordu. Çare olarak, onlara yasak edilmiş olan ağacın meyvesinden yedirmeyi, böylece cennetten çıkarılmalarını sağlamayı düşünüyordu. Bu sebepten ötürü cennetin dışında onları gözetleyerek fırsat kolluyordu. Bir defasında Âdem (a.s) ile Hz. Havva cennetin kapısının yakınında dolaşırken şeytan onların dikkatini çekti sonra da onlarla konuşmaya başladı. Bir rivayete göre de önce dikkatlerini çekmek için karşılarında ağlayıp sızlayarak feryadını duyurdu böylece Âdem (a.s) ile Hz. Havva'nın dikkatini çekmişti. "Neden böyle feryat ediyorsun?" diye sorduklarında "Ben sizin öleceğinize ve bu sebepten de içinde bulunduğunuz lütuflardan ayrılacağınıza ağlamaktayım" diye cevap verdi. Sonra sözüne devam edip "Size ebedilik ağacını bildireyim mi? O ağacın meyvesinden yerseniz eğer iki melek olursunuz ve cennette devamlı kalırsınız. Sonsuza kadar bitmeyen, tükenmeyen nimetin içine gark olursunuz" dedi. Ayrıca "Ben sizin şüphesiz iyiliğinizi istiyorum" diyerek yeminler etti. Hz. Havva ile Âdem (a.s), onun kendilerine düşman olduğunu unuttular. Şeytanın onlara bildirdikleri ağaç aslında Allah'ın kendilerine yaklaşmalarından men ettikleri ağaçtı. Şeytanın hesabı, onlara bu ağacın meyvesinden yedirerek, cennetten kovulmalarını sağlamaktı yani şeytan zehri bal gösteriyordu onlara. Şeytan önce Hz. Âdem'e bu meyveden yemeyi teklif etti ancak Hz. Âdem, kendisine yasak edilen ağaca yaklaşmaktan Allah'a sığındı. Sonra şeytan Hz. Havva'ya bu meyveden yemesini teklif etti. Hz. Havva dayanamayıp o meyveden yemeyi kabul ederek meyveden yedi ve Hz. Âdem'i yemesi konusunda teşvik ederek ikna ederek Hz. Âdem'in de o meyveden yemesini sağladı. Bu meyvenin ne olduğu konusunda farklı rivayetler bulunmakla birlikte, İslam âlimlerinin bir kısmı buğday olduğunu bildirmişlerdir.

“Andolsun, bundan önce biz Âdem’e (cennetteki ağacın meyvesinden yeme, diye) emrettik. O ise bunu unutuverdi. Biz onda bir kararlılık bulmadık.” (Taha, 115)

“Bunun üzerine ikisi de o ağacın meyvesinden yedi, ayıp yerleri görünürdü. Cennet yapraklarıyla örtünmeye koyuldular. Âdem, Rabbine başkaldırdı ve yolunu şaşırdı.” (Taha, 121)

“Böylece onların yanılmalarını sağladı. Ağaçtan meyve tattıklarında kendilerine ayıp yerleri göründü, cennet yapraklarından oralarına örtmeğe koyuldular. Rableri onlara, “Ben sizi o ağaçtan menetmemiş miydiniz? Şeytanın size apaçık bir düşman olduğunu söylememiş miydiniz?” diye seslendi.” (Araf, 22)

Âdem (a.s) ve Hz. Havva ağacın meyvesinden alıp tattıkları anda avret mahalleri açılıverdi. Utançlarından hemen cennetteki ağaçların yapraklarından alıp üst üste koyarak örtündüler. İbni Abbas ve İbni Kadade Hz.leri şöyle demişlerdir. Allah-u Teala Âdem (a.s)’a “Sana cennette pek çok şeyi mubah ettiğim halde niçin yasak ettiğim ağacın meyvesinden yedin?” diye buyurunca Adem (a.s) şeytanın yemin ettiğini söyleyip; “Ya Rabbi! Ben bir kimsenin senin adına yalan yere yemin edeceğini zannetmiyordum dedi ve sonra dünyaya gönderildiler.

Âdem (a.s) ve oğulları Allah-u Teala’ya muhalefet ettiği için on musibete uğradı.

Bunlar;

- 1- Hak Teala'nın azarlaması.
- 2- Cennet elbiselerinden mahrum olması.
- 3- Derisinin rengi siyah oldu.
- 4- Hak Teala'ya manevi yakınlığı azaldı.
- 5- Hz. Havva ile iki yüzyıl ayrı kaldı.
- 6- Şeytan ile aralarına düşmanlık girdi ve bu düşmanlık kıyamete kadar devam etti.
- 7- İsyan ile zikrolundu.
- 8- Şeytan, evladına ve mallarına ortak oldu.
- 9- Dünya zindanında kaldı. Soğuk sıcak hastalık ve rahatsızlara müptela oldu.
- 10- Rızkını kazanabilmek için çalışmaya, çeşitli zahmet ve meşakatlere katlanmaya mecbur oldu.

Hz. Havva ve kızlarına kıyamet kadar isyanından dolayı on beş bela ile müptela edildi.

Bunlar;

- 1- Hayız ve nifas kanı.
- 2- Dokuz ay karınlarında çocuklarını taşımaları.
- 3- Doğum esnasında ölüm acısını tatmaları.
- 4- İddet mihnetini çekerler.
- 5- Kocalarının mahkûmu olmaları.
- 6- Boşanma hakkının, kocalarının elinde olması.
- 7- Mirastan noksan almaları.
- 8- Şahitliklerinin noksan olması.
- 9- Akıllarının noksan olması.
- 10- Dillerinin noksan olması.
- 11- Selam verilmekten mahrum olmaları.
- 12- Cuma namazından ve cemaatten mahrum olmaları.
- 13- Peygamberlikten mahrum olmaları.
- 14- Sultanlıktan mahrum olmaları.
- 15- Kâfirlerle cihad'dan mahrum olmaları ve namahremi yanında olmaksızın sefere gidememeleri.

Derneğimizin Kuran-ı Kerim hizmetleri, eğitim öğretim çalışmaları ve kültürel etkinlikler gibi faaliyetlerimiz neticesinde milli ve manevi değerlerimize bağlı genç nesiller yetişiyor.

Tel:0(258) 211 58 58

Cumhuriyet mah. 3361 sk. No:24/1 Pamukkale/Denizli
www.kepenekogludernegi.com
bilgi@kepenekogludernegi.com

Türkiye Finans Denizli Şubesi

Hesap No: 2545700-1

IBAN No:TR10 0020 6000 1202 5457 0000 01

Abdulmuttalib'in Rüyası

Aradan yıllar geçmişti. Alnında parlayan Kâinatın Efendisi'ne ait nur, onu Kureyş reisliği makamına getirip oturttu. Sıcak bir yaz günüydü. Kâbe'nin yanındaki hicr mevkiinde serin bir gölgede uyuyordu.

Bir rüya gördü ve rüyasında bir zat kendisine şöyle sesleniyordu:
"Kalk, Tayyibe'yi kaz!"

Sordu: "Tayyibe (1) nedir?" Fakat o zat sorusuna hiç bir cevap vermeden oradan uzaklaşıp gitti. Uyuyan Abdulmuttalib heyecanlı idi. Kendisine "Tayyibe nedir? Onu kazmak nasıl olur?" gibi soruları sorup bir manada veremiyordu. Bu hal üzere o gün ve geceyi geçirdi. Abdulmuttalib, ertesi gün yine Kâbe'nin hicr mevkiinde uyuya kalmıştı, aynı adam tekrar göründü ve kalk "Berre (2)'yi kaz" dedi. "Berre nedir?" diye soran Abdulmuttalib, yine hiçbir cevap alamadı. Derin uykusundan daha büyük bir merak ve heyecanla kalkan Abdulmuttalib, iki gün üst üste görmüş olduğu rüyaya bir mana veremiyordu. O gün ve geceyi yine gördüğü rüyanın tesirinde geçirdi. Ertesi gün yine Kâbe'nin hicr mevkiinde uykuya dalmıştı. Aynı adam tekrar kendisine gelerek " Kalk, Mendune'yi kaz!" dedi. Derin uykudaki Abdulmuttalib adama "Mendune (3) nedir?" diye sordu, ama adam yine cevap vermedi. Artık merak ve heyecan Abdulmuttalib'de hat safhaya ulaşmıştı. Üç gün üst üste görmüş olduğu rüyanın elbette boş olmadığını biliyordu ama hikmetini anlayacak en küçük bir ipucuna dahi sahip değildi. Dördüncü gün yine aynı yerde uykuya yatan Abdulmuttalib, aynı adamın geldiğini gördü. Adam, bu sefer "Kalk zemzemi kaz" diye sesleniyordu. Abdulmuttalib "Zemzem nedir, nerededir?" diye sorunca adamın cevabı şu oldu: "Zemzem kuyusunu kaz. Zemzem kuyusunu kazarsan eğer pişman olmayacaksın. Çünkü zemzem kuyusu senin büyük babanın bir mirasıdır. Suyu asla eksilmez ve kurumaz. Hacıların su ihtiyacını onunla karşılırsın. O, Kâbe'de kesilen kurbanların kanlarının döküldüğü yer ile terslerinin gömüldüğü yer arasındadır. Alaca kanatlı bir karga gelip orayı gagalar. Orada karınca yuvası da vardır." dedi. Rüyasında heyecanlı ve mutlu bir şekilde uyanan Abdulmuttalib, o gün için tek oğlu olan Haris'i de yanına alarak, rüyasında bildirilmiş olan mevki'ye doğru gidiyordu. Zemzem kuyusundan defalarca bahsedildiği duyulmuş, fakat onun yerini kimse bilmiyordu. Çünkü Cürhümlüler, Mekke'den düşman istilası önünde kaçarken, Kâbe'nin bütün kıymetli eşyalarını zemzem kuyusuna atmış, kuyunun üstünü de toprakla bir edip belirsiz bir hale getirmişlerdi. O zamandan beri zemzem ismi var, kendisi yok idi. Rüyasında bahsedilen mevki'ye ulaşan Abdulmuttalib, Haris ile zemzem kuyusunu kazmaya başladılar. Bir müddet devam eden kazı işleri sonucu zemzem kuyusunun taşlarla örülmüş daire şeklinde olan ağzı meydana çıktı. Abdulmuttalib sevinçliydi, heyecanlıydı çünkü atası İsmail (a.s)'dan kalan bu mirasın sahibi kendisi olacaktı. Yıllarca beklenen o an gelmiş ve kuyunun ağzı görünmüştü. Abdulmuttalib Tekbir getirmeye başladı "Allahu Ekber! Allahu Ekber!". Bu muhteşem manzarayı başından beri takip eden kureyşliler, zemzem kuyusunun açıldığını görünce Abdulmuttalib'e seslenerek "Ey Abdulmuttalib! Bu babamız İsmail'in ku-

yusudur. Onda bizim de hakkımız var, bizi de bu işe ortak et" dediler. Abdulmuttalib "Hayır yapamam. Bu iş yalnız bana tahsis edilmiş, aranızdan yalnız bana verilmiştir" dedi. Abdulmuttalib'in bu keskin cevabı kureyşlilerin hoşuna gitmedi ve aralarından Adıyy b. Nevfel'e dönerek "Bunu bana sen mi söylüyorsun? Senin baban Nevfel, benim babam Haşim'in himayesinde değimliydi?" dedi. Nevfel "Sen de amcan Muttalib'e teslim edilinceye kadar Neceroğullarından dayılarının yanında böyle idin" dedi. Bu durum üzerine fazlasıyla üzülen Abdulmuttalib, ellerini Rahman'ın dergâhına kaldırıp "Andolsun ki Allah bana on erkek çocuk verirse, onlardan birini Kâbe'nin yanında kurban edeceğim" dedi. Abdulmuttalib'in bu sözleri hem bir dua hem bir yemin hem de bir adak idi.

1- Zemzeme taybe denilmesinin sebebi; O'nun İbrahim evlatlarından temiz erkeklerle ve kadınlara ait olmasındandır.

2- Berre denilmesinin sebebi; O'nun iyilere taşıp kötülerden çekilmesidir.

3- Mednune denilmesinin sebebi; Müminlerden başkasına cimri olmasındır.

Şam'a Gidiş:

Abdulmuttalib, durumun hassas olduğunun farkında idi. Böyle hadiseler yüzünden aralarında çok defa çarpışmalar patlak vermişti. Olayın büyümemesi için hakeme gidilmesini teklif etti. Teklif kureyşliler tarafından kabul edilince Şam'da oturan "Sa'd b. Huzeym hakem olsun" dediler. Abdulmuttalib ve amcalarından bazıları, Kureyş'in her kabilesinden birer temsilci ile Şam'ın yolunu tuttular. Hicaz ile Şam arasında bir mevki'ye ulaştıklarında, ilahi kader onları durdurdu. Abdulmuttalib ve yanındakiler, çölün kavurucu sıcağında susuz kalmışlardı. Bu durum, kendileri için en büyük, en şiddetli düşmandan bile daha tehlikeliydi. Abdulmuttalib'in kureyşlilerden su talep etmesi üzerine "Suyumuz ancak bize yeter" diyerek cevap verdiler. Abdulmuttalib, kureyşlilerin bu davranışları karşısında hem kendi hayatının hem de yanında getirdiği amcalarının hayatlarının tehlikeye girdiğini görüp korkmaya başladı. Kendi elleri ile mezarlarını kazıp diri diri gömülmeyi beklerken, Abdulmuttalib birden fikrini değiştirdi ve devesine binerek su aramaya çıktı. Âlemlerin Rabbi olan Allah elbette bu durumdan habersiz değildi. Çok sevdiği Habibi'nin nurunu taşıma vazifesini vermiş olduğu bu kuluna elbette yardım edecekti ve öyle de oldu. Abdulmuttalib devesi ile hareket ettiği anda, devesinin ayağının altına takılarak kımıldayan bir taşın altından tatlı bir su çıkmaya başladı. Abdulmuttalib ve yanındakiler tekbir getirmeye başladılar "Allah-u Ekber! Allah-u Ekber!" develerinden inen Kâinatın Efendisi'nin dedeleri ve amcaları hemen su içtiler, hayvanlarını da

suladılar. Onların bu durumunu başından beri gözetleyen ve susuzluk sebebiyle bu kavurucu çölde ölümler ve zemzemde bize kalır diyen kureyşlilere Abdumuttalib bir ders daha veriyordu "Gelin! Suya gelin! Allah bizi suladı. Hem kendinizi hem de hayvanlarınızı sulayın!" onlarda hemen gelip sudan içtiler, hayvanlarını da suladılar. Daha sonra Abdumuttalib'e dönüp "Ey Abdumuttalib! Artık sana diyecek yok! Zemzemi kazmak senin hakkın, sana yaraşır! Vallahi zemzem hakkında bir daha seninle münakaşa etmeyeceğiz" diyerek geri döndüler.

Zemzem kuyusunda bulunan kıymetli eşyalar ve çekilen kuranın sonucu: Abdumuttalib, amcaları ile Mekk'e dönerken, oğlu Haris ile birlikte kazı işine devam etti. Zemzem kuyusundan, altından iki geyik heykeli ile kılıçlar ve zırhlar çıktı. Zemzemi ortaya çıkarma hakkında Abdumuttalib'e "Vallahi bir daha seninle zemzem hakkında münakaşa etmeyeceğiz" diyen kureyş ileri gelenleri bu kıymetli malları görünce, hırs bütün bedenlerini tekrar kapladı. Abdumuttalib'in yanına gelen kureyşliler "Ey Abdumuttalib! Bu kıymetli eşyalara seninle biz de ortağız, bizimde hakkımız var" dediler. Abdumuttalib ise "Hayır, hakkınız yoktur! Bununla beraber ben size insaf- lı davranayım, aramızda kura çekelim" dedi. Kureyşliler "Bu nasıl olacak?" dediler. Abdumuttalib "İki kura benim için, iki kura Kâbe için ve iki kura da sizin için çekeriz. Kurada kimin nasibine ne çıkarsa onu alır yoluna devam eder." dedi. Kureyşliler: "Doğrusu çok insaf- lı davrandın" dediler. Kâbe'nin içinde bulunan hubel putunun yanında kura çektiler, altından geyik heykeller Kâbe'ye, kılıçlar ve zırhlar Abdumuttalib'e çıktı. Kureyşlilere ise bir şey çıkmadı. Abdumuttalib kılıç ve zırhları dövdürüp saç haline getirdikten sonra Kâbe'nin kapısına çaktırdı. Böylece Kâbe'yi altınla süsleyenlerden oldu.

Abdumuttalib'in Adağı:

Abdumuttalib zemzem kuyusunu bulduğu esnada, Kureyşlilerin ağır hakaretlerine maruz kalmıştı. Bu esnada ellerini Rahman'ın dergâhına kaldırarak "Rabbim eğer bana 10 erkek evlat verirsen bunlardan birini buluş çağına erdiğinde kurban edeceğim" diye dua etmişti. Aradan uzun yıllar geçmiş ve Abdumuttalib'in evlatlarının sayısı onu bulmuştu. Kureyşin ulusu artık adağını yerine getirme vaktinin geldiğini biliyordu, bunun için bütün evlatlarını topladı ve zemzem kuyusunu bulma hadisesinde kureyşliler ile aralarında geçen hadiseyi, sonunda da Rabbisine etmiş olduğu vaadi anlattı. Evlatlarının hepsi de tereddütsüz razı oldular. Tıpkı ataları İsmail (a.s) gibi

Teslimiyet abidesi bu evlatlar Sonra da babalarına sordular "Peki nasıl yapalım bunu? Kimin kurban edileceğini nasıl tespit edelim?"

Kureyşin reisi Abdumuttalib böyle durumlarda nasıl hareket etmesi gerektiğini gayet iyi biliyordu. Evlatlarının hepsinden birer ok almalarını ve aldıkları okların üstüne isimlerini yazmalarını söyledi. Daha sonra isimler yazılmış şekilde okları alan Nur-u Muhammediyye'nin hamisi Kâbe'nin yanında bulunan hubel putunun yanına vardı ve ok çekmek ile vazifeli olan zata okları verdi. Artık sıra ok çekme işlemindeydi. Abdumuttalib görevlinin elinde bulunan oklardan birini çekti. Çekilen ok en çok sevdiği ve o dönemde bütün insanlardan farklı olan küçük oğlu Abdullah'a çıktı. Bir anda Abdumuttalib'in dünyası karar- dı çünkü çıkan ok Âlemlerin Efendisi'nin nurunu taşıyan Hz. Abdullah'a çıkmıştı. Artık Abdumuttalib büyük bir imtihan ile baş başaydı Rabbine vermiş olduğu sözü mü tutacaktı? Yoksa o çok sevdiği biricik oğlunun canını mı bağışlayacaktı? Hz. Adem (a.s)'dan bu yana gelen Nur-u Muhammediyye'nin son halkası Abdumuttalib, elbette Rabbisine vermiş olduğu sözden vazgeçemezdi ve öyle de oldu. Eve geri dönen Kureyşin ulusu, bu hazin sonucu evlatlarına açıkladıktan sonra Hz. Abdullah'ın elinden tutarak onu doğruca isaf ve naile putlarının yanına götürdü. Kâinatın Efendisi'nin nuruyla nurlanan Hz. Abdullah'da sanki Hz. İsmail (a.s)'ın teslimiyeti vardı. Yüzünde en ufak bir korku ve memnuniyetsizlik belirtisi görünmüyordu. Bu arada olaydan haberdar olan Kureyşliler hızlı bir şekilde Kâbe'ye geliyordu. İçlerinden biri seslendi "Ey Abdumuttalib! ne yapmak istiyorsun?"

Abdumuttalib ay yüzlü evladına bakarak cevap verdi "O'nu Rabbim için kurban edeceğim" dedi. Kureyşliler bu sefer "Vallahi onu asla kurban etmene müsaade etmeyeceğiz, yoksa bu işte kusurun sabit olur. Eğer oğlunu kesersen bundan sonra herkeste senin gibi oğlunu kesmeyi adet haline getirir. Bu halde bizlerinde soyu kesilmez mi?" dediler. Kureyşlilerin tepkisine cevap vermeden bu sefer de Hz. Abdullah'ın dayısı Abdullah bin Muğire atıldı ve "Ey Abdumuttalib! Allah'a kase- m ederim ki geçerli bir sebep göstermedikçe onu kurban edemezsin" dedi ve ekledi "O'nu kurtarmak için gerekirse bütün mal varlığımı vermeye hazırım" başından beri en sevdiği evladını kurban etmek isteyen Abdumuttalib'e, bütün Kureyşliler ve Hz. Abdullah'ın dayısı karşı çıkmıştı. Bununla birlikte kendi iç âlemi de bu işe şiddetle karşı çıkıyordu fakat Hz. Rahman'a vermiş olduğu sözden vazgeçemiyordu. Bu kadar teklifler ve yalvarmalar çare vermediği için Kureyşliler şöyle bir teklifte bulundular "Ey Abdumuttalib! Abdullah'ı al hicaza git. Orada bir kadın

var. Kâhin ve bilgin bir kadın. Dünyanın her yerinden zor- da kalan insanlar, kıtalar aşır ona giderler. Herkesin der- dine bir çare bulur. Sende Abdullah'ı al ona git. Meselenin çözümünü ona sor, sana Abdullah'ı kurban etmen gerektiğini söylerse şayet gel evladını kurban et. Sana baş- ka bir çözüm yolu gösterirse şayet onu yaparsın" Bunun üzerine iç dünyasındaki sevinçle birlikte oğlu Abdullah'ı da yanına alarak Hicaz'a gittiler ve falcı kadın Secah'ı bul- dular. Abdumuttalib kâhin kadına meseleyi anlattı. Falcı kadın onlara "Bugün yanımdan gidin, cinim bana geldi- ğinde bu meseleyi ona sorarım ve gerekeni sonra size söylerim" (İbn Kesir, Siret'un Nebevi, s.113) Oğluyla kâhin kadının yanından ayrılan Abdumuttalib konakladıkları mekâna geldiklerinde nur evladının kurtulması için el- lerini tekrar semaya kaldırıp Allah'a dua etti. Ertesi gün tekrar nur yüzlü evladıyla falcı kadının yanına gittiler. Ka- dın Abdumuttalib'e "Sizde bir adamın diyeti ne kadardır?" diye sordu. Abdumuttalib de "On deve" diyerek cevap ver- di. Bunun üzerine kâhin kadın Kureyşin ulusuna "Mem- leketinize geri dönünüz sonra kurban edilecek adamınız ile on deveyi bir araya getiriniz. Develer ile onun üzerine ok çekiniz. Ok, kurban edilecek adama çıkarsa eğer Rab- binizi razı edinceye kadar develerin sayısını artırın. Eğer develere çıkarsa kurbanlık adamın yerine develeri kesin. Böylece Rabbiniz razı olur ve adamınız da kurtulur" dedi. (İbn-i Kesir, siret'il nebevi sf.113)

Abdumuttalib nur yüzlü evladı Abdullah ile birlikte hemen yola koyulup Mekke'ye ulaştı. Sonucu dört göz- le bekleyen Kureyşliler, hadisenin sonucunu öğrenince sevinç çığlıkları ile Mekke sokaklarını inlettiler. Kureyşin reisi Abdumuttalib hemen kendisine on deve getirilme- sini istedi. Develerle birlikte Abdullah'ı da alarak Kâbe'ye giden Abdumuttalib develer ile nur yüzlü evladı arasında

ok çekmeye başladı. Çekilen ilk ok Hz. Abdullah'a çıktı. Tekrar ok çektiler, ok yine Abdullah'a çıktı. Bu arada Ku- reyşin ulusu Rahman'ın dergâhına ellerini açıp, oğlunun kendisine bağışlanması için dua ediyordu. Tekrar tekrar ok çekiyor fakat çekilen her ok, Nur-u Muhammediyye'nin son halkası olan Hz. Abdullah aleyhinde çıkıyordu. Nihayet develerin sayısı yüze ulaşmıştı. Ve çekilen ok bu sefer develere çıktı. Olayı merakla takip eden Kureyşliler sevinç çığlıkları attılar ve Kâbe etrafında kerem ve lütuf sahibi olan Hz. Allah'a dua etmekte olan Abdumuttalib'e hemen haber verdiler. Müjdeli haberi alan Abdumutta- libin gözleri sevinçten pırl pırl parladı. Fakat Kureyşin ulusunun bu sevinci fazla sürmedi ve bir anda ciddileşti "Vallahi üst üste üç defa daha ok çekeceğim, ta ki kalbim sükûnet bulsun". Ok üç defa daha çekildi ve her defasında Kureyşin sokakları ve bütün âlem kendi lisanlarıyla se- vinç çığlıkları attılar. Çünkü edilen dualar, yalvarmalar Hz. Abdullah'ın yerine adanan develer, Rahman ve Rahim olan Hz. Allah tarafından kabul edilmiş ve çekilen üç ok da develere çıkmıştı. Böylece Nur-u Muhammediyye'yi alında taşıma şerefine nail olan Hz. Abdullah kurban edilmekten kurtuldu.

En çok sevdiği evladının kurban edilmekten kurtulma- sına sevinen Abdumuttalib yüz deveyi Safa ile Merve arasına götürülüp yan yana kesilmesini emretti. Emri derhal yerine getirildi. Kesilen develerin etlerinden in- sanlar, hayvanlar, kurtlar, kuşlar, istifade etmeyen bir canlı dahi kalmadı. Eşi ve benzeri olmayan bu hadiseden sonra Kureyşliler ve Araplar arasında bir insanın diyeti yüz deve olarak kabul edildi. Fakat Rasul-u Ekrem ve Nebiyi Muhterem Efendimiz (s.a.v) bu âdeti olduğu gibi terk etmiştir. (İbn Sa'd, Tabakat c.1 sf.89)

AHDİMİZ AKİDEMİZ-2

Bir önceki sayımızda itikada giriş yapmış ve bazı konulara değinmiştik. Bu sayımızda imanın altı şartı olan "Amentü Esasları"na değineceğiz inşallah.

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَابْعَثْتُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقًّا
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Amentü billehi ve meleketihi ve kutubihî ve rusuluhi velyevmil ahiri ve bil kaderi hayrihi ve şerrihi minallahi Teâla vel bâ'su ba'del mevt hakkun eşhedu en le ilehe illallah ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve rasulühu.

Manası: Ben Allah-u Teala'ya, Meleklerine, Kitaplarına, Rasullerine (Peygamberlerine), ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna (yaratılma yönünde) inandım. Öldükten sonra dirilmek de hakır. Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şahadet ederim ki Muhammed (s.a.v) onun kulu ve rasulüdür.

Yukanda anlatılan altı Amentü esası, toplu bir şekilde anlatılmıştır. Bunların ilki Allah-u Teala'ya imandır. Allah-u Teala'ya iman, Allah-u Teala'nın varlığına, birliğine, ondan başka ilah (kendisine ibadete layık bir varlık) olmadığına, bütün kemal sıfatlarla muttasif olup, bütün noksan sıfatlardan münezzehe olduğuna kalben inanmak demektir. (1) Nitekim Yüce Mevla (c.c)'mız "Allah-u Teala'ya ve ümmi Nebi olan Rasülüne iman edin" [Araf, 158] buyurmaktadır.

İmanın ikinci şartı; Cenab-ı Mevla'nın yaratmış olduğu meleklerle imandır. Melekler, nurani varlıklar olup, erkeklikten, dişilikten, yemekten, içmekten, abdest bozmaktan, doğmaktan, doğurmaktan münezzehtirler. (2) Melek; elçi, haber verici veya kuvvet demektir. Melekler cisimdir, latiftir, akıllı varlıklardır, insanlardaki kötülükler meleklerde yoktur. Gece gündüz hiç durmadan Rab-bimizi tesbih ederler. Allah-u Teala'ya isyan etmezler. Emrolunanı yaparlar. Onlardan bazıları, Rabbisinin emriyle işleri tedbir etmektedir (yönetmektedir). Onlardan kimisi semavi (gök ehli), kimisi de erazi (yer ehli) dir. Meleklerin Peygamberleri (büyükleri) dört tane olup, bunlardan Cebrail (a.s) Peygambere vahiy getirmek ve harp ve zelele gibi afetleri yönetmekle, Mikail (a.s) rızıkları takip etmekle, İsrafil (a.s) kulların amellerini kontrolle, Azrail (Melek-ul Mevt) (a.s) ise ruhları almakla görevlidir. (3) Mevla'mızın kelamı olan Kur'an-ı Kerim'de Yüce Halik-i Zül Celal'imiz "Asıl iyilik, Allah-u Teala'ya, ahirete, meleklerle, kitaplara, nebilere inanmaktır" buyurmaktadır [Bakara, 177].

İmanın şartlarının üçüncüsü; Allah-u Teala'nın indirdiği kitaplara inanmaktır. Allah-u Teala bu kitapları Melek ile bazılarına levha üzerinde yazılı olarak, bazılarına da Meleksiz işittirerek indirmiştir. Bu kitaplarda, Allah-u Teala'nın emir ve nehiyleri (yasakları), vaat (müjde) ve vaidi (tehdit) mevcut olup, hepsi Allah-u Teala'nın kelamıdır. Allah-u Teala, yüz dört kitap indirmiştir, bunların yüzü sahifelerden oluşmaktadır. Dördü ise büyük kitaplardandır. Bunlardan Zebur; Davut (a.s)'a, Tevrat; Musa (a.s)'ya, İncil; İsa (a.s)'ya, Kur'an-ı Kerim ise Muhammed (s.a.v)'e indirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'den önceki kitapların insanlar tarafından değiştirildiğini, Allah-u Teala'nın kitabı olmaktan çıkarıldığını bilmek, bunu kabul ve tasdik etmek gerekir. Allah-u Teala, Kur'an-ı Azimuşşanında bize, kitaplarına iman etmemizi emretmektedir. "Onlar, sana indirilene (Kur'an-ı Kerim'e), senden önceki indirilen kitaplara iman ederler [Bakara, 4].

İmanın şartlarından dördüncüsü; Allah-u Teala'nın Peygamberlerine inanmaktır. Rasul lügatte, gönderilmiş zat ve haberci demektir. İslamiyet'te Rasul demek, yaratılışı, huyu, ilmi, akli, zamanında bulunan bütün insanlardan üstün, kıymetli, muhterem zat demektir. Onlar, Allah-u Teala tarafından, kullarını müjdeleyici ve korkutucu olarak gönderilmiştir. İnsanlığa, din ve dünya işlerinden muhtaç oldukları bilgileri açıklayıcı olarak gönderilmiş kullardır ve buna böylece inanmak lazımdır. Peygamberlerin ilki Âdem (a.s) olup, sonuncusu Muhammed (a.s.)'dir. Bu ikisi arasında bir rivayete göre yüz

yirmi dört bin, diğer bir rivayete göre ise iki yüz yirmi dört bin peygamber gelmiştir. **Rasullerden beş tanesi ulul azm olup bunlar; Nuh (a.s), İbrahim (a.s), Musa (a.s), İsa (a.s) ve Muhammed (s.a.v)'dir.** Her peygamberde beş sıfatın bulunduğuna inanmak lazımdır. Bunlar; Sıdk, Emanet, İsmet, Fetanet ve Tebliğdir.

1) Sıdk: Doğru olmak demektir. Her Peygamber, doğru sözlü ve dürüst bir insandır. Onlar asla yalan söylemezler. Söyleyecek olsalardı eğer, kendilerine inanan halkın güvenini kaybederlerdi. O zaman da Peygamber göndermekteki gaye ve hikmet gerçekleşmemiş olurdu. Sıdkın zıddı olan yalan söylemek (kizb), peygamberler hakkında düşünülemez. Bütün peygamberler, peygamberlikten önce de sonra da yalan söylememişlerdir.

2) Emanet: Güvenilir olmak demektir. Peygamberlerin hepsi emin ve güvenilir kişilerdir. Emanete asla hainlik etmezler. Bu konuda bir ayette şöyle buyrulur: "Bir peygamber için emanete hıyanet yaraşmaz..." [Ali İmran, 161]. Emanet sıfatının zıttı olan hıyanet, onlar hakkında düşünülməsi imkânsız bir sıfattır.

3) İsmet: Günah işlememek, günahın korunmuş olmak demektir. Peygamberler, hayatlarının hiçbir bölümünde şirk ve küfür sayılan bir günahı işlemedikleri gibi özellikle peygamberlikten sonra kasten günah işlememişlerdir. İnsan olmaları sebebiyle günah derecesinde olmayan bir takım ufak tefek hataları bulunabilir. Ancak onların bu hatası, Yüce Allah'ın kendilerini uyarmasıyla derhal düzeltilir. Peygamberlerin bu gibi hatalarına "zelle" denilir. Allah, ismetin karşıtı olan masiyetten (günah işlemek) onları korumuştur. Peygamberler örnek ve önder kişiler oldukları için, konularını zedeleyecek davranışlardan uzaktırlar.

4) Fetanet: Akıllı, zeki ve uyanık olmak demektir. Bunun zıddı olan ahmaklık peygamberlikle bağdaşmaz. Peygamberler zeki ve akıllı olmasalardı, hitap ettikleri kişileri ikna edemezler, toplumsal dönüşümü sağlayamazlardı.

5) Tebliğ: Peygamberlerin Allah'tan aldıkları buyrukları ve yasakları, ümmetlerine eksiksiz iletmeleri demektir. Tebliğin karşıtı olan gizlemek (kitman) peygamberler hakkında düşünülemez. "Ey Peygamber, Rabbinden sana indirilene tebliğ et. Yapmazsan eğer Allah'ın elçiliğini tebliğ etmemiş olursun" [Maide, 67] mealindeki ayet, bu sıfattan söz etmektedir. (4)

Ulu Mevla (c.c)'mız, Kur'an-ı Kerim'de "Bütün peygamberlere iman edip, hiç birini birbirinden ayırmayanlar, Allah-u Teala'nın mükafatına kavuşacaktır" [Nisa, 152] buyurmaktadır. Ahiret gününe inanmak, öldükten sonra hesaba çekilerek, herkesin yaptığının karşılığını bulacağı ahiret âlemine inanmak, Allah-u Teala'ya inanmak gibi zaruri bir meseledir. Bununla beraber insanların, kıyamet kopunca dirileceklerine, hesap ve mizandan sonra Müslümanların cennete, kâfirlerin cehenneme gideceklerine ve orada ebedi kalacaklarına iman etmek, bunu kabul etmek ve beğenmek demektir. Kadere ve kazaya inanmak, Allah-u Teala'nın insanlara cüzi irade verdiğini, insanların bu cüzi iradeye göre tercih ettikleri ve yaptıkları her şeyi Allah-u Teala'nın yarattığına iman etmek demektir.

Kader: "Cenab-ı Hakk'ın, kâinatta olmuş ve olacak her şeyi, bütün vasıflarıyla, bütün halleriyle ezelde bilmesi ve daha onu yaratmadan önce, her şeyiyle, levh-i mahfuz denilen kader levhasında yazmış olmasıdır."

Kaza: "Allah'ın bu ezeli yazıyı ve takdiri, zamanı ve şartları uygun olduğunda icad etmesi ve yaratmasıdır." Kader, Allah-u Teala'nın sırlarından bir sır olup, bu hususta çok konuşup yorum yapmaya müsait değildir. Hayır ve şer, her şeyi kulların talep ettiğini, Allah-u Teala'nın da bunu dilediği takdirde yarattığını bilmek, bunu tasdik etmek ve beğenmektir. "Allah-u Teala'nın emri,

mutlaka yerine gelecek, yazılmış bir kaderdir." [Azhab 38]

İmam-ı Rabbani (r.aleyh) "mektubat" adındaki kitabının birinci cildi 193. mektubunda şöyle buyurmaktadır: "Mükellef olan yani akıl baliğ olan kimsenin önce itikadını düzeltmesi lazımdır. Yani ehlisünnet âlimlerinin yazdıkları akaid bilgilerini öğrenmek ve bunlara uygun olarak inanmaktır. Allah-u Teala o büyük âlimlerin çalışmalarına bol bol sevap versin. Âmin. Kıyamette cehennem azabından kurtulmak, onların bildirdiklerine inanmaya bağlıdır. Cehennemden kurtulacak olanlar yalnız bunların yolundan gidenlerdir." (5)

O halde hepimizin, ahirette ilk sorguya çekileceği iman bilgilerini öğrenmemiz ve öğretmemiz gerekmektedir. Hiç şüphesiz kurtuluş ve saadet, Mevla'yı Zül-Celal'imizin habibi olan Muhammed Mustafa (s.a.v)'nin onun nurlu ashabının ve onların yolunda gitmekleedir. Güzel Rabbimiz cümlemizi ebedi saadete kavuşanlardan eylesin. Âmin!

Kaynak:

- 1) Cübbeli Ahmet, İtikat Risalesi
- 2) Cübbeli Ahmet, İtikat Risalesi
- 3) Cübbeli Ahmet, İtikat Risalesi
- 4) Büyük İslam İlmihali, Ömer Nasuhi Bilmen
- 5) İmam-ı Rabbani, Mektubat

Eğitimde Doğru Tercih Cehaletten Kurtarır...

T/ 0 258 377 10 00
M/ 0 544 528 17 56

Bahçelievler Mah. 3026 No:26
Merkezefendi / DENİZLİ

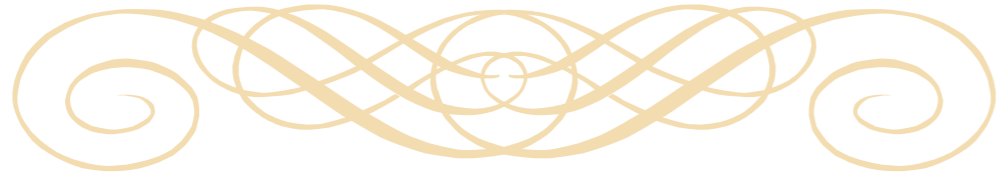
bilgi@ naziresultan.com
www.naziresultan.com

Nazire Sultanla Büyüyen Çocuklar Hep Bir Adım Öndeler...

SİLSİLE-İ ALİYYE

EBUBEKİR SİDDİK (R.A) - 2

FAZİLETLERİ

Hiç şüphesiz, Rasul-ü Ekrem Efendimiz (s.a.v)'den sonra kıyamete kadar gelecek olan müminlerin en hayırlısı ve makamca en yükseği Ebu Bekir (r.a)'dır. Ebu Bekir Sıddık (r.a)'ın diğer Müslümanların en üstünü olmasının sebebi, Peygamber Efendimiz (s.a.v), kendisine İslam'ı tebliğ ettiğinde hiç düşünmeden iman etmesi, malının çoğunu ve canını feda etmede ve her türlü hizmette başkalarının önünde bulunmasıdır.

ASHABIN EN CÖMERTİYDİ

Hiz. Ebu Bekir (r.a) Müslüman olunca Allah Teala'nın rızası, Habibullah (s.a.v)'in aşkı için seksen bin altını fakirlere sadaka verdi. Kırk bin altını gizli, kırk bini de aşikâre (açıktan) vermişti. Bundan sonra giyecek elbisesi kalmamıştı. Sonra eski bir mutaf (keçi kılından dokunmuş elbise) eline geçti. Arkasına giydi. Namaz vakitleri haricinde göğsüne kadar tandıra girer, mutafı arkasına alırdı. Namazları evinde kıları. Böylece üç gün geçti. Rasulü Allah (s.a.v) dördüncü gün sabah namazından sonra Eshab-ı Kiram'a dönerek "Ebu Bekir Sıddık (r.a) üç gündür mescide gelmiyor, acaba hasta mıdır, gidip hatırını soralım" buyurdular. O sırada Cebrail (a.s) siyah mutaf giymiş vaziyette geldi. Rasul-ü Ekrem, Cebrail (a.s)'i görünce rengi değişti. "Ey kardeşim Cebrail, bu ne haldir?" diye sordular. "Ya Rasulü Allah! Gökteki bütün melekler böyle giydiler" dedi. "Neden bu şekilde giydiler?" diye sorunca "Ya Rasulü Allah! Hiz. Ebu Bekir (r.a) Hak Teala'nın rızası ve senin dinin uğruna kırk bini gizli, kırk bini de aşikâre olarak seksen bin altın sadaka verdi. Hiç giyeceği kalmadığı için üç gündür mescide gelemedi. Hak Teala sana selam edip Hiz. Ebu Bekir (r.a)'e bir elbise gönderilmesini emir buyurdu." Rasul-ü Ekrem (s.a.v): "Kimde bir fazla elbise varsa versin. Hak Teala ona çok selam verip Firdevs cennetinde bana komşu yapacaktır" buyurdu. Eshab-ı Kiram'ın hiç birinin fazla elbisesi yoktu. Sonunda bir Sahabi başka birisinden elbise bulup Hiz. Ebu Bekir (r.a)'e gönderdi. Hiz. Ebu Bekir (r.a) o elbiseyi giyip Rasul-ü Ekrem'in huzuru ile şereflenmek için yola çıktı. Henüz huzura varmadan Cebrail (a.s)

gelip "Ya Rasulü Allah! Hak Teala sana selam edip, Hiz. Ebu Bekir (r.a)'i karşılamayı emir buyurdu" dedi. Rasulü Allah (s.a.v) Hiz. Ebu Bekir (r.a)'ı karşılamaya çıkıp musafaha etti. Bütün Eshab-ı Kiram da musafaha edip, hepsi candan Hiz. Ebu Bekir (r.a)'e dua ettiler. Allah Rasulü (s.a.v): "Ebu Bekir'in imanı, bütün müminlerin imanı ile tartılsa, Ebu Bekir'in imanı ağır gelir" buyurmuşlardır. Hiz. Ömer (r.a) anlatır: "Tebük Gazası'nda Rasulü Allah (s.a.v) herkesin sadaka getirmesini emir buyurmuştu. O sırada benim de malım çok idi. Her zaman Ebu Bekir (r.a) hepimizden fazla sadaka verirdi. Bu sefer de ben en fazla vereyim düşüncesiyle malımın yarısını götürdüm. Rasulü Allah (s.a.v): "Ey Ömer! Evine ne kadar mal bıraktın?" diye sordu. Bunun kadar evimde var dedim. O esnada Ebu Bekir (r.a) geldi. Rasulü Allah (s.a.v) O'na da: "Evine ne kadar mal bıraktın?" diye sordu. "Hiçbir şey bırakmadım" dedi. "İkinizin arasındaki fark, cevaplarınız arasındaki fark kadardır" buyurdu. Rasulü Allah (s.a.v) O'nu methu sena ederek "Arkadaşlığı ve malı bana Ebu Bekir'den daha bereketli olan yoktur. Ümmetimden dost edinseydim, Ebu Bekir'i dost edinirdim. (Burada zikredilen "dostluk mefhumu, kulun yalnızca Rabbine hasretmesi gereken yakınlık ve muhabbet halini ifade etmektedir.) Fakat İslam kardeşliği ve muhabbeti vardır." Yine Rasulü Allah (s.a.v) Miraç Gecesi Cebrail (a.s)'a "Ümmetimin hepsine sual var mıdır?" diye sordu. "Ebu Bekir (r.a)'den başka herkese vardır. O'na "buyur, hesapsız cennete gir" denilecektir. O da "Dünyada beni sevenler, benimle beraber girmeyince bende girmem" diyecektir.1"

TAKVADA ZİRVE OLAN ZAT

Bir gün Eshab-ı Kiram Rasulüllah (s.a.v)'e Hz. Ebu Bekir (r.a)'dan şikayet için gelip "Ya Rasulallah! Hz. Ebu Bekir (r.a) odasında yalnız başına çiğer kebabı yer, kokusunu duyarız, bizi hiç davet etmez" dediler. Efendimiz (s.a.v): "Bir daha böyle yaptığında bana haber verin, beraber evine gidelim" buyurdu. Bir gün haber verdiler. Rasul-ü Ekrem hemen kalkıp Hz. Ebu Bekir (r.a)'ın evine gitti. Ateş ve kebab yoktu. "Ya Ebu Bekir (r.a)! Sen çiğer kebabı yiyormuşsun, bize de var mıdır?" diye sordu. "Ya Rasulüllah (s.a.v)! Ben çiğer kebabı yemiyorum. Pişen kendi çiğerimdir" dedi. Rasulüllah (s.a.v) bunun nasıl olduğunu sorunca "Hak Teala bana İslam Dinini nasip etti. Habibine dost eyledi. Eshab-ı Kiram arasında büyük yer verdi. Acaba kıyamet gününde halim ne olur, bu kadar nimetin şükrünü yapabilir miyim diye korktuğumdan, çiğerim kebab oluyor" cevabını verdi. Bunu işitince Eshab-ı Kiramın Hz. Ebu Bekir (r.a)'e olan muhabbeti daha da arttı.

Bir gün Rasulüllah Efendimiz (s.a.v) Eshab'ı ile mescid'de otururken Cebrail (a.s) geldi. Rasul-ü Ekrem (s.a.v)'e "Hz. Ebu Bekir (r.a)'ın bir saatlik ibadeti, yetmiş yıllık ibadet yerini tutar" dedi. Rasul-ü Ekrem (s.a.v) bir şey söylemeyip Hz. Bilal (r.a)'e Hz. Ebu Bekir (r.a)'i çağırmasını emir buyurdu. Hz. Ebu Bekir (r.a)'e haber gidince hemen yola çıktı. Rasulüllah (s.a.v) Hz. Ebu Bekir (r.a)'i karşıdan görünce, karşılayıp yanına oturttu. "Evde ne yapıyordun?" diye sordu. "Hatırıma şu gelmişti: Hak Teala cenneti ve cehennemini yarattı. Her ikisini de dolduracağını diledi (takdir etti). Hak Teala'dan vücudumu, cehennemini dolduracak kadar büyük yapmasını diledim. Böylece hem Hak Teala'nın takdiri yerine gelmiş hem de bütün insanlar cehennem korkusundan kurtulmuş olurlar" cevabını verdi. Eshab-ı Kiram Hz. Ebu Bekir (r.a)'ın bu yüksek arzulu duasını çok beğenip O'na hayır dua ettiler.

Bir gün Rasul-ü Ekrem (s.a.v): "Bugün içinizde oruçlu olan var mıdır?" diye sorunca Hz. Ebu Bekir (r.a): "Ben oruçluyum" dedi. Peygamber Efendimiz (s.a.v):

"İçinizde kim bugün cenazede bulundu?" diye sordu. Hz. Ebu Bekir (r.a): "Ben bulundum" dedi. Efendimiz (s.a.v): "İçinizden kim bugün bir fakire yemek verdi?" diye sordu. Hz. Ebu Bekir (r.a): "Ben verdim" dedi. Sonra Rasulüllah (s.a.v): "İçinizden kim bugün hasta yokladı?" diye sordu. Hz. Ebu Bekir (r.a): "Ben yokladım" dedi. Bunun üzerine Rasul-ü Ekrem (s.a.v): "Bu kadar hasletlerin bulunduğu kimse, muhakkak cennete girer" buyurdu. Cennete girmekten maksat, kötü işlere yapılan cezayı görmeden hesapsız cennete girmektir, denilmiştir.²

HELAL LOKMAYA AZAMİ DİKKAT EDERDİ

Hz. Ebu Bekir (r.a)'ın bir kölesi vardı. Bu köle, kazancının belli bir kısmını ona verir, o da bundan yerd. Yine bir gün köle, kazandığı bir şeyi getirdi. Bunun üzerine köle: "Her akşam bana kazancımın mahiyetini sorardın. Bu akşam sormadın" dedi. Hz. Ebu Bekir (r.a): "Çok açtım, sormayı unuttum, peki söyle bakalım nasıl kazandın?" diye sordu. Köle:"Falcılıktan anlamadığım halde, cahiliye devrinde falcılık yaparak bir adamı aldatmıştım. Bugün onunla karşılaştık. Adam o yaptığım işe karşılık size ikram ettiğim bu yiyeceği verdi" deyince Hz. Ebu Bekir (r.a) derhal parmağını boğazına götürüp yediklerinin hepsini çıkardı ve: "Yazıklar olsun sana! Neredeyse beni helak ediyordun" dedi. Kendisine: "Bir lokma için bu kadar eziyete değer miydi" diyenlere de şu cevabı verdi: "Canımın çıkacağını bilseydim, yine de o lokmayı çıkarırdım. Zira Rasulüllah (s.a.v): "Haramla beslenen vücudun müstehak olduğu yer cehennemdir" buyurdular.

HİLAFETİ, VEFATI VE HİKMETLİ SÖZLERİ

Hz. Ebu Bekir (r.a), iki seneden fazla süren hilafeti müddetince Müslümanları derleyip topladı. İslam Devleti'nin sınırlarını genişletti. Hz. Rasulüllah (s.a.v)'in

vefatından sonra Din-i İslam'dan irtida (çıkan) eden Arap kabilelerinin isyanlarını bastırıp, sükuneti sağladı. Yalancı peygamber Museylemet-ul Kezzab'ı öldürttü ve Müslümanların zarar görmesini engelledi. Adaletten hiç taviz vermedi. Ordu kumandanlarını bir yere gönderdiği zaman onlara: "Kadınları öldürmeyiniz, çocuklara dokunmayınız, ihtiyarlara tecavüz etmeyiniz, meyveli ağaçları kesmeyiniz, mamur yerleri tahrip etmeyiniz, haddi tecavüz etmeyiniz, korkmayınız, gıdadan başka bir maksatla koyun ve deve kesmeyiniz ve manastırlara çekilmiş insanlara zarar vermeyiniz" diye emirler ve nasihatler verirdi.³

Hz. Ebu Bekir (r.a), Rasulüllah (s.a.v)'in vefatından sonra, her geçen gün biraz daha zayıflıyordu. Bir gün kızı Aişe, Hz. Ebu Bekir (r.a)'a bu zayıflamanın sebebini sordu. Hz. Ebu Bekir (r.a): "Beni Muhammed Aleyhis-selam'ın ayrılığı böyle zayıflattı" buyurdu.

Hz. Aişe (r.a) şöyle anlatır: "Vefat ettiği hastalığı esnasında, babam Hz. Ebu Bekir (r.a)'ın yanına girdim. Bana: "Peygamber Efendimiz (s.a.v)'i kaç parça bez ile kefenlediniz" diye sordu.

- Gömlek ile başlık olmaksızın, üç parça beyaz pamuk bez ile kefenledik, dedim.
- Nebi (s.a.v) hangi gün vefat etmişti?
- Pazartesisi.
- Bugün günlerden ne?
- Pazartesisi.
- Benim vefatımın da şuan ile gece arasında olmasını ümit ediyorum. Bu gece ölürsem eğer beni yarına bekletmeyiniz! Zira benim için gün ve gecelerin en sevimsisi Rasulüllah (s.a.v)'e en yakın olanıdır (yani O'na bir an evvel kavuşacağım andır)" dedi.⁴

Sonra Hz. Ebu Bekir (r.a) hastayken giymiş olduğu üzerindeki elbiseye baktı, elbisede biraz ze'feran lekesi vardı. "Bu elbisemi yıkayın, iki elbise daha ilave edin ve beni bunlarla kefenleyin" dedi. Ben: "Babacığım bu elbise eski" dedim. Hz. Ebu Bekir (r.a): "Diri, yeni elbise giymeye ölüden daha layıktır. Ölünün giydiği kefen ise kan ve irinle kirlenecektir" dedi. Hz. Ebu Bekir (r.a), Salı

akşamı (pazartesiyi salıya bağlayan akşam) vefat etti ve sabah olmadan defnedildi.⁵

BAZI HİKMETLİ SÖZLERİ

"Akıllı kimse takva sahibi olan; akılsız da zalim olandır." "Allah-u Teala, Kur'an-ı Kerim'de vereceğini vaad ettiği mükafatı azap ile birlikte zikretti ki bu vesileyle kul ibadete rağbet etsin ve azapdan korksun.⁶" "Ey kardeşim! Sana yaptığım tavsiyeyi aklında tut ve kaybolmamasına dikkat et! Ölümü özüne sevdik, nasıl olsa sevecek."

"Çok kere dilini parmaklarıyla tutar ve: "Başıma gelen her şey bunun yüzündendir" derdi.

Binekte iken devesinin yuları düşse, verin demez, deveyi çöktürür alırdı. Sebebini sordular. "Resulüllah (s.a.v): "İnsanlardan bir şey isteme" diye emretti" buyurdu.

"Ömrünü faydasız, boş şeylere geçiren, tarlaya tohum ekme vaktini kaçırmış olur. Vaktinde tohum ekmeyen ise hasat zamanında pişman olur."

"Bilmiş ol ki sabah namazını kılan kimse Allah'ın himayesindedir. Allah'ın hakkını küçümsemek, zira yüzüstü seni cehenneme atar.⁷"

"Kişinin kelamı, aklının beyanı, faziletinin tercümanıdır.⁸"

Kaynak:

- 1) İslam Alimleri Ansiklopedisi
- 2) İslam Alimleri Ansiklopedisi
- 3) İslam Alimleri Ansiklopedisi
- 4) Ahmed bin Hanbel, El Müsned, 1,8
- 5) Buhârî, Cenâiz, 94
- 6) Suyûti, Târîhu'l Hulefa, 100
- 7) İslam Alimleri Ansiklopedisi
- 8) İslam Alimleri Ansiklopedisi

CAHİLİYETİN TAHİRESİNDEN İSLAM'IN KÜBRA'SINA...

CENNETLE İLK MÜJDELENEREN HANIMLARIN SULTANI: “HZ.HATİCE (R.A)”

Bu yazı dizimizde, Müminlerin Anneleri olan Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in mübarek eşlerini anlatmaya çalışacağız. Rabbim onları hakkıyla anlatabilmeyi ve yazıya dökülebilmeyi bizlere muvaffak kılsın inşallah.

Kendi Annem de hakkını helal etsin, belki ona bu kadar içten anam diye hitap etmemiş olabilirim, zira Onlar, Kur'an'ın ifadesiyle "Peygamberin eşleri müminlerin anneleridir" gerçek analarımızdır. Gerçek analarımı tanımakla şereflenmiş bulunuyorum ve kendimi şerefli hissediyorum ama Rabbim kendi Annemden de razı olsun, makamını yüksek eylesin, belki onun talim ve terbiyesi olmasaydı, bu sevgileri de tadamazdım. Âcizane bu yazımı kendi manevi analarıma ithaf etmek istiyorum. Siması cennetteki hurilerin yüzü kadar uhrevi, bakışları meleklerinki kadar derin, duyguları da onlar kadar duru olan, başta Hacı Nazire Sultan anneme... Suyu, toprağı, havası ötelerden getirilmiş mübarek bir zeminin gülleri gibi o kadar imrendirici, o kadar sevimli olan büyüklerimize, annelerimize ithaf eder, Rabbimin razı olduğu kulların zümresinden olmalarını ve başımızdan tek nefes dahi ayrılmamalarını niyaz ederim. Onlar da kendi annelerinden almış oldukları güzellikler ile o kadar büyüleyicidirler ki, insan dikkatle bakabilse, onlardaki cismaniyeti ve dünya ve içindekilerini aşan, hatta kendilerini de aşan bir güzelliğin bulunduğu hükmeder.

Değerli büyüğümün dediği gibi "Seven kazanır kardeşim" Rabbim herkese gerçek annelerini tanımayı ve sevmeyi nasip eylesin. Şimdi hep beraber yüzümüzü, Rasulüallah'dan sonra ilk kez varlık semasına "Lâ ilahe illâllah Muhammedun Rasulüallah" tevhidini duyuran, ilk kez cennetle müjdelenen, Allah'ın (c.c) ilk kez ismine selamını gönderdiği, Rasulüallah'la on beş yıl nübüvvetten önce, on yıl nübüvvetten sonra olmak üzere yirmi beş yıl başını aynı yastığa koyan, ilk kez Rasulüallah'ın arkasında el bağlayıp namaza duran, Nübüvvet evine dört kız, iki erkek evlat veren ve İslam'ın içinde bir mümine hanım nasıl olmalıdır sorusuna karşılık hayatıyla bizlere cevap veren, cahiliyenin Tahire'sinden, İslam'ın Kübra'sı olan, Efendimiz (s.a.v)'in ilk eşi, iman halkasının başında duran, Risalet davasına analık yapan Hz. Hatice Annemize döneceğiz.

لا اله الا الله محمد رسول الله

Hz. Hatice Annemizin kimliği bizim için çok önemlidir. Neden? Çünkü kardeşlerim, ideal Müslüman hanım nasıl olunur biz onların hayatından öğreniyoruz, ideal baba ve eş nasıl olunur, biz onların hayatlarından öğreniyoruz. Rasulüallah (s.a.v)'in bize meçhul olan ev hayatını, özel hayatını biz onlardan öğreniriz. Allah Rasulü'nün gecesini nasıl gündüz gibi imar ettiğini biz ancak annelerimizin bize aktardığı rivayetlerden öğreniriz. O zaman bize düşen görev, kendi annesini tanıyarak Peygamber Efendimiz 'in eşleri olan Mübarek Annelerimizi çok iyi tanımadır. Efendimiz (s.a.v) umumi, herkesi alakadar eden bir mesajla gönderilmiştir. Böyle bir görevle gönderilen Efendimiz (s.a.v)'in bütün işleri ve hayatı da bir kader çizgisinde ve planında olmuştur. Yani Efendimiz (s.a.v) ne Kâbe'nin bulunduğu muhitte yaratılışı ne de Peygamberliği, hiç biri rastlantı ve tesadüfi değildir. Yeryüzünde ilk kabuk bağlayan yer Mekke'dir ve Âdem (a.s)'in ilk ayak bastığı yer de Mekke ve muhitidir. Din, o topraklarda doğmuştur ve yine o topraklarda son bulacaktır. Din yayılacak, yayılacak ve yine bir canlının gezip dolaşıp tekrar yuvasına dönmesi gibi tekrar doğduğu topraklara; Mekke ve Medine'ye geri dönecek ve orda son bulacaktır. Kâbe, Rasulüallah'a hayran, Rasulüallah da Kâbe'ye hayrandır. Orası arzın göbeğidir yani bu meselelerde hep bir kaderi plan vardır.

İşte böyle umumi bir mesajla dünyaya gönderilmiş olan Rasulüallah Efendimiz (s.a.v)'in hayatında çok önemli olan bir meselenin yani evliliğinin rastlantıya verilmesi mümkün değildir. Bir tarafta Ahir Zaman Peygamberi, insan yaratılışındaki gaye olan hedef, insan-ı kâmil, diğer tarafta Efendimiz 'den on beş yaş büyük olan, daha önce iki kez evlilik yapmış, çocukları olmuş, sonra kocaları vefat etmiş, iffeti ve namusuyla herkesin gözdesi olarak 3 yıl dul olarak yaşayan Hatice binti Hüveylid. Efendimizi görünce ferasetiyle çok iyi keşfediyordu. O'nu bir emin olarak keşfetmesi, ticari niyetle dahi olsa O'nu kervanlarının başında göndermesi, gelecekte onun hanesine girmesi açısından yüksek bir fetanet ve dirayet neticesidir. Efendimiz 'in sıfatları olan sıdk, fetanet, emniyet ve ismet gibi sıfatları Efendimiz ile aynı zamanda paylaşmış, Efendimiz 'in hissesine Peygamberlik çerçevesinde düşen düşmüş. Hatice Annemize de bir siddika gibi farklı bir insan-ı kâmil olmak düşmüştür.

Bunların hiç biri rastlantı ve tesadüf değildir.

Bir insan ne kadar güçlü olursa olsun, onun dertlerini, sıkıntılarını paylaşabilecek birisinin olması onun yükünü hafifletir. Bu açıdan eş çok önemlidir. Zaten hayatın kadın-erkek olarak paylaşılması da buna matuftur. Hangi meslekte olursa olsun kişinin işini huzurla ve güvenle yapması duygu ve düşüncelerini paylaşabileceği doğru insana bağlıdır. Yüce Allah (c.c), Efendimiz (s.a.v) yanına da hayat arkadaşı olarak Hanımların en kâmil olan fetanette ve firasette zirveye çıkmış Hatice Annemizi vermiştir. Dehalar için derler, onlarda intihab yoktur. Yani bir şeyi yapacağı zaman hiç endişeye kapılmadan hemen karar verirler ve o meseleyi yerli yerine oturturlar. O mübarek validemizin tavırlarına baktığınızda da bunu görürsünüz. Burada hep kaderi bir hikmet vardır. Allah (c.c) planını yaparken; Muhammed Peygamber; Hatice de onun eşidir demiştir.

Bidayette böyle olacak, fakat sonra diğer annelerimizin inkişafı için, Aişe Validemizin ve Hafsa Validemizin aynı misyonun altına girmesi ve aynı zamanda Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer ile irtibatın sağlanması için iki insanın kızları vasıtasıyla o haneye mahrem olmaları, kapıyı çalmadan içeriye girebilmeleri, her hallerini rahatça Efendimize arz edebilmeleri için, Hz. Ebu Bekir'in kızı ile evlenmesi lazımdı. Hz. Hatice Validemiz o günlere kadar yaşasaydı, otoritesini onların üzerinde gösterecek, hissettirecekti, bir yönüyle onlarda onun gölgesinde kalacaktı. Zeytin ağacının gölgesinde bir şeyin bitmesine rıza göstermediği gibi diğer annelerimizde neşv-ü nema (büyümek, gelişmek) bulamayacaklardı. Belki O fetanetli annemiz her konuda görüşünü bildirecek ve konulara girecekti. Yine faydalı olacaktı muhakkak ama sonra başkalarının faydalanması ve çiçek açmasının önü alınacaktı. Bu yüzden de Allah (c.c) Hatice Validemizi yanına alacaktı. Bu olaylara bakıldığında Hz. Allah'ın muhteşem planını görürsünüz, bu meselelerde hiç bir rastlantı ve tesadüflük bulamazsınız. Evet, ben size uzun uzadıya Hz. Hatice Annemizin hayatını anlatmaya kalkmayacağım. Zaten onun hayatı için bir kaç sayfa denizde katre misali kalır. Ama O'nun hayatından bazı fotoğraflar sunmaya çalışacağım. Efendimiz (s.a.v) ile beraberliği on beş yıl nübüvvetten önce; on yıl da nübüvvetten sonra olmak üzere yirmi beş yıldır. Hicreti göremedi. Medine'de kurulan o büyük medeniyeti göremedi. İslam'ın o kitaları zorlayan o şanlı direnişini görememesine rağmen, Peygamber Efendimiz 'in hanesine giren, Hz. Seved' den, Hz. Mariya Validemize, Hz. Cüveyriyeden, Hz. Safiyye Annemiz'e kadar Medine'deki o günleri görmemesine rağmen Peygamber Efendimiz 'in

lisanından o annelerimiz içinde en fazla bahse konu olan isim Hz. Hatice Annemizdir. Nedendir biliyor musunuz? İlk kez varlık âlemi Kelimeyi Tevhidi Rasulüllah'tan sonra onun ağzından duydu. İlk iman eden hanım oldu. İlk namaz kılan hanım oldu. Bütün malını mülkünü Risalet davasına feda etti. O her şeyin ilki oldu.

Hatice isminin manası; erken doğan, erken dirilen, erken uyanan demektir.

Öyle rivayet edilir ki babası Huveylid, ticaret kervaniyla dönerken Şam pazarında yoldayken haber almıştır doğumunu... Doğumu beklediği tarihten iki ay erken olduğu yani yedi aylık olarak dünyaya geldiği için babası yolda ona "Hatice" ismini verir. İsmi veren de isabet bulmuştur. Erken doğması onun ilk olmasıydı aslında. Rivayetlere göre Mekke'de 556 yılında dünyaya gelmiştir. Annesi, Fatıma binti Zaidedir. Babası, Huveylid bin Esed'dir. Huveylid'in soyu Efendimiz 'in beşinci kuşak dedeleri olan Kusa'da birleşir. Annesi Fatıma binti Zaidenin soyu, yedinci kuşak dedeleri Luey'de Efendimiz ile birleşir. Bu akrabalık münasebetiyle, Hz. Hatice Annemizin diğer on iki Annemizden farklı bir hususiyeti vardır. Hz. Hatice Validemizin kendinden sonra Hale adında bir kız kardeşi olmuştur. Hale evlenip, Ebu-l As isminde erkek bir çocuğu olunca, Hz. Hatice Annemiz ilk kız çocuğu olan Zeynep Annemizi onunla evlendirmiştir. Hale Hatun, Efendimiz (s.a.v)'in hem baldızı hem de dünürüdür. Hz. Hatice Validemizin babası Huveylid, yıllar sonra Ficar Harbi'nde ölünce Hatice Annemiz yetim kalmış bir yönüyle Efendimiz ile aynı kaderi paylaşmıştır. Çok alımlı bir kız çocuğu olduğundan, her gün birileri evlenmek için talip olanlar bir hayli fazla idi. On beş yaşında iken, Ebu Hale bin Zurare ile ilk evliliğini yaptı. Bu evlilikten Hale (Haris) ve Hind isminde iki erkek çocukları oldu. Hale çocukken vefat etti; Hind büyümüş, Efendimiz evinde onunla birlikte yaşamıştı. Efendimize Peygamberlik gelince Müslüman olmuş, Efendimize Hicret emri gelince o da Medine'ye Hicret etmiştir. Efendimiz ile birlikte Bedir, Uhud gibi bütün savaşlara katılmıştır. Ta ki yer Cemel, zaman kardeş kavgası zamanı olunca, Cemel'de Hz. Ali'nin safında şehit olmuştur. En önemli güzelliklerinden birisi, bugün hadislerde bize gelen, Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in Şemalini en güzel ve detaylı olarak rivayet eden Sahabe olmasıdır. Hz. Hasan Efendimiz çok kez onun elinden tutup, Dedesinin Şemalini anlatmasını isterdi. Bu rivayeti okumak isteyenler, İbni Hacer'in El-İsabe eserinden okuyabilirler. Hz. Hatice Validemizin evliliğine geri dönecek olursak, ilk eşi Hz. Hind'in babası bir hastalıktan dolayı vefat etti.

Geride büyük bir servet bıraktı. Hz. Hatice Annemiz dul kaldı fakat taliplilerinin çok olmasından dolayı kısa süre sonra ikinci evliliğini yaptı. Mahzunoğulları'na mensup Atik bin Aziz bin Mahzun'la ikinci evliliğini yaptı. Bu evlilikten de Hind adında bir kızları oldu. Bu kızları da sonra Müslüman olmuş ve Medine'ye Hicret etmiştir.

Sonuç olarak Hz. Hatice Annemiz, Efendimiz 'den önce iki evlilik yapmış, iki eşi de vefat etmiştir. Bir nevi "Sen birisine eş olacaksın ama o eş başka eşlere benzemez, sen de onun için yaratıldın" der gibi eşlerini almıştır Allah (c.c). Bu evliliklerinden ikisi erkek üç çocuğu olmuş ve çocukları Müslüman olarak vefat etmiştir.

Hz. Hatice Validemiz dul kaldığında otuz yedi yaşında idi. Eşlerinden kalan servetle ticaret yapmaya başlamış ve Mekke'nin ileri gelenlerinden olmuştur. Üç sene evlenmemiştir. Mekke'de kimler onunla evlenmek istemedi ki. Gelenlerden biri Ebu Cehil'di. Onun dışında Ebu Süfyan, Velid bin Muğire ve daha kimler kimler... Ama her gelene hayır diyordu. Ama gelenler bilmiyordu ki O'nun nikâhı çoktan göklerde kıyılmıştı. Hz. Hatice Validemiz yıllar sonra Efendimiz (s.a.v)'le evlenince "Nasıl bizimle evlenmez de Abdulmuttalib'in yetimi Muhammed ile evlenir" diyerek kendisine kin ve düşmanlık beslemişlerdir. Yüce Allah'ın ezeli ilminde verdiği hükmün vakti gelmiştir. "Tahireler, tahirlere yaraşır".

Efendimiz (s.a.v) yirmi beş yaşında; Hz. Hatice Validemiz ise kırk yaşındadır. Tüm cihanın beklediği teklifi Hz. Hatice Validemiz, feraseti ile keşfettiği arkadaşı Nefise binti Münye ile gönderir. Teklif kabul edildikten sonra bütün cihan bu habere sevinecektir. Ve Ehli Beyt'in yuvası bir akşam vakti kurulmuş olacaktır. Nikahları Hz. Hatice Validemizin amca oğlu, zamanının alimi Varaka bin Nevfel tarafından kıyılacaktır. Evlilik tarihleri Efendimiz 'in Peygamberliğinden on beş yıl önce, Miladi 595 yılında olmuştu. Hz. Peygamber ile evlendikten sonra O'ndan yaşça büyük olmasına rağmen, O'na büyük bir itaatle ve derin bir muhabbetle bağlandı. Hz. Peygamber'e her zaman destek oldu. Nübüvvetten önce on beş yıl boyunca Rasulüllah'ın her isteğine karşılık "anam babam sana feda olsun" cümlesini ilk kullanan olarak tüm isteklerini yerine getirmiştir. Bir rivayete göre Ebu Talib, Peygamber Efendimiz (s.a.v) ile Hz. Hatice Validemizin evliliklerinin ilk günlerinde biraz endişelenir zira Hz. Hatice zengin ve soylu bir kadın, yeğeni ise fakir ve O'na göre çok gençtir. "Acaba zenginlikten dolayı Hz. Hatice yeğenimi eziliyor mu?" diye düşünerek Neba ismindeki hizmetlisini

gönderir ve der ki: "Git bak bakalım yeğenimin durumu nasıl, ikisinin arasındaki ilişki nasıl? Sonra gel ve bütün gördüklerini bana anlat" der. Neba gider ve misafir olarak fark ettirmeden ev hallerini inceler. Geri geldiğinde Neba'nın yüzünde büyük bir tebessüm vardır ve anlatmaya başlar; "Hayatımda böyle bir evlilik görmedim, her kapı çalışından beraber kalkıyorlar kapıya, her konuda ortak karar alıyorlar ve Muhammed (s.a.v) ne zaman bir şey istese, Hatice'nin ağzında tek bir kelime oluyor; "Anam babam sana feda olsun".

O günlerde o coğrafyada çok evlilik çok yaygın bir durumdu. Nisa Suresi'ndeki ilgili ayet indiği zaman siz zannediyor musunuz ki Arapların erkekleri o ayetten memnun oldular. Hayır, tam tersine üzüldüler. Çünkü ayet dörde kadar evlenin demiyor, 'dörde kadar evlenebilirsiniz' diyordu. Bu ayeti tam anlamayanlar ileri geri konuşuyorlardı. Bu ayet, o gün çok evliliğin normal olduğu coğrafyada evliliğe sınır getiriyor, 'dörde kadar evlenebilirsiniz' diyordu. Evliliklerinin beşinci senesinde Hz. Hatice Validemiz, evliliklerine vesile olan Nefise binti Münye'yi Rasulüllah'a elçi göndererek "Canım arkadaşım, Efendime git ve benden başka biriyle evlenmek istiyorsa şayet benim tarafımdan izinli olduğunu, rahatça evlenebileceğini ona söyle" diyordu. Nefise Hatun, Hz. Hatice Validemizin sözlerini Rasulüllah'a ilettilğinde, Efendimiz (s.a.v) tek kelime ile cevap veriyordu: "Hatice'min üzerine başka bir kadın asla..." Çünkü Rasulüllah'da O'nun yeri bambaşkaydı. Vefatından sonra bile diğer hanımlarının kızmaları, kıskanmaları uğruna, Hz. Hatice Validemizden çokça bahsetmiş, O'nu sık sık anmıştır. Hz. Hatice'nin yokluğunda Hicretin ikinci yılı, iman ile küfrün savaşı Bedir... O gün yetmiş müşrik öldürülmüş ve yetmiş de esir alınmıştı. Esirlerin içinde Zeynep Validemizin eşi, Efendimiz 'in damadı Ebu-l As da vardır. Hz. Zeynep, Hatice annemizin en büyük kızı, eşini kurtarmak için boynundaki gerdanlığı fide olarak gönderir Medine'ye. O gerdanlığın bir hikâyesi vardır. Daha Hatice Validemiz doğmadan önce, doğumu yaklaştığında babası Huveylid, Şam pazarından doğum hediyesi olarak almıştır o gerdanlığı. O gerdanlık, ta ki Hz. Zeynep Validemiz evleninceye kadar Hz. Hatice Validemizin boynunda kalmış, düğünde O'na düğün hediyesi olarak takmıştır. İşte şimdi o gerdanlık Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in huzuruna

gelmiştir. Efendimiz o gerdanlığı görünce gözleri dolar, Hatice'li yıllar aklına gelir ve der ki: "Gerdanlığı sahibine geri gönderseniz de, Ebu-l As'ı serbest bırakmanız olmaz mı?" Sahabeler hemen emri yerine getirirler ve gerdanlığı sahibine geri gönderip Ebu'l As'ı da şartlı olarak serbest bırakırlar. İşte Hz. Hatice Validemizden geriye kalan bu gerdanlık bile çok önemliydi ve bu kadar çok seviyordu Efendimiz (s.a.v) O'nu. Çünkü O, O'na karşı çok vefalıydı.

Rasul-ü Ekrem Efendimiz (s.a.v)'in üçü erkek, dördü kız olmak üzere yedi çocuğu olmuştur. Çocuklarının isimleri sırasıyla Kasım, Zeynep, Rukayye, Ümmü Külsüm, Fatıma, Abdullah ve İbrahim'dir. Bu yedi çocuğunun altısı Hz. Hatice'den, yedincisi (İbrahim) ise Mısırlı Mariye'den idi. Efendimiz (s.a.v)'in Hz. Fatıma Annemiz hariç tüm çocukları kendinden önce vefat etmiştir. Hz. Fatıma Rasulüallah'tan altı ay sonra vefat edecektir.

Rasulüallah (s.a.v) 35 yaşındadır, sosyal hayatın içinde olan, ticaretle uğraşan Efendimiz (s.a.v) birden yalnızlığı sevmeye başlamıştır. 35 yaşından 38 yaşına kadar üç yılın üç ayını, Arapların "ramat" dediği ramazan aylarını orada geçirmiştir. 38-40 yaş arasında da yaklaşık 9 ayını Nur Dağı'ndaki Hira Mağarası'nda geçirmiştir. Bu süreçte Hz. Hatice Validemiz hiçbir problem çıkarmamış, Rasulüallah'ın orada geçirdiği süre boyunca yemeklerini bizzat götürmüştür. Efendimiz (s.a.v) O'nun geldiğini görünce "Haticem yorulmasın" deyip, Hira Mağarası'ndan inip O'nu yolda karşılamıştır. Bugün Mekke'de İcabe Mescidi diye bilinen mekânda oturmuşlar, sohbet etmişler, bazen orada gecelemişlerdir. İşte o günlerin birindedir Cebrail'in O'na gelişi. Tarihler Miladi 610'u göstermektedir. Aylardan Ramazan, gecelerden ise Kadir Gecesi. Cebrail (a.s)

ile konuşmaya başlayınca, semanın emini olan Cibril-i emîn, arzın emini olan Muhammed-ül Emin'e en büyük emniyetin ve güvenin kaynağı olan ilk beş ayeti getirince Efendimiz bir şok yaşayacaktır. O anda Rasulüallah'ın algılaması açısından mazuriyet diyebilirsiniz, isterseniz vahyin ağırlığı açısından mazhariyet diyebilirsiniz. Düşünsenize, Cebrail bir anda karşınıza dikilse belki aklınızı yitirirsiniz, cin mi çarptı b a n a n e

oluyor dersiniz. Cebrail (a.s) Rasulüallah (s.a.v)'i birden kucaklamıştı.

Çıktı Hira'dan Rasulüallah, aşağı doğru iniyordu Nur Dağı'ndan. Ayaklarının altında halı gibi yayılıyordu Nur Dağı. Taşlar, kayalar selam veriyordu; "Esselemu aleyke ya Rasulallah!" diyorlardı. Bu olaya dayanmak çok zordu. Bir liman gerekiyordu Peygamber'e, bu limana vardığında sahili selamet olacak sakinleşecekti. Hira'dan aşağı inerken, O'nu bekleyen dört limanın dört kapısı vardı aslında. Birincisi; amcası Ebu Talib, 80 yaşında, hep arkasında olmuş lakin Rasulüallah (s.a.v) oraya gitmiyor. İkincisi; yirmi yıllık samimi bir dostluk, yedikleri ayrı gitmemiş Ebu Bekir (r.a) var, sadık bir dost lakin oraya da gitmiyor. Üçüncüsü; bir din âlimi olan Varaka bin Nevfel var. Süryanice metinleri Arapça 'ya çevirebilen, İncil ve Tevrat'ı çok iyi bilen bir alim fakat Rasulüallah (s.a.v) oraya da gitmiyor. Dördüncü yer ise Rasulüallah'ın hanımının yanı, yani sahili selamet olan Hz. Hatice'nin yanına gidecek Efendimiz (s.a.v).

Efendimiz (s.a.v) eve geldiğinde titriyordu ve ağzında tek bir kelime vardı: "Beni örtün, beni örtün". Hatice Annemize baktığımızda tek bir soru bile etmemiştir. İşte "Sana ne oldu, gittin oralara tek başına, hasta oldun geldin" vb. Hiçbir şey sormamış, sadece Rasulüallah'ın istediği şeyi yapmış, üzerini örtmüştür. Hatice Validemiz orada en ufak bir soru sorup, yorum yapsaydı eğer Efendimiz "in dünyası yıkılacaktı, yapılacak olan şeyler yapılamayacaktı. Peki, ne oldu, dakikalar saatler sonra, Rasulüallah kendisine gelince başına gelenleri anlattı. Hatice Annemizin ağzından dökülen kelimeler, tıpkı 3.500 sene önce Hz. Hacer Validemiz, Hz. İbrahim (a.s) tarafından Mekke'de bırakıldığında dediği gibi olacaktı. "Allah seni zayıf etmeyecek. Ya Muhammed! Allah seni terk etmez. Allah seni zayıf etmez, zira sen akrabayı gözetirsin, düşkünlerin elinden tutarsın, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılar, dul ve yetimi sahiplenirsin, emanete ihanet etmezsin. Allah seni kötü bir şeye maruz bırakmaz" diyordu Hz. Hatice Validemiz (r.a). Sonra O'nu, iyice yatışması için bilgin bir zat olan amcaoğlu Varaka bin Nevfel'e götürmüştü.

Hz. Hatice Validemiz görevinde Peygamber Efendimiz "in yardımcısı oldu. O, Allah'a ve Rasulü'ne iman edip, Rasul'ün Allah'tan getirdiği şeyleri doğrulayan ilk kimseydi. Allah O'nunla elçisinin işlerini kolaylaştırıyordu. Peygamber Efendimiz (s.a.v) hayatı boyunca ondan inkâr ve yalanlama sözleri ile kendisini üzecek türden hoşuna gitmeyecek hiçbir şey işitmedi. Bilakis Hz. Hatice Annemiz, Efendimiz "in dışarıda karşılaştığı alay, hakaret

ve işkence gibi birçok eziyete maruz kalıp eve her geldiğinde, O'nun sebatını arttırmak, davet yükünü hafifletmek, O'nu tasdik etmek ve insanlara karşı vazifesini kolaylaştırmak için O'nu teselli edip destekliyor ve böylece sıkıntılarını gideriyordu. Burada Allah, ilk destek olarak Hatice Annemizle ilk destek olarak mazhariyetini gösteriyordu.

Ebu Talib'in vefatından üç gün gibi kısa bir zaman sonra, Efendimiz 'in (s.a.v) pak zevcesi Hz. Hatice'de bi'setin onuncu yılı Ramazan ayında, 65 yaşında iken fani dünyadan ebedi aleme göç etti. Ebu Talib'in de bu yıl vefat etmesiyle birlikte bu yıla hüzün yılı denilmiştir. Namazını bizzat Rasul-ü Kibriya Efendimiz kıldırıyor ve Hacun Kabristanı'na defnedilirken gözlerinde yaş, onu örten kara toprağı uzun uzun seyretti.

Ardarda vuku bulan bu acı hadiseler, Nebiyyi Muhterem Efendimize pek ziyade hüzün ve elem verdi. Çünkü Hz. Hatice teslimiyeti, itaati, kalbinin rikkati, vefakârlığı, şefkati, imanının kuvveti, sadakat ve faziletiyle, onun yeryüzünde en büyük destek ve tecellicisi idi. Herkes düşman iken, Risalet'ini ilk defa o tasdik etmişti. Herkes ondan uzaklaşıp kaçarken O, kendisine kalbini açmış ve muhabbetini rikkatli kalbine gömmüştü. En sıkıntılı zamanlarında tek teselli kaynağı olmuştu.

Allah Rasulü yirmi beş yıllık hayat arkadaşını, yar ve yardımcısını, o günün insanına da bu günün insanına da elini semaya kaldırarak şöyle açıklayacaktı: "Semanın en hayırlı hanımı İsa'nın Annesi Meryem, yeryüzünün en hayırlı hanımı ise Hatice'dir." Yine Efendimiz bir gün "Hanımlar âleminin en hayırlıları şu dört hanımdır: İmran'ın kızı Meryem, Huveylid'in kızı Hatice, Muhammed'in kızı Fatıma ve Firavun'un hanımı Asiye" (Buhari, Ehadi'si'l Enbiya, 27; Tirmizi, 3878)

Hz. Hatice Validemizin değerini ve kıymetini anlayabileceğimiz birkaç numune bunlar. Onun ne kadar kıymetli olduğunu ifade eden daha nice farklı rivayetler vardır. Hatice Validemizin yaşadığı hayat tek cümle ile "Peygamber evine nasıl hanım, sultan olunur?" sorusunun cevabı niteliğindedir. Hz. Hatice Annemizin hayatının her karesi, bu günün dünyasında yaşayan kadın - erkek herkese çok önemli mesajlar vermektedir. Bu mesajlardan beş tanesini paylaşarak yazımızı nihayete erdirelim.

Nedir bu mesajlar:

1 – Zaman ve mekan her ne kadar iffet perdesini aralayıp, edebi ve hayâyı hayatın dışına itse de, sen çağın Hatice'si ol ki, tahire kalıp, tahir olan biri ile yastığını birleştirebilirsin.

2 – Muhabbet evliliğin en önemli ağıdı ve işin olmazsa olmazıdır. Bundan dolayı onu her daim canlı tutmalısın. Böyle yap ki, gerçek manada sevdiğin için sevebilesin.

3 – Vefa, unutmamak, unutturmamaktır. Sevmek, sevdiğinin sevdiğini de sevmektir. Bir ömür sevdiğinin yolundan yürümektir. Öyleyse menfaati değil, merhameti işin temeli olarak edin ki, vefalı olabilesin, vefalı kalabilesin.

4 – Eşine karşı güven duymak, onun da sana karşı güven duymasını sağlayacaktır. Eşine ve yaptığı işine saygılı ol, güven duy, alakalı ol. Böyle davran ki, başa bir şey geldiğinde, ilk gelinen liman sen olabilesin.

5 – Hatice gibi hanımlar bekleyen erkekler, Muhammedi ahlakı kuşanmış erkekler bekleyen hanımlar, bu iş beklemele olmaz; yaşamakla olur. Yaşa ki, bulabilesin.

Hayatını hayat, ahlakını ahlak, vefasını vefa, fedakârlığını fedakârlık ve iffetini iffet olarak edinme duası ile...

BİR TEFEKKÜR, BİN TEZEKKÜR

Bizlere verdiği akıl nimetiyle, Yüce Zat'ını anlamamızı ve yine verdiği bütün nimetleriyle de hikmetlerini tefekkür edebilme lütfunu bahşeyleyen Cenab-ı Zül-Celal'e sonsuz hamdü senalar olsun.

Ve ümmeti olmakla "kardeşlerim" hitabına mazhar eyleyen, Sünnet-i Seniyyesi'ne hakkıyla tabi olanların Şefaati Uzmasına nail olacağını müjdeleyen sonsuz rahmet ve şefaati elçisi gönüller sultanı Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed Mustafa (s.a.v)'e salat-ü selam olsun. Ve yolundan giden Ümmet-i Necibe'sine selam olsun.

Acaba tefekküre mi vakit ayırmalıyız, yoksa vaktimizi tefekküre mi?

Tefekküre vesile olan bu soruyla acaba Ulu Mevla'mızın nimetlerini, hikmetlerini ve bahşettiği her şeyi, ne derece düşünmeye vakit ayırıyoruz. Her şeye hikmet penceresinden bakan Allah-u Teâla'nın sevgili kullarını ne derece örnek alıyoruz. "Hikmetinden sual olunmaz" sözüyle tefekkür bineğini asla terk etmeyen ve hayatlarının her zerreğinde hikmeti arayan O Mübarek Zat'ları ne derece anlayabiliyoruz. Bu yazımızda da tefekkür deryasına yelken açtıran Mübarek Evliyullah'ın kissalarına yer verip, gerekli hisseleri birlikte almaya çalışacağız.

Mevla'm, verdiği nimetlerine hakkıyla şükredebilmeyi ve hikmetlerini de hakkıyla anlayabilmeyi nasip ve müyesser eylesin. Âmin.

Bende de derter var türlü türlü Dosta olan özlem geçmiyor bir türlü

Cüneyd-i Bağdadi Hazretleri'ne,

- Tasavvuf nedir? diye sordular.
- Bilmiyorum dedi ve şöyle devam etti: "Keremli bir kavim içinde, keremli bir zamanda, keremli bir kişiden, keremlinin izhar ettiği, kerem ahlakı..."
Başka bir zaman yine sordular:
- Tasavvuf nedir?
- Allah-u Teâla'nın seni, sende öldürmesi ve yine kendisiyle ihya etmesidir.

★ **Mevla'm, fena fillah makamına ulaşan zatların zümresine bizleri dahil eylesin. Onların hatırına versin. Âmin.**

Birisi Cüneyd-i Bağdadi Hz. 'ne sordu: "Gözümü haramdan sakınmaya ne şekilde muvaffak olurum?" Buyurdular ki: "Bakıcının sana bakışının, senin bakılacağı olan bakışından daha evvel olduğunu bilmekleğinle".

★ Her şeyi gören, her sözü duyan, her hareketi takip eden Allah-u Teâla Hazretleri insanı kendi haline bırakmamıştır. İnsan nerede olsa, nereye gitse, Allah-u Teâla'nın gözetmesindedir ve her halimizden haberdardır.

Abdullah Belyani Hazretleri buyurdular ki: "Derişlik ne namazda, ne oruçta, ne de geceleri uyanık kalmaktadır. Bunların hepsi kulluk icabı..."

Derişlik incinmemektir. Bunu yapabilirsen erersin.

★ Mevla'm hem incinmemeyi hem de incitmemeyi bizlere nasip eylesin. Âmin.

Çeşm-i insaf kadar kâmile mizan olamaz.

Kişi noksanını bilmek kadar irfan olamaz

Bursalı Talip

İsmail Ata Hazretleri bir dervişe nasihat ediyordu.

- Ey derviş! Seninle tarikat kardeşi olduk. Bizden bir öğüt kabul et!
"Bu dünyayı bir hayal perdesi diye al. Ve kendinle Hak'tan başkasını yok bil. Ve o kadar zikre düş ki, Tevhid galip gelsin. Ve sen de çık. Yalnız HAK kalsın..."

Aklın vardır diye söyler tabieler Lokman Hekim kadar bilsen ne fayda Son nefeste söylemezse bu diller Bülbül gibi dilin olsa ne fayda...

Bir Şair

Dörtlükte zikredilen Lokman Hekim'den tavsiyelerle sözlerimize nihayet verelim.

Kıyamete kadar Baki hikmet dolu tavsiyeler:

- 1 - Namazda kalbi muhafaza ediniz.
- 2 - Sofrada mideyi muhafaza ediniz.
- 3 - Dışarıda gözü muhafaza ediniz.
- 4 - Sohbetinde dili muhafaza ediniz.
- 5 - Daima ölümü hatırlayınız.
- 6 - Daima Allah'ı hatırlayınız.
- 7 - Yaptığınız iyilikleri hemen unutunuz.
- 8 - Yaptığınız kötülükleri hemen unutunuz.

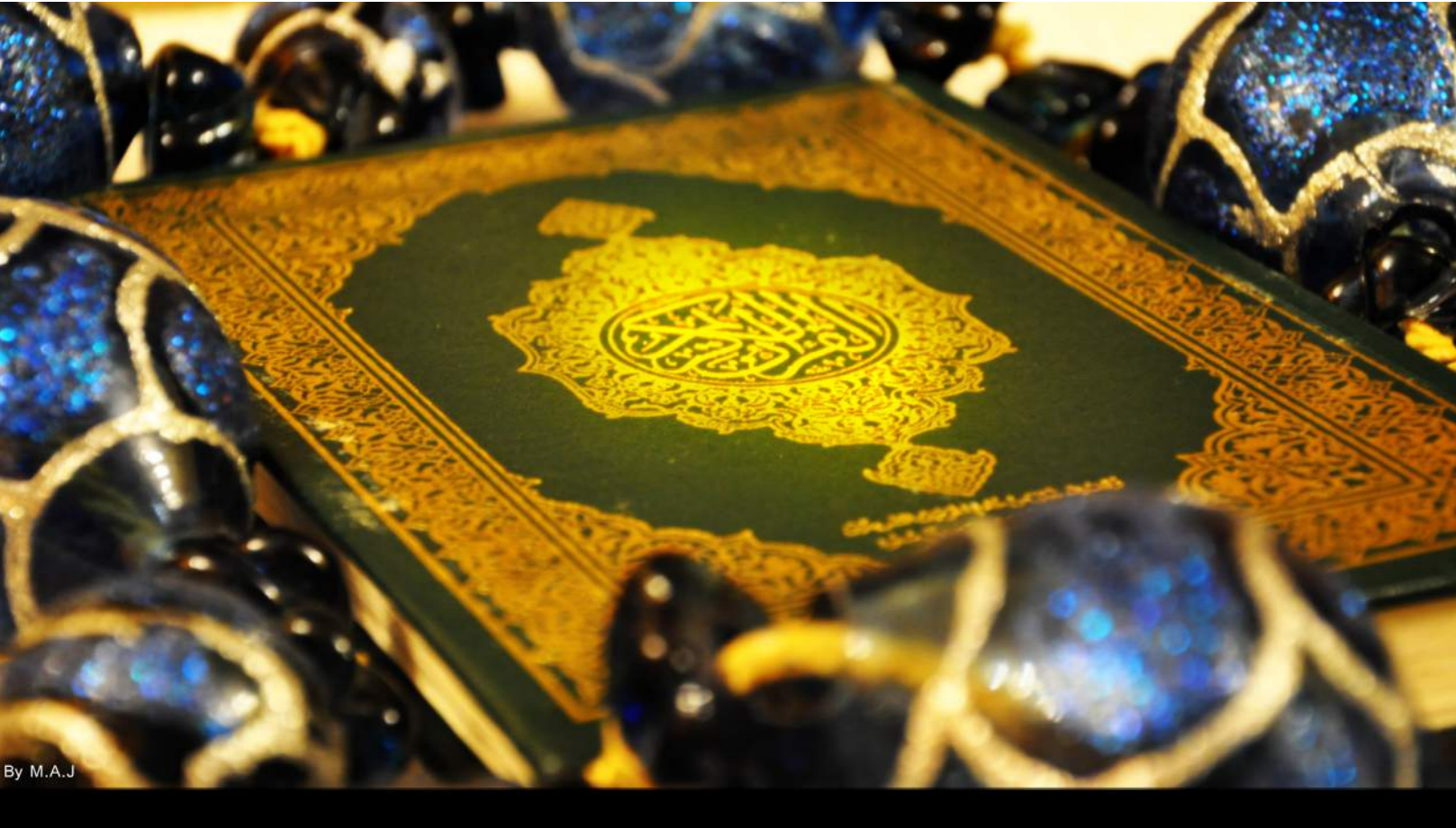
★ Mevla'm, bu güzel nasihatleri hakkıyla tutabilmeyi cümlemize nasip eylesin. Âmin

Efendim, bir tefekkür vaktine kadar hayırlı tefekkürler.

Vesselam...

CİBRİL HADİSİ

By M.A.J

Ömer bin Hattab (r.a) şöyle dedi: "Bir gün Rasulullah'ın yanında bulunduğumuz sırada elbisesi beyaz mı beyaz, saçları siyah mı siyah, yoldan gelmiş bir hali olmayan ve içimizden kimsenin tanımadığı bir adam çıkageldi. Peygamber (s.a.v)'in yanına sokuldu, önüne oturdu, dizlerini Peygamberin dizlerine dayadı. Ellerini de uylukları üzerine koydu ve: "Ey Muhammed! Bana İslam'ı anlat" dedi.

Rasulullah (s.a.v): "İslam; Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in de Allah'ın Rasulü olduğuna şehadet etmen, namazı dosdoğru kılman, zekâtı (tastamam) vermen, Ramazan orucunu (eksiksiz) tutman ve gücün

yeterse Kâbe'yi ziyaret (hac) etmendir" buyurdu.

Adam: "Doğru söyledin" dedi.

Onun hem sorup hem de tasdik etmesi tuhafımıza gitti.

Adam: "Bana iman anlat" dedi.

Rasulullah (s.a.v): Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve ahiret gününe inanman, bir de kadere, hayrına ve şerrine inanmandır" buyurdu.

Adam yine: "Doğru söyledin" diyerek tasdik etti. "Peki, ihsan nedir? Onu da anlat" dedi.

Rasulullah (s.a.v): "İhsan, Allah'a O'nu görüyormuşsun gibi kulluk etmendir. Sen onu görmüyorsan da, o seni mutlaka görüyor" buyurdu.

Adam yine: "Doğru söyledin" dedi. Sonra da: "Kıyamet ne zaman kopacak" diye sordu:

Rasulullah (s.a.v): "Kendisine soru yöneltilen (ben), bu konuda sorandan (sen) daha bilgili değildir." Cevabını verdi.

Sonra adam: "O halde alametlerini söyle" dedi.

Rasulullah (s.a.v): "Annelerin, kendilerine cariye muamelesi yapacak çocuklar doğurması, yalın ayak, başı kabak, çıplak koyun çobanlarının yüksek ve mükemmel binalarda birbiriyle yarışmalarıdır" buyurdu.

Adam (sessizce) çekip gitti. Ben bir süre öylece kalakaldım.

Daha sonra Rasulullah (s.a.v): "Ey Ömer, soru soran kişi kimdi biliyor musun" buyurdu.

Ben (Hz. Ömer): "Allah ve Rasulü bilir" dedim.

Rasulullah (s.a.v): "O, Cebrail'di. Size dininizi öğretmeye geldi" buyurdu.

(Müslim, İman 1,5. Ayrıca bk. Buhari, İman 37; Tirmizi, İman,4 Ebu Davud 16;Nesai, Mevakit 6; İbn-i Mace, Mukaddime,9 –Riyadussalihin-imam-ı nevevi)

Efendimizin buyurmuş oldukları bu hadis-i şerif, Cibril hadisi diye bilinmektedir. Aynı zamanda Mura-kebe ve iman hadisi diye de adlandırılmıştır. Bizler bu hadisimizin "İhsan nedir?" kısmı üzerinde duracağız.

Ne kadar derin bir mana buyurmuş iki Cihan Serveri: "Allah'a O'nu görüyormuşsun gibi ibadet etmendir. Çünkü sen onu görmüyorsan da, o seni muhakkak görür" İhsan bir manasıyla takva, bir başka ifadeyle kulun, Rabbisinin sürekli olarak kendisini gördüğü şuuruyla yaşamasıdır.

Müslümanın, Rabb-ul Âlemin'in kurbietini (yakınlığını) hissettiği nispette hayırlı amelleri artar, şer işleri azalır. Çünkü yakınlığını hissetmesi; sürekli Rabbinin gözetimi, nazarı altında olduğunu bilmesidir. Bu hissiyatla Rabbisine daha da yakınlık duyar. Muttaki bir kul olur.

Peki, bizler Rabbimizin nazarı altında olduğumuzu ve takva çizgimizi nasıl yakalayacağız?

İmam Gazali (r.a) 'Mükaşefetü'l-Kulub2 adlı eserinde, büyük ahlâk ve fıkıh âlimi Ebu Leys es-Semerkandî'den rivayette 'Takva' (Allah korkusu ile günahlardan sakınmak) hakkında şunları anlatıyor.

Allah korkusunun, yedi alâmeti vardır:

1- Birinci alâmet dilde belirir: Allah korkusu taşıyan kul, dilini yalandan, dedikodudan, koğuculuktan, iftiradan ve boş konuşmaktan alıkor, bunlar yerine onu zikirle, Kur'an okumakla ve ilmî konuşmalarla meşgûl eder.

2- İkinci alâmet kalpte belirir: Allah korkusu taşıyan kul, başkalarına karşı kalbinde düşmanlık, iftira ve kıskançlık barındırmaz. Çünkü kıskançlık, iyilikleri mahveder. **Nitekim Peygamber'imiz (s.a.v) şöyle buyurur:** "Ateş odunu nasıl yerse (yakarsa), kıskançlık da iyilikleri öyle yer".

Bilesin ki kıskançlık, kalp hastalıklarının başlıcalarından biridir ve bu hastalıklar da ancak ilimle ve iyi ameller işleyerek tedavi edilebilir.

3- Üçüncü alâmet gözde belirir: Allah korkusu taşıyan kul, haram olan hiç bir şeye bakmaz. Dünyaya aç ve muhteris gözlerle değil, ibret almak amacı ile bakar. Helâl olmayan şeylerden bakışlarını uzak tutar.

Nitekim Peygamber'imiz (s.a.v) şöyle buyurur: "Kim gözünü haramla doldurursa, Allah da onun gözünü kıyamet günü ateşle doldurur."

4- Dördüncü alâmet karında belirir: Allah korkusu taşıyan kul, karnına haram lokma sokmaz, çünkü haram lokma yemek, büyük günahlardan biridir.

5- Beşinci alâmet ellerde belirir: Allah korkusu taşıyan kimse, ellerini harama değil; Allah'ın rızasına uygun şeylere doğru uzatır. **Nitekim Kâ'b'ul Ahbar (r.a.)'ın şöyle dediği rivayet edilir:** "Allah-u Teâla, her bir bölümü yetmiş bin gözlü, yetmiş bin bölümü olan yakuttan yapılmış bir köşk yaratmıştır. Kıyamet günü bu köşke ancak önterine çıkan haram şeylerden Allah korkusu ile uzak duranlar girebileceklerdir."

6- Altıncı alâmet ayaklarda belirir: Allah korkusu taşıyan kimse, günah işlemeye değil; Allah'ın emrine uygun ve O'nun rızasını kazandıracak işlere doğru yürür, âlimlerle ve iyi amel işleyenlerle buluşmak gayesi ile adım atar.

7- Yedinci alâmet amelde belirir: Allah korkusu taşıyan kimse, ibadetini sırf Allah rızası için yapar,

riyadan ve münafıklıktan kaçınır, böylelikle Allah'ın haklarında şöyle buyurduğu kimselerden biri olur: "Rabb'inin katında Ahiret, günahlardan korkanlar içindir" (Zuhruf, 35). Böyleleri için Allah (c.c) başka bir ayette şöyle buyurur: "Günahlardan sakınanlar, hiç şüphesiz, cennetlerde ve pınarlar(ın başların) dadırlar." (Zariyat, 15)

Başka bir âyette de şöyle buyruluyor: "Günahlardan sakınanlar cennet ve nimetler içindedirler." (Tur, 17) Diğer bir âyette de şöyle buyrulur: "Günahlardan sakınanlar emin bir makamdadırlar." (Duhan, 51) Bu âyetlere bakınca, neredeyse Allah-u Teâla'nın, "Bu kimseler Kıyamet günü cehennemden kurtulurlar" diye buyurduğu görülür.

Müminin korku ile ümit arasında bulunması gerekir. Buna göre bir yandan ümit kesmeksizin Allah'ın rahmetini beklerken diğer yandan ibadet hali içinde çirkin hareketlerden vazgeçerek Allah'a tevbe eder.

Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurur: "Sakın Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin." (Zümer, 53)

Şâmil İslam Ansiklopedisinden:

Takva korkmak, sakınmak, Allah korkusuyla günahattan kaçınmak, Allah'ın emir ve yasaklarına uymaya titizlik göstermek. Allah'ın himâyesine girmek, emrini tutup azabından korunmak anlamında Kur'anî bir terimdir. Bu şekilde titiz davranan insana, "muttaki" denir. (Rağib el-İsfahânî, el-Müfredât)

Kur'an'da takva üç mertebede ifade buyrulmuştur:

1- Ebedî olarak Cehennem azabında kalmamak için, imân edip şirkten korunmak. Bu hususla ilgili bir ayetin meâli şöyledir: "O zaman inkâr edenler, kalplerine taassubu, câhilliyet taassubunu yerleştirmişlerdi. Allah da elçisine ve müminlere sükûnet ve güvenini indirdi. Onları takvâ sözü üzerinde durdurdu. Zâten onlar buna pek lâıyk kimselerdi. Allah her şeyi bilendir" (el-Fetih, 48/26).

2- Büyük günahlardan kaçınmak, küçük günahları tekrar tekrar işlemekten uzak durmak ve farzları edâ etmek. Bu husustaki bir ayetin meâli de şöyledir: "O (peygamberlerin gönderildiği) ülkelerin halkı, inansalar ve takva ile hareket edip (Allah'ın azabından) korunsalardı, elbette onların üstüne gökten ve yerden nice bereket (ve bolluk kapılarını) açardı. Fakat yalanladılar. Biz de ka-

zınmakta oldukları kötülükler yüzünden onları yakalayverdik" (el-A'raf, 7/96).

3- Bütün benliği ile Allah'a dönmek ve insanı Allah'tan alıkoyan her şeyden uzak durmak. Hakiki takva budur ve Kur'an'da, inanan insanlardan bu takvaya sahip olmaları istenmektedir: "Ey imân edenler! Allah'tan, O'na yaraşır şekilde korkun ve ancak Müslümanlar olarak can verin" (Âli İmran, 3/102). Bu ayetin açıklaması mahiyetinde olan diğer bir ayetin meâli şöyledir: "O halde gücünüzün yettiği kadar Allah'tan korkun. Dinleyin, itâat edin, kendi iyiliğinize olarak harcayın. Kim nefsinin cimriliğinden kurtulursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir" (et-Teğabun, 64/16), (el-Beydâvî, Envaru't-Tenzîl ve Esrânu't-Te'vîl, Mısır, 1955, 1, 6).

Kur'an'da takvayı över mahiyette daha çok ayet vardır.

Bunlardan bazılarının meâli şöyledir:

"Kim takva sahibi olur (Allah'tan korkar) sa, Allah ona bir çıkış yolu ihsan eder ve ona beklemediği yerden rızık verir. Kim Allah'a güvenirse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah; emrini yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü koymuştur" (et-Talak, 65/2,3).

Hz. Muhammed (s.a.v) dualarında Yüce Allah'tan çeşitli nimetleri talep ederken, takvayı da istemiştir ve bu şekilde dua etmesiyle, takvanın önemine ifade etmiştir. (Muhammed b. Allan es-Siddîkî, Delîlu'l-Falihin li turuki Riyazi's-Salihin, Mısır 1971, I, 252).

İnsanlar, Hz. Âdem ve Havva'dan çoğalmaları veya her biri bir anne ve babadan doğmaları itibarıyla yaratılıştaki eşittirler. Bu açıdan soy ve soplaları övünmeleri yersizdir. Çünkü gerçek ve yegâne üstünlük takva üstünlüğüdür.

Kur'an bu takva üstünlüğünü şöyle ifade eder: "Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli ve en üstün olanınız, takva bakımından en üstün olanınız (Allah'tan en çok korkanınız)dır. Şüphesiz Allah bilendir. Her şeyden haberi olandır" (el-Hucurât, 49/13).

Hz. Muhammed (s.a.v) de veda hutbesinde aynı durumu şöyle izah etmiştir: "Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız birdir. Hepiniz Âdem'densiniz

ve Âdem de topraktandır. Allah'ın yanında en üstün olanınız; takvası en fazla olanınızdır. Araplarla Arab olmayanların birbirine karşı üstünlüğü ancak takva iledir" (Ahmed Zeki Safve, Cemheretu Hutebi'l-Arab, Mısır 1962, I, 157).

Başka bir hadiste de Resulullah (s.a.v): "Arabın Arab olmayana hiç bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takva iledir" (Ahmed b. Hanbel, V, 411) diyerek, bu hususu teyit etmiştir.

Hz. Muhammed (s.a.v)'in takva hakkında söylediği diğer bazı hadisler de şöyledir:

"Allah'a karşı takva sahibi olmanızı tavsiye ederim" (Ebu Davûd, Sünen, 5; Tirmizi, İlim, 16; Ahmed b. Hanbel, II, 325). "İnsanın Cennete girmesine en çok sebep olan şey, onun Allah'a karşı duyduğu takvasıdır" (Ahmed b. Hanbel, II, 392, 442).

Ebu Hureyre'nin naklettiğine göre Resulullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Birbirinize hased etmeyin. Kendiniz almak istemediğiniz halde diğerini zarara sokmak için bir malı medh edip fiyatını artırma yarışına kalkışmayın. Birbirinize buğz etmeyin. Birbirinize yüz çevirip arka dönmeyin. Sizden bazıınız diğer bazıınızın alış verişini üzerine alış verişe girişmesin. Ey Allah'ın kulları! Birbirinizle kardeş olunuz. Müslüman Müslümanın kardeşidir. Müslüman Müslüman'a zulmetmez. Yardıma muhtaç olduğu zaman da onu yalnız ve yardımcısız bırakmaz. Onu hor ve hakir görmez. Takva işte budur. "Resulullah (s.a.v) "takva işte budur." sözünü üç defâ tekrarlamış ve her seferinde de eli ile göğsüne işaret etmiştir (Müslim, Birr, 32; Tirmiz, Birr, 18; Ahmed b. Hanbel, II, 325).

Hz. Muhammed (s.a.v) burada takvanın çok geniş bir mana ifade ettiğini ve bunun da kalbe dayanan manevî bir duygu ile olduğunu ifade etmiştir.

Hz. Ömer (r.a)'de takva için şöyle buyurmuştur: "Müminin keremi, takvasıdır" (Muvatta, Cihâd, 35).

Takva, Yüce Allah'ın inanan kulları için işaret buyurduğu bir toplanma ve yardımlaşma noktasıdır. **Kur'an'da:** "İyilik ve takvada yardımlaşın. Günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın" (el-Mâide, 5/2) diyerek, takvanın İslâm'daki yerini göstermiştir.

Risale-i Nur'dan:

Bugünlerde Kur'an-ı Hakîm'in nazarında imandan sonra en ziyade esas tutulan takva ve amel-i sâlih esaslarını düşündüm. Takva, menhiyattan (yasaklardan) ve günahlardan içtinab etmek (sakınmak); ve amel-i sâlih, emir dairesinde hareket

ve hayrat kazanmaktır. Her zaman def'-i şer, celb-i nef'a racih (şerleri def etmek, hayır işlemekten öncelikli) olmakla beraber; bu tahribat (manevi yıkım) ve sefahet (günahlar) ve cazibedar hevesat zamanında bu takva olan def'-i mefasid ve terk-i kebair (bozucu şeyleri def ve büyük günahları terk) üss-ül esas (ana temel) olup, büyük bir rüchaniyet kesbetmiş (kazanmış).

Bu zamanda tahribat ve menfî cereyan dehşetlendiği için, takva bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzlarını yapan, kebireleri (büyük günahları) işlemeyen, kurtulur. Böyle kebir-i azîme içinde amel-i sâlih'in ihlasla muvaffakiyeti pek azdır. Hem az bir amel-i sâlih, bu ağır şerait (şartlar) içinde çok hükmündedir. Hem takva içinde bir nevi amel-i sâlih var. Çünkü bir haramın terki vâcibdir (burada farz manasındadır). Bir vâcibi işlemek, çok sünnetlere mukabil sevabı var. Takva, böyle zamanlarda, binler günahın tehacümünde (saldırısında) bir tek içtinab (sakınma), az bir amelle, yüzer günah terkinde, yüzer vâcib işlenmiş oluyor. Bu ehemmiyetli nokta niyetiyle, takva nâmiyla ve günahattan kaçınmak kasdıyla, menfî ibadetten (yapmamakla işlenen ibadet) gelen ehemmiyetli a'mal-i sâlih'adır (takva).

Risale-i Nur şakirdlerinin bu zamanda en mühim vazifeleri, tahribata ve günahlara karşı takvayı esas tutup davranmak gerektir. Madem her dakikada, şimdiki tarz-ı hayat-ı içtimaiyede yüz günah insana karşı geliyor; elbette takva ile ve niyet-i içtinab ile yüz amel-i sâlih işlemiş hükmündedir.

GELECEĞE DOĞRU

BAKAN ÇOCUKLAR

Hiç şüphe yok ki, büyüme sürecindeki insanın, yaşadığı zamandan olabildiğince faydalanması önemlidir ancak, çocuklara gelecek hakkında ve gelecekte neler olabileceğini düşünceleri konusunda yardımcı olmanın değeri de çok büyüktür.

O halde geleceğe doğru bakabilen çocukları ve gençleri nasıl yetiştirebiliriz?

Öncelikle çocuklar, "yetişkinler" adlı karmaşık konunun içinden kendilerine bir ilgi alanı kazanmak zorundadırlar; bu durumda genç insanlar büyüme konusunda çalışmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu süreçte kendini yenileme, değişime ayak uydurabilme ve geliştirebilme konusunda da uyum sağlamak zorundadırlar.

Şimdilerde sık sık karşılaşılan durum ise, çocukların hemen hemen hepsi model almak için sadece birbirlerinden yararlanmaktadır. Dolayısıyla çocukların pek çoğu, yakın oldukları kişiler ve öğretmenleriyle olan anlık dışavurumlarının dışında, yetişkinlere az ilgi duymakta ya da hiç duymamaktadır. Bunun için, evinize kendi yetişkin arkadaşlarınızı davet ettiğinizde, çocuğunuzun hemen yatak odasına kaybolmasından ya da yakın olduğu arkadaşlarıyla bir yerlere gitmesinden önce, bu yetişkinlerle biraz zaman geçirdiğinden emin olun. Sizin ve onların tanıdığı yetişkinler hakkında, özellikle de ne iş yaptıkları ve tür değerlere sahip oldukları konusunda, çocuklarla konuşun. Yetişkinlerle gençler arasındaki bu uçurum, serbest veya özgür gençlik yetiştirme algısı nedeniyle yanlış anlaşılabilir ve yıllar içinde gittikçe artmıştır. Özel günlerde, tatillerde, bayramlarda çocuklarının gelmesini bekler hale gelen bugünkü yetişkin nesil, aslında hatayı bu noktada yaptığının farkına varmalıydı. Nedense bu süreç bugünde giderek destek görmekte ve devam ettirilmektedir.

Aynı zamanda çocukların, meslek yaşamı konusuyula da tanışmaları gerekmektedir. Kendi anne- babalarının ve diğer yetişkinleri çalışma hayatlarında gözleme fırsatı bulmalıdırlar. Anne ve babalar, yemek masasında ya da arabayla giderken, iş yaşamlarındaki çatışmalarını, zorlukları, başarılarını ve ilgilerini çocuklarıyla her zaman paylaşmaları gerekmektedir. Çocuklarının, meslek yaşamını paylaşmalarına izin verin. Onlara, sizin danışmanınız gibi olma fırsatını verin. Bugün öz yeterlilik kapasitesi olarak

psikoloji literatüre giren, işbaşında öğrenme denilen kavramlar uygulamalı yaşanırdı teknolojinin bu kadar yaşamımızın içine girmediği dönemlerde. Bugün gençlerin bilgisayar/TV/IPAD/CEP TEL vb. başında boşa geçirdiği zamanlar maalesef bir işi öğrenme, izleme ve kendini değerlendirme şansının olmadığı şekle dönüşmüş durumda. Artık kendini, yetenekleri ve gelecekte yapacağı mesleği tanımayan ve tanıma noktasında isteksiz hale gelen bir nesil' in suçu değil aslında bu sonuç.

Üniversiteye gitmeyi düşünen çocuklar erkenden (bu iş için 12 yaş bile erken değil), iş ve çalışma haya-

atını, farklı bir kurumu ziyaret etmelidir. Eğer üniversitede bir arkadaşınız ya da bir yakınınız varsa, kızınız veya oğlunuz için, kampüsü ziyaret etmesi, bazı derslere katılması, öğrenci yurtlarının havasını koklaması ve öğrenciler arasında yapılan bazı sportif etkinlikleri izlemesi için bir davet almaya çalışın. Üniversitenin büyüklü tadını alan öğrencilerde lise yıllarını daha motive ve enerji içinde geçirmelerini sağlayacak bir gelecek fikri oluşmaktadır.

Anne- babaların ve öğretmenlerin çocuklara ve gençlere öğretebilecekleri çok şey var; bunun sonucunda da çocuklar ve gençler, onları geleceğe hazırlayacak zihin alışkanlıklarını kazanabilirler. Bildiğimiz akademik becerilerin ve bilgi alanlarının ötesinde, öğrencilerin, yetişkin dünyasındaki başarı için vazgeçilmez unsurlardan olan bir dizi davranış ve iç görüyü kazanacak şekilde hazırlanmalı ve deneyim kazanmalıdırlar.

Bunların arasında:

- Yaşlılarıyla/ beraber çalıştığı kişilerle etkin işbirliği yapabilmesi,
- Beyin fırtınası yapabilmesi ve orijinal fikir-çözümler üretebilmesi,
- Bir şeyi öğrenirken hafızaya kaydedilmesinden çok anlaşılması,
- Adına çalışacağı insanlarla olumlu ilişkiler kurmayı öğrenmesi,
- Ne zaman ve nasıl risk alacağı konusunda kendini tartabilmesi,
- Kendini değerlendirebilme yeteneği,
- Dikkatini sürdürebilmesi,
- Eleştirel düşünebilmesi,
- Etkin iletişim kurabilmesi,
- Yaklaşan bir zorluğa ya da olaya nasıl hazırlanacağını bilmesi,
- Sistematik şekilde (yani anlık ve tepkisel değil) problem çözebilmesi yer almaktadır.

Hangi işlerin insanı olduğunuzu keşfetmek gücünüzü ve sınırlarınızı anlamayı sağlayacaktır. Ülkemizde ne iş olsa yaparım diyen anlayışların değişmesine ve ben kendi işimin ustasıyım ve en iyi onu yaparım diyebilen genç çalışanlara ihtiyacımız var. Bunun içinde herkese kendine uygun ve gelecekte de ekonomik olarak kendi ihtiyaçlarına yetecek meslekleri öğretmemizin zamanı geldi de geçiyor. Anne- babalar ve öğretmenler bu listeyi inceleyerek ve buradaki unsurlar hakkında tartışarak, bu unsurların hepsinin dâhil edilebileceği, evde ve sınıftaki

günlük hayatta uygulanabilecek programlar oluşturabilirler.

Yetişkin hayatının gerekliliklerine hiç kimsenin hazırlıksız yakalanmasını istemeyiz. Bu nedenle, eğitimin ve evdeki hayatın anahtar işlevlerinden biri de çocukların ve gençlerin, yetişkin hayatın çekici taraflarını görmele- rine ve dolayısıyla hayatın bir gün neye benzeyebileceğini keşfetmeleri konusunda onlara yardım etmektir. Öyleyse, onları bütün bunlar için ve bütün bunlara karşı hazırlamalıyız; önlerinde duran şeylere karşı hazırlıklı olmaları için.

Dikkat ediyor musunuz?

Son on yıldır duygusal, her şeye ağlayan, olaylar karşısında aşırı duygusal tepkiler veren delikanlıların sayısında çoğalma oldu. Üniversite öğrencisi genç erkekler, kendilerini "ben çok duygusalım" diye tanımlamaya başladı. Hâlbuki bu özellik, aynı yaştaki kız çocuklarına özgü bir tavidir. Herhangi bir zorluk olduğunda genel beklenti kızların üzümlü ağlaması; erkeklerin de ağlayan insanları teselli etmesidir. Ya da olaya daha sağduyulu, daha akılcı bir çerçeveden bakmasıdır.

Ne oldu da işler bu noktaya dayandı?

Bugün kırık ve çabuk pes eden, mücadele etmeyi beceremeyen bu nesil aslında son 20 yılın eseri. Bu yıllar içinde tüm dünyada ve ülkemizde hızla yayılan bir virüs ortaya çıktı. Adına kişisel gelişim denilen bu virüs herkesin sınırsız güce sahip olduğunu ve isterse her şeyi yapabileceğini aşıladı bu yeni gençliğe. Belki de helyum gazı gibi geldi arabesk türkülerle büyüyen bu nesle ve fakir ama gururlu gençliğimiz bu yolla her şeyi yapabileceğine inandırıldı. Başarılı olmanın ölçüsü olarak 'lyı yaptığın şeyde ikinci iyi olma' ilkesini, gelecek planlarken gerçeklerden hareket etmeden 'Hayallerinden korkma, her gün kendine daha fazla alan yarat' duygusuna inandırıldı. Bu sayede bencil biri olurken, başkalarını amaçları için kullanacağına inandı.

Ders almadan geçmişinden 'Şimdi ve burada olanı yaşa' denilerek kendini değiştirme ve geliştirme algıları değişti. 'Büyük duyguların adamı ol' denildi ancak büyük duyguların ne olduğu öğretilmediği için nasıl olacağını bilmeden olduğunu zanneden duygusal sorunlu bir gençlik yetişti. 'Görmekten zevk aldığın insanlara bak' bakış açısıyla insanlar arasında gizli ayrımlar yapıldı ama maalesef bunlar doğru zannedildi.

İslam dünyası büyük bir karışıklık içerisinde. Moğol denilen kasırga çarptığı yeri yerle bir etmektedir. Sanki İslam âlemine kıyametten bir numune sunmaktadır. İnsanlar yüzlerce yıllık vatanlarından bilinmez bir diyara doğru yol almaktadır. Binlerce insan açlık, susuzluk ve hastalıktan yollarda can vermektedir. Moğol korkusundan kaçanları kaynaklar, "kanınca sürüleri gibiydiler" diyerek açıklıyordu. Bu durum felaketin boyutunu göstermeğe yeterliydi.

Yine Moğolların sillesini yiyen devletler de tarihin tozlu sayfaları arasına girmeğe hazırlanmaktaydı. Harezmsahlar, Eyyubiler bu silleden nasibini almaya çoktan başlamıştı. Anadolu Selçuklu ülkesi de yavaş yavaş yıllardır namını duyduğu Moğol kasırgasının öncü dalgaları ile karşılaşmağa başlamış bulunuyordu.

İSLAM DÜNYASININ YENİ LİDERİ ERTUĞRUL GAZİ

Makrizi, es- Sülük adlı meşhur eserinde Moğolların korkutucu ve yıldırıcı siyasetlerini şöyle özetlemektedir:

"Moğollar, bir yere saldırdıklarında orayı yakıp yıkarlar, insanları öldürürler, kadınlara tecavüz ederler ve çocukların dillerini keserlerdi. Ancak belirli bir topluluğa dokunmazlardı. Bu kişiler genellikle daha önce seçilen ticaret ya da hayvancılıkla uğraşan insanlar olurdu. Moğollar, onları korkutarak vücutlarına işkençe yaptıktan sonra serbest bırakırlardı. Bu kişiler batıya doğru kaçtıklarında geçtikleri bölgelerdeki halka Moğol zulmünü bire bin katarak anlatırlardı. Böylece Moğol korkusu daha kendileri görünmeden kalplerde yer tutmuş olurdu.

Nitekim Memluk Sultanı Kutuz, Moğol saldırılarından kaçan bu grupların Memluk şehirlerine girmesini engelleyerek, halkın söylentilerden etkilenmemesi için tedbirler almıştı. Emirlere fermanlar göndererek askerlerin halkın karşısında cenk, cirit oyunları oynamasını emretti. Camilerde hocaların, vaaz ve hutbelerinde Müslümanların kâfirlere galip geldikleri savaşları anlatmasını istedi. Böylece halkın kalbine kuvvet verdi. Moğolların yıkıcı hikâyelerinden onları korudu. Belki de bütün bu faaliyetlerin tesiri ile Moğol selinin önüne bir tek Memlukler sed çekebilecekti.

Öte yandan Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubad'ın ölümünün üzerinden on yıl geçmeden Anadolu'da her şey tersine dönmeye başlamıştı. Zira doğuda önlerine çıkan her şeyi silip süpüren Moğol istilası artık Anadolu kapılarına dayanmıştı. Oysa bu sırada Selçuklular iç karışıklıklarla meşguldü. İçeride Babai isyanı Anadolu Selçuklularının perişan halini Moğollara göstermiş bulunuyordu.

Selçuklunun bir isyanı dahi bastırarak gücünün olmadığını gören Moğolların artık var olan endişeleri de dağılmıştı. Nitekim 1240 yılında bütün Türkiye'yi istilaya giriştiler". Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin'in Devlet işleri ile fazlaca ilgilenmediğini bilen Moğollar, Sultan'ın onlara tâbi olduğunu bildirdiği elçinin dönüşünü dahi beklemeden saldırıya geçtiler.

Moğolların İran Genel Valisi Curmagun Noyan, Gürcistan'a girdikten sonra Arpa Çayı boyuna gelerek, Sürmelü, Ani ve Kars şehirlerini işgal etti. İki sene sonra da Moğol Valilerinden Baycu Noyan, Kars topraklarını geçip Erzurum'a girdi ve buraları tahrip etti (1242). Baycu Noyan, Erzurum'dan Mugan'a geri dönse de ertesi

sene tekrar bölgeye gelince II. Gıyaseddin Keyhüsrev, Moğol ordusunu Sivas-Erzincan arasındaki Köseadağ mevkiinde karşıladı (1243).

Sultan II. Gıyaseddin Keyhüsrev ve komutanlar, öncü birliklerin Moğollara yenilmesi üzerine savaşın kaybedileceğini düşünerek harp etmeden alanı terk ettiler. Moğollar bile, Selçukluların taktik gereği geri çekildiğini zannederek uzun süre Selçuklu çadırlarına giremediler. Köseadağ hezimetinden sonra Moğollar süratle Anadolu içlerine doğru yayılmaya başladılar.

Büyük şehirleri yağma ve talan eden Moğol ordusu, Batı yönüne doğru yeni bir göç dalgası oluşturdu. Erzincan ve Sivas'ı zapt eden Moğollar Kayseri'ye yöneldiler. Kayseri'yi Ahilerin direnişinden dolayı önce alamadılar, ancak daha sonra Ermeni dönmesi bir kale muhafızının içeriden gizlice kapıları açması sonucu alabildiler. Moğollar girdikleri şehirleri yağmalayıp tahrip ettiler. Ahiler başta olmak üzere halkı öldürerek büyük katliamlar yaptılar.

Kaynaklar Moğol tahribatını şu cümlelerle özetlemektedir:

"Moğol tahribatı manevi değerleri saklayan kitleleri imha etti. Şehirleri, medeniyet ocaklarını yaktı. İslam dünyasında Orta-Asya'nın tekrar önem kazanması bir hayli zaman aldı".

"Türk illerinden Buhara ve Semerkand'da öyle bir kıyım yapıldı ki kıyamete kadar bunların nesilleri çoğalsa dahi, eski nüfuslarının onda birine çıkamayacaklardır".

"Doğudan Moğollar önünden kaçan pek çok insan her şeyini kaybetmiş bir şekilde Batıya Bizans sınırına doğru yığılıyordu. Uçlarda başlayan Türkmen hareketleri de Devletin zaafa uğramasına ve ülkenin tahribatına yol açıyordu".

Moğolların 1243 yılında Zara yakınlarında (Köseadağ'da) Selçuklu ordusunu bozguna uğratmasından sonra II. Gıyaseddin Keyhüsrev her yıl vergi vermek suretiyle Baycu Noyan ile bir anlaşma yaptı. Bu anlaşma ile Anadolu fiilî olarak Moğolların hâkimiyetine girdi. Muîneddin Pervâne'nin ölümüne kadar geçen sürede (1243-1277) Türkiye Selçuklu Devleti, Moğol/İlhanlılara tâbi olarak hayatını sürdürecekti.

İslam dünyasını bu buhran içerisinde kim çıkaracaktı? Müslümanlar için en emniyetli limanı neresi olacaktı? Bütün bu soruların cevabı belki de şu hadisenin içerisinde saklıydı.

Moğol ateşinin Doğu Anadolu'yu sarması üzerine; boyuna daha uygun bir yer arayan Süleyman Gündüz Alp, aşiretini alıp Anadolu içlerine doğru yol almaya başladı. Bu sırada Süleyman Şah oldukça ihtiyarlanmış olup aşirete Ertuğrul Bey Başbuğluk yapıyordu.

Sivas yakınlarında konakladıkları sırada Selçuklu ordusuyla büyük bir Moğol birliğinin savaşına şahit oldular. Selçukluların yenilmekte olduğunu görünce, Ertuğrul Gazi Yiğitlik ve merhametlik esaslarına göre yoldaşlarına şöyle seslendi:

"Hey gaziler! Cenge rast geldik. Yanımızda kılıç taşırız. Korkak gibi geçip gitmek erlik değildir. Ne yapalım?" diye sordu.

Bazıları: "Mağlup durumdakine yardım etmek çok zordur. Kendimizi tehlikeye atmayalım", dediler.

Ertuğrul Bey ise: "Bu söz merdaneler kelamı değildir. Erlik zor durumda olan kardeşlerimize yardım etmektir. İşleri kolay olsa yardıma ne gerek vardı. Haydin bu dar günde Hızır gibi biçarelerin imdadına yetişelim".

Kuvvetleriyle onların yardımına koşan Ertuğrul Gazi, Selçukluların galip gelmelerini sağladı. Bu sırada Selçuklu Devleti'nin Hükümdarı bulunan Sultan I. Alâeddin Keykubad Kayı yiğitlerinin yardımını haber aldığı anda fevkalade memnuniyet duymuştu. Ertuğrul Gâziye;

*Yüzünü görmeden sevdi kulağtan
Yakınlık etti onunla traktan*

Sözüne uygun olarak daha görüşmeden büyük bir muhabbet besledi. Adamlarına pek çok iltifâtlar ederken Gündüz Alp'e, Ertuğrul'a, evlâtlarına ve kavmine padişâhâne hediyeler ve ölçüsüz in'amlar gönderdi. Ankara yakınlarındaki Karacadağ ve Kızılca Sarayözü civarını onlara verdi (1230). Böylece kâfir hududuyla yan yana olan Selçuklu kuzey hududu kâfirlerle gaza ve Cihad etmeleri karşılığında Kayılara bırakılmış oluyordu.

Kayılar burada yerleştiklerinde Reisleri Gündüz Alp yetmiş yaşında vefat etti ve defnedildi (Onun bu bölgeye gelişi sırasında yolda vefat ettiğine dair rivayetler de bulunmaktadır).

Gündüz Alp vefat ettikten sonra oğulları arasında ihtilaf çıktı. Zira bu bölge onlar için yeterli gelme-

mekteydi. Bu itibarla oğullarından Gündoğdu ve Sungur Tekin, Alpleri ile birlikte geriye Ahlat'a doğru döndüler. Ertuğrul Gazi ise diğer kardeşi Dünder ile orada kaldı. Ertuğrul Gazi obasına dar gelen bu bölgeden ayrılmak istedi. Oğlu Saru Yatı'yı (Savcı Bey) Sultan Alâeddin Keykubad'a göndererek ondan yeni yurt istedi.

Ertuğrul Gazi, Sultandan izin çıkması üzerine babası Gündüz Alp'in kabrinin bulunduğu yere Kayı aşiretinden kırk kişi bıraktı. Bunların orayı yurt tutmalarını ve mezara sahip olmalarını buyurdu. Daha sonraları Gazi Gündüz Alp'in mezarını ziyarete gidenlerin ve gelenlerin; "Kırka gidelim", "Kırka varalım", Kırka'dan geliyoruz demeleri dolayısıyla köyün adı Kırka olarak söylenegelmiştir. Burası günümüzde Ankara Beypazarı'na bağlı Hırkatepe köyüdür.

Öte yandan Osmanlı kaynaklarına göre Sultan'dan gerekli izni alan Ertuğrul Bey ile yoldaşları daha verimli topraklar elde etmek üzere batıya doğru hareketle Bizans sınırlarına kadar gelerek Söğüt dolaylarına, Aşağı Sakarya Havzası'na yerleşti. Burada Bizans sınırlarındaki kasaba ve köylere karşı akınlar düzenlemeye başladı.

Bu sırada I. Alâeddin Keykubad ülkesinin batı sınırlarını itaat altına almak amacıyla Bizans topraklarına bir sefer düzenledi. Zira bu sırada İznik İmparatoru Teodor Laskaris, Rumeli bölgesindeki Aktav Tatarlarıyla Sultana karşı düşmanlık etmek ve İslâm beldelerinin zaptına yönelmek üzere ittifak sağlamıştı. Gelibolu Geçidi'nden Anadolu'ya geçen Aktav Tatarları, Yenişehir ile Bursa Sahrası'nda birleştiler. İşte Sultan Alaaddin bu müttefik birliklerinin faaliyetlerini önlemek üzere harekete geçmişti. Konya'dan 1231 yılında hareket eden ordu Eskişehir mevkiine geldiğinde Ertuğrul Bey de bütün maiyetiyle birlikte buraya gelerek sultana katıldı.

Sultan Alaaddin çok sevdiği bu namlı Kayı yiğidini, akıncı birliklerinin komutanlığına getirdi ve ordusuna öncü tayin etti. Bu yüzden bu ordu da, onun sipahsalarını öncü yaptı. İdris-i Bitlisi'ye göre Selçuklu akıncıları gece gündüz düşmana karşı baskın, yağma ve yıldırma düşüncesinde olan; onları korku ve dehşete düşüren, inatçı ve müfsitlerin meskenlerini yağma etmek için her zaman hazır olan, bu maksatla genellikle geceleri gezen bir birliktir. Mücahit ve dilâver olan bir fırkadır. Çoğu zaman kılıçlarıyla seher vakti

sabah soluğu gibi düşmanlarının üzerine gece baskını düzenliyorlardı.

Sultanın emri gereğince Ertuğrul ve adamları, akıncı birlikleri ile beraber müttefik düşman kuvvetlerini karşılamaya yöneldi. Bugünkü Pazaryeri ile Bozüyük arasındaki Ermeni Derbendi'ne kadar silahlarını bellerinden çözmediler. Kendi talihlerinin gözleri gibi gece ve gündüz boyunca hiç uyumadılar. Ermeni Derbendi'ne vardıklarında İznik Rum İmparatoru Teodor Laskaris'e bağlı birlikler ile Aktav Tatarlarını savaş için hazır olarak gördüler.

Savaş çok şiddetli bir şekilde gün boyu devam etti. Sonunda müttefikler büyük bir bozguna uğrayarak çekilmeye başladılar. Ertuğrul Gâzi, Gelibolu yönüne doğru çekilen Tatarları İnegöl'e kadar takip ettiler. Adamlarını defalarca avladılar. Yüklerini, mallarını ve ganimetlerini ele geçirdiler. Birçoğunu sahile ve gemiye ulaştırmadan önce helâk ettiler. Bu şekilde Ertuğrul ve yoldaşları muvaffak ve muzaffer olurken, düşman ordusu yenildi ve perişan edildi.

Söğüt'te atılan temel

Sultan, Eskişehir civarında iken bu müjdeli haber kendisine bildirildi. İşte bu sebeptendir ki orası Sultanönü adıyla şöhret buldu. Ertuğrul, oğulları ve onun tâbileri bu güzel işten dolayı her yerde konuşulmaya başlandı. Meclisler onların efsanelerinden haberdar oldu.

Ertuğrul, Sultan tarafından bol ihsan ve hediyelere layık görüldü. Sultan I. Alaaddin yanında şanı, şerefi ve mertebesi artan Ertuğrul'u, Bizans hududunda daha büyük bir harp mahâlline tayin etti. Söğüt ve Sarayık mahallerini kışlak Domaniç ve Ermeni Dağı'nı da yaylak olarak onlara verdi.

Artık o memleketlerdeki tekfurat hâkimiyetlerinin sona yaklaştığının sesini ve âvâzesini duyar gibi oluyordular. Zira Ertuğrul Gâzi evlâtlarıyla birlikte hiç durmaksızın Kütahya ve diğer vilayetlere bağlı yeni şehirleri fethediyordu. Mücahitler arasında mertlik ve azâmet izleri gösteriyorlardı. Darülharpteki meskenlerin birçoğunu, tarlalar ve ekili yerler gibi birçok yeri kılıçlarının yemi yaptılar. Bu yüzden kavim ve tebaâsının gün geçtikçe kuvvet ve haşmeti arttı. Devlet işleri istiklâl ve istikrar buldu.

Öte yandan Ertuğrul Gâzi'nin bölgeye gelişinden ve gitkiçe daha sağlam bir şekilde yerleşmesinden rahatsız olan Karacahisarlı Rumlar, fırsat buldukça Türkler üzerine saldırmaya başladılar. Ertuğrul Gâzi de Sultan Alaaddin'e vaziyeti anlatarak onu Karacahisar üzerine teşvik etti.

Neticede I. Alâeddin Keykubad'la birlikte bölgenin

önemli merkezlerinden olan Karacahisar'ı kuşattılar. Ancak bu sırada Moğollar'ın Anadolu'ya girdikleri haberini alan I. Alaaddin şehrin muhasarasını Ertuğrul Gâzi'ye bırakarak geri dönmek zorunda kaldı. Ertuğrul Gâzi ve beraberindeki Türkmen beyleri uzun süren bir mücadele sonucunda Karacahisar'ı ele geçirdiler (629/1231-32). Şehrin tekfurunu yakalayıp elde edilen ganimetin beşte biriyle birlikte Sultan Alâeddin Keykubad'a gönderdiler. Ganimetin geri kalanını da gâziler arasında paylaştırdılar. Ertuğrul Gâzi, Karacahisar Kalesi'ni ele geçirdikten sonra Söğüt üzerine yürüyerek Osmanlı Beyliği'nin ilk başşehri olan bu yere de hâkim oldu. Onun bu başarıları sonucunda Selçuklu Sultanı Söğüt ve çevresini kendisine yurt olarak verdi.

Bu hadiseler, Ertuğrul Bey'in bölgeye geldiği zaman doğrudan Söğüt ve Domaniç'e hâkim olmadığının açık bir işaretidir. I. Alaaddin Keykubad'ın izniyle bölgeye yerleşen aşiret, zaman içerisinde Selçuklular adına fetihlerde bulunmaya başlamış ve fethettiği yerlerde de yine onlar adına hükmetmeye başlamışlardır. Dolayısıyla Ertuğrul Gâzi ve beraberindekiler ilk andan itibaren hazır bir bölgeye konmamış kendi kılıçlarıyla ve güçleriyle kendilerine yurt açmaya başlamışlardır.

Ertuğrul Gâzi Söğüt ve çevresine yerleştikten sonra Bizans sınır boylarında bulunan diğer uç beyleriyle birlikte mücadeleyi sürdürdüğü gibi komşu Rum bey-

leriyle (tekfurlar) dostluk kurmaya da çalıştı. Özellikle Belocome (Bilecik) ve Melangeia tekfurları Ertuğrul Bey ile gayet iyi geçiniyorlardı. Ertuğrul Gâzi, kendisi gibi Kayı Türklerinden olup Selçukluların Kastamonu Uçbeyi olan Hüsâmeddin Çoban'ın oğulları ile de dostane münasebetlerde bulunuyordu. Bu şekilde kışları Söğüt'te, yazları da Domaniç Yaylaları'nda geçiren Ertuğrul Gâzi zaman zaman Bizans sınırlarındaki bölgelere akınlar düzenliyordu. Onun Bizans'a karşı yaptığı bu akınlar sırasında çevrede bulunan Akçakoca, Samsa Çavuş, Kara Tegin, Aygüt Alp ve Konur Alp gibi tecrübeli uç beyleri de etrafında toplanmışlardı. Böylece Söğüt'e yerleşmiş olan Kayı aşireti her geçen gün biraz daha büyüyerek kuvvetlendi.

Osmanlı kaynaklarındaki rivayetlere göre Batı Anadolu'da, Anadolu Selçuklularına bağlı bir uç beyi olarak faaliyetlerini sürdüren Ertuğrul Gâzi, Cimri olayından sonra Bizans sınırlarına gelen Selçuklu Sultanı III. Gıyâseddin Keyhusrev'i karşılamış ve ona da bağlılığını bildirip hediyeler takdim etmişti (1279).

Bu tarihten sonra Ertuğrul Gâzi'nin oldukça yaşlandığı ve Kayı aşiretinin idaresini oğlu Osman Gâzi'ye bıraktığı anlaşılmaktadır. Gündüz Alp'i de kendisine yardımcı olarak vermişti. Zaten Ertuğrul Gâzi'nin son zamanlarında fetih hareketinin başında Osman Gâzi bulunuyor ve gerektiğinde serhat boylarında düşmanları ile çarpışıyordu.

Ertuğrul Gâzi muhtemelen bu son tarihten kısa bir süre sonra doksan yaşını aşmış olduğu halde vefat etmiştir (680/1281-82). Ölüm tarihi olarak 1288 veya 1289 yılları da verilmektedir.

Türbesi Bilecik İli Söğüt ilçesinin bir km. doğusunda, Söğüt- Bilecik yolu üzerinde bulunmaktadır. Kayı aşiretine mensup olanlar ve özellikle Karakeçili aşireti Ertuğrul Gâzi'nin ölümünden sonra onun türbesini manevî bir ziyaret yeri haline getirmişler ve yıllarca burayı ziyaret ederek şölenler tertiplemişler, cirit ve güreş gibi millî oyunlarla atalarını anmışlardır. Ertuğrul Gâzi'nin türbesi bugün de aynı şekilde ziyaret edilmekte ve Söğüt'te her yıl şenlikler düzenlenmektedir.

Şahsiyeti

Ertuğrul Gâzi'nin babasını dönemine yakın kaynakların bir kısmı Süleyman Şah diğer bir kısmı da Gündüz Alp olarak vermişlerdir. Günümüz tarihçileri Süleyman Şah'ın Selçuklu Kutalmışoğlu Süleyman Şah'la karıştırılmış olabileceğinden ve Kayıların Cember bölgesine inmelerinin zorluğundan hareketle Gündüz Alp olabileceği konusunda ittifak halindedirler. Ertuğrul Gâzi'nin Gündüz adlı bir oğlunun bulunması, babasının adını oğlunda yaşatmak istemesi düşüncesi dikkate alınır, bu görüş kuvvetlenmektedir. Nihayet Osman'a ait olduğu ifade edilen tarihsiz bir sikkenin mevcudiyeti ve burada yazılan Osman bin Ertuğrul bin Gündüz Alp ibaresi, bu ismin Gündüz olduğunun en büyük delili olmuştur. Ancak bize göre bu iki ismin aynı şahsa aid bulunabilme ihtimali de gözden uzak tutulmamalıdır.

Ertuğrul Gâzi'nin annesi ise mahalli rivayet geleneğine göre Hayme Ana'dır. Hayme Ana'nın mezarı Domaniç'in Çarşamba köyündedir. Ertuğrul Gâzi, babasını kaybettikten sonra anasıyla birlikte yaşamış ve kendisine çok hürmet ve saygı göstermiştir. Hayme Ana ihtimaldir ki kendisinin asıl ismi olmayıp lakabı idi. Ona, Çadır Anası-Çadır Büyüğü, manasına Hayme Ana derlermiş. Buradan muhtemeldir ki Ertuğrul Gâzi nasıl sözü dinlenen Gâziler Başbuğu ise Anası da kadınların sözünü dinledikleri eğitim ve terbiyesinden geçtikleri obaların en itibarlı bir ulu hatunu idi. Belki de Aşıkpaşazade'nin Bacıyan-ı Rum diye isimlendirdiği bacılar teşkilatının kurucusuydu.

Sultan II. Abdülhamid Han 1886'da bir heyet gönderip büyük ninesi Hayme Ana Sultan'ın kabrini buldurmuş ve üzerine güzel bir türbe yaptırmıştır. Ayrıca türbeye konulmak üzere halı, avize ve sümbüllü kandil göndermiştir.

Ertuğrul Gâzi'nin hayatı, babası zamanından itibaren göç ve mücadele içerisinde geçmiştir. Söğüt'e

yerleştikten sonra çevresinde bulunan beyliklerin ve devletlerin durumlarını ve siyâsî şartlarını gayet iyi değerlendirdi. Komşuları ile dâimâ iyi geçinerek aşiret ve tebaasını güçlü bir durumda huzûr ve râhat içinde yaşattı.

Neşrî'nin Cihan-Nümâ'sında belirtildiğine göre Ertuğrul Gâzi, "Gayet dindar ve namdar ve şecaatıyla maruf bir kişi idi. Zühd ü takvada zamanının ileri gelenlerinden idi".

Nişancı Mehmed Paşa Tarih'inde belirtildiğine göre Ertuğrul Gâzi, Selçuklu Sultan'ına yurt talebiyle yollandığı elçisiyle şöyle bir haber göndermişti: "Küffâr-ı hâksâra gaza niyetine bu diyara geldik."

Öyle anlaşılıyor ki, Ertuğrul Gâzi cesur bir yiğitti. Devlet-i Aliyye ağacının ilk fidanlarını "Cihad-ı Fi Sebîlillâh ve İlay-ı Kelimetullah" mefkuresini vird-i zeban edinerek istikbalde "Cihan Devleti ve Nizam-ı Âlem" hedefine müncer olacak tarzda dikmeyi başardı.

Ertuğrul Gâzi, emsalsiz derecede şecaat sahibi ve mert bir insandı. Tekfur denilen komşu Bizans De-rebeylerine karşı kazandığı parlak başarıları ile Gâzi ünvanını kazanmış ve bu savaşları ile Osmanlı Devleti'nin doğuşunu hazırlamıştır.

Çok cömertti. Fakirlere, düşkünlere dâimâ yardım ederdi. Onlara üç günde bir yemek pişirterek ziyafet verir sevindirirdi. Yine fakirleri giydiren donatmak ve dul kadınlara daima sadaka vermek onun âdeti idi. Hıristiyan ahaliye de çok yardım ve iyilik eder muhtaçları gözetirdi. Bu itibarla yarım asır adâletle idâre ettiği bölgede Hıristiyanlara İslamiyet'i sevdirdi.

Ertuğrul Gâzi'de bulunan en belirgin bir mezihet de zayıf durumda bulunanlara yardım etmesidir. Nitekim bir Moğol birliğinin Selçuklu kuvvetlerini yok etmek üzere iken hiç düşünmeden imdatlarına koşması bunun en belirgin nişanıdır.

Ertuğrul Gâzi, yaşlılığı ve hastalığı sebebiyle vefatından önceki son iki yılda aşiretin yönetiminde oğulları arasından Osman Gâzi'ye özel görev ve yetkiler vermişti. Dolayısıyla onu yönetime hazırlamıştı. Bu nedenle Osman Gâzi yaşı küçük olduğu halde babasının ölümünden sonra onun işareti doğrultusunda diğer kardeşleri Gündüz ve Sarı Yatı'nın ve tüm ileri gelen aşiret beylerinin desteğiyle yönetime geçti. Amcası Dündar Bey'le bir sıkıntı yaşandıysa da sonuç değişmedi.

“Yüce Dinimiz İslam, okumaya bir hayli önem vermektedir. Allah Subhanehu ve Teâlâ tarafından Peygamber Efendimiz (s.a.v)’e indirilen mukaddes kitabımız Kur’an-ı Kerim’in ilk ayetinin “Oku” (Alak-1) olması bunun en büyük delilidir.”

OKUYOR MUYUZ?

İnsan doğduğunda, bazı melekeler, kabiliyetler hariç ilimsiz olarak doğar. Allah’ın fitratına yerleştirmiş olduğu doğumla birlikte başlayan öğrenme süreci ölünceye kadar devam eder. Beş duyu organı ile birlikte sürekli olarak bir şeyler öğrenen insan, hayatını; öğrenmiş olduğu bu bilgiler ışığında sürdürür. Bilgiye ulaşmanın en önemli yolu ise okumaktır.

Günümüzde insan hafızası üzerinde yapılan araştırmaların neticesi gösteriyor ki insan gördüğü, işittiği ve okuduğu hiçbir şeyi unutmuyor. Unutmak diye tabir edilen şeyin, daha önce öğrenilmiş bir bilginin akıldan tamamen çıkması anlamına gelmediği, sadece hatırlanamaması olduğu bilimsel bir gerçektir. İnsan unuttuğunu zannetse de okuduğu, öğrendiği ve gördüğü her şey bilinçaltı tarafından kaydedilmiştir. Bu yüzden sürekli olarak okuyan insanın ufku genişler, hayata bakış açısı değişir. Hiç şüphe yok ki bilgi; yaşam kalitesini arttıran önemli bir unsurdur. İnsanın geleceğine yön vermesinde ve imtihan için gönderilmiş olduğu dünyada imtihanı kazananlardan olması için ilme mutlak ihtiyacı vardır.

Yüce Dinimiz İslam, okumaya bir hayli önem vermektedir. Allah Subhanehu ve Teâlâ tarafından Peygamber Efendimiz (s.a.v)’e indirilen mukaddes kitabımız Kur’an-ı Kerim’in ilk ayetinin “Oku” (Alak-1) olması bunun en büyük delilidir. Bununla birlikte “Sakin cahillerden olma” (Enam-6) ayeti kerimesi ile bizlere cahilliği, bilgisizliği yasaklamış ve bizleri ilme, okumaya teşvik etmiştir. “Bilenle bilmeyen bir olur mu” (Zümer-9) ayetiyle de bilgi sahibi olan insanların değerini vurgulamıştır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in okumaya teşvik eden birçok hadisi vardır: “İlim öğrenmek için gayret sarf etmek, kadın erkek her Müslümana farzdır.” “Bilen, bildiklerini uygulayan ve başkalarına öğreten kimse melekler arasında büyük diye anılır”.

“Ya öğreten ya öğrenen ya dinleyen ya da ilmi seven ol, beşincisi olma (yani bunların dışında kalma) helak olursun.”

“Kim ilim talebiyle bir yola girerse, Allah bu sebeple onu cennet yollarından bir yola sevk eder. Melekler kanatlarını ilim yolunda olan kimseye hoşnutlukla sererler. Göklerde ve yerde bulunanlar, (hatta) sudaki balıklar âlim için dua ve istiğfar ederler. Âlimin abide üstünlüğü, ayın on dördündeki dolunayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Âlimler peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler miras olarak dinar ve dirhem (mal ve servet) bırakmazlar; ilim bırakırlar. Kim o ilmi elde ederse, çok büyük bir nasip elde etmiş olur.”

“İlim Çin’de de olsa alınır”.

“İlim beşikten mezara kadardır”.

“Dünyayı isteyen ilme sarılsın, ahireti isteyen ilme sarılsın, hem dünyayı hem ahireti isteyen yine ilme sarılsın”.

Ayrıca Peygamber Efendimiz (s.a.v) Bedir Savaşı’nda esir alınan müşriklerden okuma yazma bilenleri, Müslümanlardan okuma yazma bilmeyen on kişiye okuma yazma öğretilmesi karşılığında serbest bırakmıştır. Tüm bu hadisi şerifler ve Bedir Savaşı’ndaki tutumu, Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in ilme ve okumaya ne kadar önem verdiğini göstermektedir.

Zikrettiğimiz ayet ve hadisi şeriflerden anlaşıldığı üzere bizleri okumaya teşvik eden onca şeye rağmen ne yazık ki toplum olarak, okumaya olan ilgimiz bir hayli az. Kütüphaneler Haftası dolayısıyla Nisan-2012’de DESAM (Demokrat Eğitimciler Sendikası Araştırma Merkezi) tarafından hazırlanan bir rapora göre Türk halkı, kitap okumaya yılda yalnızca 6 saat vakit ayırıyor. Türkiye kitap okuma konusunda çoğu

Afrika ülkelerinin gerisinde kalmış durumda. Japonya'da toplumun yüzde 14'ü Amerika'da yüzde 12'si İngiltere ve Fransa'da yüzde 21'i düzenli kitap okurken, Türkiye'de yalnızca binde 1 kişi düzenli kitap okuyor. Bir Japon yılda ortalama 25, bir İsviçreli yılda ortalama 10, bir Fransız yılda ortalama 7, bir Türk ise 10 yılda ancak 1 kitap okuyor. Türkiye'de kütüphanelere kayıtlı üye sayısı 493 bin 500 iken, İran'da 7 milyon, Fransa'da 16 milyon, İngiltere'de 35 milyon kütüphane üyesi bulunuyor. Bu devletlerin ortak özelliklerine bakarsak gelişmiş devletler olduklarını görürüz. Bu gelişmişlik seviyesine de bilgiye ve okumaya verdikleri önemle ulaştıkları açıktır. Tıpkı Osmanlı Devleti'nin Cihana hükmetmesinin sebeplerinden birinin de ilme, ilim adamına, ilim meclislerine, dolayısıyla okumaya verdiği önemden kaynaklandığı gibi. Mesela Fatih Sultan Mehmet Hz.'nin her gün kitap okuduğu ve içinde çok fazla kitabı muhafaza eden büyük bir kütüphanesi olduğunu biliyoruz. Yavuz Sultan Selim Hz.'nin savaşa giderken dahi kütüphanesini develer sırtında taşıması, geceleri 3-4 saat uyuyup günün geri kalanını okuyup yazmakla geçirmesi, çok fazla kitap okumaktan dolayı gözlerinin bozulması ve mercek kullanması Osmanlı Padişahlarının okumaya gösterdikleri önemin göstergesidir.

Okuyan, öğrenen ve kendisini geliştiren bir nesil, kendinden sonraki nesle daha büyük bir bilgi birikimi bırakır. Bu bilgi birikimi, hayatta karşılaşılan her türlü problemin aşılmasında yeni nesle ışık olur. Doğduğunda acıktığını, yemeğe ihtiyacı olduğunu dahi söylemekten aciz olan insan zamanla gezegenler arası yolculuğu mümkün kılmaya yollarını bulur. Bu süreç, tamamıyla insanın bilgiyle olan ilişkisiyle alakalıdır. İnsanları başarıya ulaştıran şey bilgidir. Bilgi temelli toplumlar sürekli bir gelişim sergilerken, aksi olan toplumlarda durum tam tersinedir. Üçüncü dünya ülkelerine baktığımızda, bilgi seviyesinin ne kadar düşük olduğunu görürüz. Buradan şu sonuca ulaşırız. Bilgi; başarının, yüksek refah seviyesinin, sağlıklı bir yaşamın kapılarını bizlere aralarken, cehalet ise bunların tam aksine toplumları sürüklemektedir.

Hayatın her alanında bilgiye ihtiyacımız var. Bilgiye en çok ihtiyaç duyduğumuz nokta ise hiç şüphesiz ki Yüce Dinimiz "İslam" dir. Ne yazık ki toplumumuzda yaygın hale gelmiş bir söz var "Kur'an, en güzel kılıflar içerisinde evin en güzel yerine asılır ama okunmaz." Allah (c.c.)'nın ve Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in bizlere emaneti olan mukaddes kitabımız Kur'an-ı yeterince okumazken, akaid, fıkıh, hadis, tefsir, Siyer-i Nebi gibi İslami ilimlerle ilgili kitapları ne kadar okuyoruz acaba? Bu sorunun cevabı elbette kişiden kişiye değişecektir lakin şu bir gerçek ki toplum olarak İslamiyet için çok önemli olan ilimlere

bile yeterince önem vermiyoruz. Hâlbuki temel seviyede fıkıh ve akaid ilmi her Müslümanın üzerine farzdır. Bu ilimleri belli bir seviyede tahsil etmek mecburiyetindeyiz.

Osmanlı'nın bizlere bırakmış olduğu bilgi birikimine sahip çıkamadık ve yeni nesle, bizlere miras bırakılmış olan o muazzam bilgi birikimini aktaramadık. Zararın neresinden dönülürse kârdır düsturu ile içtimai hayatımızın el verdiği ölçüde azar azar da olsa düzenli okuma alışkanlığını kazanmalı, bu alışkanlığımızı bizden sonraki nesle aktarma noktasında daha hassas davranmalıyız. Kendimiz okuma alışkanlığını kazanmadan başkalarına okumalarını tavsiye etmemiz doğru değildir.

Sonuç olarak, insanın en büyük düşmanı cehalettir. Cahil insan şeytanın ve nefsin oyunlarına kolayca aldanarak gaflete düşer. Gaflet ise insanı cehenneme sürükler. Cehaletten kurtulmanın en önemli yolu ise okumaktır. Okumanın yeri, vakti ve zamanı yoktur. Müsait olunan her an ve yerde bir şeyler okuyabiliriz. Yeter ki isteyelim. Hayat çok kısa ve miktarını bilemediğimiz ömür sermayemiz hızla tükeniyor. Allah bizleri bu sermayenin kıymetini bilenlerden ve onu hak yolda tüketenlerden eylesin. "Kulları arasında Allah'tan (gereğince) ancak âlimler korkar." (Fâtır, 28)

FİRDEVS ÇOCUKLARI

ÇOCUK KLÜBÜ

(ETÜT MERKEZİ)

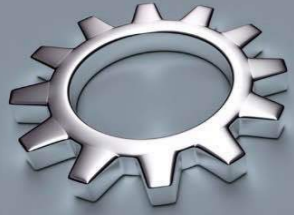

SICAK YUVANIZIN ADRESİ

“Eğitimi Güven Dolu
Bir Ortamda Sevgiyle
Bütünleştirir”

T/ 0 258 263 26 56
M/ 0 505 948 29 29
Sergazi Mah.
Ardıç Sok. No:34
(Teraspark AVM Altı)
Merkezefendi / Denizli

ONA NİKELAJ
Tecrübeden Kaliteye

Telefon : (0.258) 371 75 26
Gsm : (0.532) 761 68 69
Fax : (0.258) 371 75 26

www.onanikelaj.com.tr
info.onanikelaj.com.tr
Zafer Mahallesi 1030 Sok. No:2 DENİZLİ

www.gurlesin.com.tr

GÜRLESİN®

BSM®
COLLECTION

Smart®
İÇ GİYİM

*İç Giyimde
Yeni Bir Çizgi*

Muhammed Munir
YAYLA

İnşaat Mühendisi

Dr. Kudret AKSOY
Diş Doktoru

T/ 0 (258) 241 62 92

KARAKAYA
ÇAY-ŞEKER

Gıda, Temizlik Maddeleri,
Züccaciye San.ve Tic. Ltd. Şti.

Kirişhane Mah. Ankara
Bulvarı No:53
DENİZLİ

T/ 0 (258) 251 61 61
F/ 0 (258) 251 64 64
M/ 0 532 214 27 36

OĞUZ

Konfeksiyon ve Pazarlama

Akçeşme Mah. 2527. Sok. No:20
DENİZLİ

T/ 0 (258) 371 53 67
M/ 0 532 416 02 76
ilkiztekstil@hotmail.com

Gülsah'ın
Kinasına
Hoşgeldiniz

Doğum, kına ve
nişan günlerinde
özel tasarımlar...

TwoBe
mutlu gün tasarımcısı

Akkonak Mh. Fatih Cd. No: 17 Merkezefendi / DENİZLİ

0 258 241 04 05 | www.twobetasarim.com

www.coskunlargroup.com.tr

COŞKUNLAR

Coşkunlar Giyim

Saraylar 2. Ticari Yol 468 Sokak No: 52 Denizli
Tel: 0 (258) 241 71 71
e-posta : giyim2@coskunlargroup.com.tr

Coşkunlar Mefruşat

Saraylar 2. Ticari Yol 468 Sokak No: 52 Denizli
Tel: 0 (258) 265 06 17
e-posta : mefrusat@coskunlargroup.com.tr

coskunlar@coskunlargroup.com.tr

Cumhuriyet Mah. Atatürk Cad. No:6
Kale / DENİZLİ

T/ 0 258 671 30 00
F/ 0 258 671 22 60

Servegazi Mahallesi Çınar Sokak No:62
Yenişehir Yolu Üzeri Atanur
Cami İnşaatı Karşısı
DENİZLİ

T/ 0 258 373 4 222
M/ 0 532 170 57 20

PARİŞ TEKSTİL

Tekstil Ürünleri İmalat ve Toptan
Ticareti

Eski Sarayköy Cad. Tomaşlar-Şibirler
Otopark İş Hanı No : 21-22
Merkez / DENİZLİ

T/ 0 (258) 241 85 00
F/ 0 (258) 261 67 17
M/ 0 533 495 40 16

info@polenpar.com
www.polenpar.com

UÇAK APART

NEŞE ÇİL

Çamlaraltı Mah 6085 sk No 5
Kınıklı / DENİZLİ

T/ 0 (258) 213 0194
M/ 0 532 598 9402

Lisanslı
Güneş
Gözlükleri

Lisanslı
Saç Tokaları
ve Aksesuarları

Lisanslı
Saç Tokaları
ve Aksesuarları

Lisanslı
Kol
Saatleri

Lisanslı
Güneş
Gözlükleri

Lisanslı
Saç Aksesuarları
Ayna ve Fırça

ukb
accessories
21 MARKANIN
TÜRKİYE
LİSANSİYESİDİR

Derneğimizin Kuran-ı Kerim hizmetleri, eğitim öğretim çalışmaları ve kültürel etkinlikler gibi faaliyetlerimiz neticesinde milli ve manevi değerlerimize bağlı genç nesiller yetişiyor.

Bu faaliyetlerimizde bizlere destek veren

Servet Toker ve **Ahmet Güden** beyefendilere vermiş oldukları kıymet ve destekten dolayı teşekkür ederiz.

Türkiye Finans Denizli Şubesi

Hesap No: 2545700-1

IBAN No:TR10 0020 6000 1202 5457 0000 01

Tel:0(258) 211 58 58

Cumhuriyet mah. 3361 sk. No:24/1 Pamukkale/Denizli

www.kepenekogludernegi.com

bilgi@kepenekogludernegi.com

NERGİZ

k o n u t l a r ı

**16 Adet Standart
2 Adet Dublex Daire ile
NERGİZ KONUTLARI
Yeni Yılda
Yeni Bir Yaşam Sunuyor...**

*Yaşam Alanlarını
Sunar...*

ARTUS
İNŞAAT

Saraylar Mah. 498 Sok.
Kıran İş Merkezi No:13/15 DENİZLİ
Tel: 0 258 242 89 89

ÖN SATIŞ ve BİLGİ İÇİN
0 532 447 39 46
www.artusinsaat.com